

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VII Всеукраїнської студентської
науково-практичної інтернет-конференції**

**«РОМАНО-ГЕРМАНСЬКІ МОВИ В
СУЧАСНОМУ МІЖКУЛЬТУРНОМУ
ПРОСТОРІ»,**

*присвячений 100-річчю ДЗ «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»*

Полтава-Старобільськ

2020

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»

**Міністерство освіти та науки України
Державний заклад «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»**

Кафедра романо-германської філології ЛНУ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
VII Всеукраїнської студентської науково-практичної
інтернет-конференції**

**«РОМАНО-ГЕРМАНСЬКІ МОВИ В СУЧАСНОМУ
МІЖКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ»,
*присвячений 100-річчю ДЗ «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»***

Полтава – Старобільськ

2020

УДК [811.11+811.13]:316.776

Рецензенти:

- Дмитренко В.І.* - доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри всесвітньої літератури та російського мовознавства ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».
- Кобзар О.І.* - доктор філологічних наук, професор кафедри ділової іноземної мови Полтавського університету економіки і торгівлі.

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі», присвячений 100-річчю ДЗ «Луган. нац. ун-тет імені Тараса Шевченка» (24 листопада 2020 року, Полтава – Старобільськ) / за заг. ред. О.М. Биндас ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Старобільськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2020. – 118 с.

До збірника ввійшли матеріали VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі».

Збірник розрахований насамперед на молодих науковців, магістрантів та студентів вищих навчальних закладів.

*Рекомендовано до друку вченою радою факультету іноземних мов Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол №3 від 30.10.2020 року)*

© Колектив авторів, 2020
© ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2020

ЗМІСТ

Секція 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОМАНО – ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА 8

1. **Боклах Д.Ю.**
ХУДОЖНІЙ КОНЦЕПТ *МІСТО* У РОМАНІ ДЖ. ДОС ПАССОСА «МАННАТТАН TRANSFER»
2. **Кононова А.В.**
ЖАНРОВА ТИПОЛОГІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ НОВЕЛИ
3. **Коробіцин Л.В.**
NEOLOGISMS WITH PREFIX -BREX
4. **Лихопій В.І.**
МЕТАФОРА ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ СТВОРЕННЯ
ВИРАЗНОСТІ В ІДІОСТИЛІ МАРКА ЛЕВІ НА
МАТЕРІАЛІ РОМАНУ «OÙ ES-TU?» («ДЕ ТИ?»)
5. **Небесний М.Г.**
ВІДОБРАЖЕННЯ ІСПАНОМОВНОГО КОЛОРИТУ У
ТЕКСТІ РОМАНУ Е. ГЕМІНГВЕЯ «І СХОДИТЬ
СОНЦЕ»
6. **Рожкова К.Ю.**
ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ЖІНОЧИХ І ЧОЛОВІЧИХ
АНГЛОМОВНИХ ЖУРНАЛІВ
7. **Топоров І.В.**
БІБЛЕЇЗМИ З АРАМЕЙСЬКОЇ МОВИ І КОЙНЕ У
СУЧАСНІЙ ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ НА МАТЕРІАЛІ
ФРАНЦУЗЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ НОВОГО ЗАВІТУ
8. **Фоменко Д.О.**
ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ СУЧАСНОЇ
ПОЛІТИЧНОЇ ПОЛЕМІКИ
9. **Шехавцова П.М.**
МОВНІ ЗАСОБИ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ КОНЦЕПТУ «VINO»
В ІСПАНСЬКІЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРІ

10. **Шовгеля О.А.**
МЕТАДИСКУРСИВНІ ВИСЛОВЛЮВАННЯ В
СТРУКТУРІ НАУКОВО-ПОПУЛЯРНОГО ДИСКУРСУ

Секція 2. СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРІ **51**

1. **Васиньова Н.С.**
ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІТИЧНОГО
МАНІПУЛЮВАННЯ У ПЕРЕДВИБОРЧИХ ПРОМАХАХ
ДОНАЛЬДА ТРАМПА
2. **Костюк Д.О.**
КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ КОМПОНЕНТ У ФАХОВІЙ
ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТА ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
3. **Манойло Д.О.**
МІЖНАРОДНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК СКЛАДНИК
ГАРМОНІЙНОГО СПІВІСНУВАННЯ КУЛЬТУР
4. **Отравенко О.В.**
КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАГІСТРІВ
АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ В УМОВАХ
ІНФОРМАЦІЙНИХ ВИКЛИКАХ СЬОГОДЕННЯ
5. **Савченко І.М.**
РОЗВИТОК МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
ОБДАРОВАНОЇ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В СИСТЕМІ МАЛОЇ
АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ
6. **Шинкарьова О.Д.**
ФОРМУВАННЯ НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ
АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ЛІТЕРАТУРИ

1. **Бандурова Т.М.**
СТИЛІСТИЧНО-СИМВОЛІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТВОРІВ
ТЕРРІ ПРАТЧЕТТА
2. **Бровко О.О.**
ДОСВІТ МЕТАТЕКСТУАЛЬНОСТІ ЯК ТЕОРИТИКО-
МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЛІТЕРАТУРНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ
3. **Васильєва О.В.**
ТРИ СВІТИ ФЕДЕРІКО ГАРСІЯ ЛОРКИ
4. **Гагара Т.В.**
ТРАКТУВАННЯ СИМВОЛУ МАТЕРІ В ПОЕЗІЯХ
АННІ-ВАРНІ КАНТОДЕА (з альбому “SONGS FROM
THE INVERTED WOMB”)
5. **Козлова А.О.**
ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОЕМИ КРИСТІНИ РОССЕТИ
“GOBLIN MARKET” У КОНТЕКСТІ ПРИНЦИПІВ
БРАТСТВА ПЕРЕРАФАЕЛІТІВ
6. **Майоренко В.І.**
ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ КНИГИ «ЕККЛЕЗІАСТ»
НА МАТЕРІАЛІ ПЕРЕКЛАДУ НА СУЧАСНУ
ФРАНЦУЗЬКУ МОВУ
7. **Решетник О.Ю.**
ЖАНРОВО-СТИЛЬОВІ ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОГО
ФРАНЦУЗЬКОГО РОМАНУ НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ
«РІК У ПРОВАНСІ»
8. **Сідельнікова М.Л.**
МОВЛЕНСВИЙ ПОРТРЕТ ЯК ЗАСІБ АНАЛІЗУ
ОСОБИСТОСТІ ПЕРСОНАЖУ НА МАТЕРІАЛУ
РОМАНУ «МОВЧАННЯ ЯГНЯТ» Т. ХАРРІСА

9. **Токуєва Н.В.**
ЖАНРОВО-СТИЛЬОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОМАНУ АННІ
ГАВАЛЬДИ «КОВТОК СВОБОДИ» («L'ÉCHARRÉE
BELLE»)

*Секція 4. ІНОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ
ІНОЗЕМНИХ МОВ*

103

-
1. **Безрукова Н.В.**
РОЛЬ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У СУЧАСНИХ
УМОВАХ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО
ПРОСТОРУ
2. **Коломоєць К.В.**
ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ
ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК УЧНЯ
3. **Лісницька В.В.**
ПОНЯТІЙНЕ ПОЛЕ СТОСОВНО ПІЗНАВАЛЬНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ
МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ
4. **Лумей І.В.**
ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У
ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
5. **Скороход Д.С.**
ВИВЧЕННЯ НЕОЛОГІЗМІВ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ
МОВИ ДЛЯ РОЗШИРЕННЯ ВОКАБУЛЯРУ Й
АДАПТАЦІЇ УЧНІВ ДО СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ
6. **Скороход Д.С.**
ОСОБЛИВОСТЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ УЧНІВ У
КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ
7. **Стрільцова В.Е.**
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО
ВИКЛАДАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ В СЕРЕДНІХ

8. **Тарасовська В.О.**
ФЕНОМЕН САМОСТІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-
ФІЛОЛОГІВ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ВЕБ-РЕСУРСІВ
9. **Хорольська Д.С.**
ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ
ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ
10. **Черняд'єва В.В.**
ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»
**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ
ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

Боклах Д. Ю., магістрант
Биндас О. М., к. пед. н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

**ХУДОЖНІЙ КОНЦЕПТ *МІСТО* У РОМАНІ
ДЖ. ДОС ПАССОСА «MANHATTAN TRANSFER»**

Місто у художньому творі організовує ментально-сміслову поле психоструктур пізнання і сприйняття оточуючої дійсності людиною, де урбанізм стає «базовою характеристикою сучасного поля культури» [6, с. 89]. У цьому аспекті на особливу увагу заслуговує концепт *МІСТО* у романі Дж. Дос Пассоса «Manhattan Transfer», який цілком можна вважати класикою урбаністичної літератури, адже у творі відображено фантазмагоричну візію Нью-Йорка перших десятиліть ХХ ст. на тлі сповненого протиріч життя мешканців. Роман американського письменника у контексті літературознавства, культурології, геоурбаністики досліджували Х. Боев, М. Броссо, Л. Галлібуртон, Л. Набілкіна А. Степанова, В. Хоміченко, однак питання аналізу концепту *МІСТО* не ставало предметом окремих досліджень і сформульоване нами вперше, що обумовлює актуальність розвідки.

Метою роботи є інтерпретація художнього концепту *МІСТО* у романі Дж. Дос Пассоса «Manhattan Transfer» (1925).

Концепт у сучасній гуманітаристиці стає метапоняттям, що має багато визначень і тлумачень, однак його дефініція є одним із дискусійних питань науки. Концепти лежать в інтегрованому полі вивчення когнітивної лінгвістики (О. Воробйова, В. Івашенко, Т. Космеда, О. Кубрякова, Л. Лисиченко, Т. Лук'янець, Г. Хазагеров), літературознавства (Н. Белова, Н. Володіна, Т. Шестопалова, І. Шпак), філософії (Ф. Гваттарі, Ж. Дельоз), психології (А. Адлер, А. Фурман) тощо. Сутнісним стосовно цієї розвідки, на наш погляд, є визначення О. Кубрякової, яка розуміє концепт як оперативну змістову одиницю пам'яті, що слугує поясненням психічних ресурсів свідомості, відображаючи знання і

досвід людини [2, с. 90–93]. Спираючись також на розуміння терміна «концепт» представниками лінгвокультурологічного напрямку (Д. Лихачов, Н. Арутюнова, Т. Космеда, Ю. Степанов та ін.) [1; 2; 3; 4], визначаємо поняття «концепт *МІСТО*» як багатовимірну мисленнєву структуру свідомості й підсвідомості, де закодовано ментальні особливості сприйняття і пізнання урбаністичної дійсності людиною, яка поєднує тілесні і духовні начала. Концепт відображає фрагмент життя людини, відбитий у свідомості. У дослідженні концепту *МІСТО* роману Дж. Дос Пассоса маємо звертати увагу на його художню природу, яка підпорядкована творчому задуму автора, відтак перш за все концепт зумовлений культурною свідомістю письменника, особливостями його стилю та мистецьким alter ego.

Дж. Дос Пассос робить свій роман кінохронікою життя городян першої третини ХХ ст., відображаючи реалії міського життя і оманливість американської мрії, підкреслюючи ворожість людській природі Нью-Йорка, що є ключовим смисловим ядром концепту *МІСТО*. У межах нашої розвідки торкнемось деяких смислових конотацій цього концепту.

1. Конотація Нью-Йорка як усепоглинаючої залізної машини, позбавленої атропоцентризму. Людина у міському просторі стає незначною часткою, а особистість її трансформується у бік деградації і духовного спустошення. Автор актуалізує сенс фізичної величі міста у порівнянні з людиною: «...*we are a part of New York, the second city in the world, sir, don't forget...*» [7].

2. Рецепція міста як осередку цивілізаційного порядку. Нью-Йорк втілює ідею науково-технічного прогресу, тому він ретранслює у свідомості візію добробуту мешканців, універсального простору архітектурної досконалості, актуалізуючи різні часові площини: «*the time will come, ... when bridge after bridge spanning the East River have made Long Island and Manhattan one, when the Borough of Queens will be as much the heart and throbbing center of the great metropolis as is Astor Place today*» [7]; «*...the skyscraper of the future'll be built of steel and glass... he's found New York of brick an that he's going to leave it of steel... steel an glass...*» [7].

3. Розуміння Нью-Йорка як простору етнічних прав іммігрантів. Автор навіть тезу про те, що мешканці міста є рівними перед законом, незважаючи на національність, акцентуючи увагу на сталих нормах закону і правах жінки. Це досягнуто завдяки використанню художнього применшення обшину міста: «*I aint a Jew no more... This aint Russia; it's little old New York. A girl's got some rights here*» [7].

4. Концепт *МІСТО* у контексті середовища соціальних пороків. Натрапляємо на актуалізацію семантики «продажності любові», тілесної насолоди завдяки використанню у прямому заченні іменників і прислівників, що підкреслюють брутальність сексуальних бажань чоловіків: «*..how much does a woman cost in New York...*» [7].

5. Нью-Йорк у ракурсі сфери фінансів. Мисленнєвий простір пронизаний інтенціями капіталу, що обумовлює існування сприятливого середовища бізнесу: «*How's all the big money in New York been made? ... In real estate of course...*» [7]. «*...If you could do it with advertising every producer in New York'd be a millionaire...*» [7].

6. Географічні та кліматичні особливості міста. Сприйняття ландшафту Нью-Йорка в цілому пов'язане із розташуванням міста, погодніми умовами, що впливають на внутрішній світ: «*...You see New York is on Manhattan Island...*» [7] (асоціація з островом), «*Oh yes New York is really pleasanter in midsummer than any other time; there's less hurry and bustle*» [7] (актуалізація семантики гармонійного простору літнього міста без метушні), «*The rim of the sun has risen above the plum colored band of clouds behind East New York*» [7] (навіювання атмосфери ранку, сонячного тепла).

7. Етнічна багатоманітність Нью-Йорка. Місто, переповнене різними національностями, стає мультикультурним утворенням, але, з огляду на авторську візію, саме це ускладнює життя мешканців: «*...New York is no longer what it used to be... City's overrun with kikes and low Irish, that's what's the matter with it...*» [7]. Мовний простір Нью-Йорка у свідомості героїв засмічений чужоземними запозиченнями, а тому викликає відразу.

8. Особливості буденного життя у місті. Спосіб буття городян зводиться до монотонного борсання у щоденних турботах: «*All we can do is go round and round in a squirrel cage*» [7]. Усі

можливості реалізуються завдяки фінансовій спроможності людини. Прикметним є функціонування денотата «гроші» як основного засобу існування: «*it's nothing but money in New York*» [7], «*Once you got money you can do what you like*» [7].

9. Актуалізація семантичної опозиції місто-мрія / місто розбитих надій. Нью-Йорк стає суперечливим світом життя городян, втрачених ілюзій. Люди прагнуть будь-що потрапити у цей «земний рай»: «*...everybody there wants to come to New York...*» [7]. Разом з тим місто утворює обнадійливий простір можливостей, асоціюючись із землею обітованою: «*It's the New Jerusalem*» [7]. Мимоволі, відчуваючи успіх, що пізніше виявиться ілюзорним, герої прагнуть багатства: «*After we're rich, we'll have plenty, plenty of everything*» [7]. Нью-Йорк оприявлює смисл рутинного лабіринту безвиході («*The terrible thing about having New York go stale on you is that there's nowhere else*» [7]), пекельного світу («*This town's going to hell...*» [7]), середовища штучності взаємин, емотивної відрази («*I dont come to this town often... An when I do I usually go away kinder disgusted...*» [7]).

Отже, художній концепт *MICTO* у творі Дж. Дос Пассоса є універсальним ментально-психологічним простором, синкретичною сукупністю суб'єктивних уявлень розуміння цивілізаційного простору. Загалом у творенні концепту *MICTO* простежуємо антиурбаністичні погляди автора. Дослідження образу Нью-Йорка в романі «Manhattan Transfer» складає широку сферу для вивчення, оскільки, зважаючи на думку Яо Сяопін, він утворює цілісне й унікальне концептуальне поле [5, с. 122], яке потребує подальшого системного аналізу.

Література

1. Космеда Т. А. Ego і Alter Ego Тараса Шевченка в комунікативному просторі щоденникового дискурсу: монографія / Т. А. Космеда. – Дрогобич: Коло, 2012. – 372 с.
2. Краткий словарь когнитивных терминов / под общ. ред. Е.С. Кубряковой. – М.: МГУ им. М. В. Ломоносова, 1996. – 245 с.
3. Лихачев Д. С. Концептосфера русского языка / Д. Лихачев // Русская словесность. – М., 1997. – С. 280–287.
4. Степанов Ю.С. Семиотика концептов / Ю. С. Степанов // Семиотика. – М, 2001. – С. 603–612.

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»

5. Сяопин Яо. Концептуальное поле «город» в поэзии А. А. Блока / Яо Сяопин // Балтийский гуманитарный журнал. – 2017. – Т. 6. – № 3. – С.121–125.

6. Шестопалова Т. Історія української літературної критики ХХ століття: навч.-метод. посіб. / Т. П. Шестопалова. – Луганськ: ДЗ «ЛНУ ім. Т. Шевченка», 2012. – 222 с.

7. Dos Passos J. «Manhattan Transfer» / John Dos Passos. – New York: Penguin, 2000. – 477 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bookscool.com/en/Manhattan-Transfer-596823/1> – Дата звернення: 13.11.2020

Кононова А.В., студентка

Биндас О. М., к. пед. н., доцент

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ЖАНРОВА ТИПОЛОГІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ НОВЕЛИ

Новела залишається найпопулярнішим епічним жанром у світовій літературі. Починаючи з Геродота, який один із перших звернувся до цієї форми прози, чимало відомих письменників, таких як Джованні Боккаччо, О. Генрі, Томас Манн, Франц Кафка стали визнаними майстрами у написанні новел.

«Новела як епічний жанр досить поширена в різних національних літературах і на різних етапах розвитку історико-літературного процесу. Якщо окремі зразки новелістичної творчості ставали предметом наукових зацікавлень, то теорія новели до сьогодні являє собою досить складну наукову проблему» [2, с.86]. Новелістичний жанр пройшов тривалий шлях свого становлення, зазнаючи присутніх трансформацій на зламах літературного процесу: «Попри всю структурну сконцентрованість, новела у творчості кожного конкретного письменника представлена у розмаїтті жанрових варіацій» [2, с.89], тож цілісне, системне дослідження жанру новели як унікальної проблематико-поетикальної єдності на різних етапах її історичного розвитку залишається однією з актуальних проблем сучасної науки –

зокрема, інтерес для науковців представляє переломний період «переходової доби» на початку ХХ ст., визнаний часом бурхливого розквіту новелістичного жанру, як у світовій, так і в українській літературі.

Термін “short story”, яким позначається новела в англійській мові, є винятково сюжетним терміном, який передбачає дотримання двох умов: малого розміру та сюжетного наголосу в кінці художнього тексту [3, с.237].

Головними ознаками новели є відносна стислість, яскравість, і влучність художніх засобів. Новела вирізняється чіткою й усталеною конструкцією. До її композиційних канонів належать: наявність згорнутої композиції з яскраво вираженим композиційним осередком (переломний момент у сюжеті, кульмінація, контраст та паралелізм сюжетних мотивів), переважання сюжетної однолінійності, мінімальна кількість персонажів, які є цілком сформованими особистостями, що потрапили в незвичайні життєві обставини [3, с.228].

У сучасному літературознавстві проблема жанру новели залишається актуальною, не зважаючи на те, що теорія цього жанру функціонує понад два століття, а його назва з'явилася більше, ніж п'ятсот років тому.

За спостереженням вчених-літературознавців, розквіт малих жанрів часто припадає на перехідні епохи [5]. Жанр оповідання переживає період інтенсивного розвитку в ряді національних літератур наприкінці ХІХ століття. На змістовній композиції оповідання відбилися результати пошуків нових можливостей літератури, що була оновлена та збагачена прийомами та засобами художнього осягнення дійсності. Частково становлення оповідання пов'язане з утвердженням в літературі та мистецтві Європи та США натуралізму. Такі характерні ознаки, як фактографічність, докладна описовість, психологізм, аналітичність, вплинули на трансформування малої прози як такої та оповідання зокрема та визначили напрями їх розвитку [5].

У кінці ХІХ століття англійський критик Брандер Метьюс запропонував розгорнуте визначення “short story” як особливого літературного жанру (Філософія оповідання, 1884). Наслідуючи Е. По, Метьюс будував свою концепцію, спираючись на фабульну

новелу, в основі якої була яскрава подія чи надзвичайні обставини. Характерною рисою short story критик називає часту відсутність любовної колізії, логічну, продуману та виважену композицію, динамічний розвиток сюжету (що відрізняє оповідання від нарису) [5]. Обов'язковою складовою творів цієї жанрової форми Б. Метьюс визнавав динамічний, але разом з тим строгий та закінчений сюжет.

Однією з визначальних ознак short story Б. Метьюс вважав єдність враження, про яку говорив Е. По. Проте з цією вимогою критик пов'язував не лише стислість та лаконізм, притаманні поезії малої жанру. Б. Метьюс зробив суттєве доповнення: цілісність враження досягається завдяки тому, що в short story зображується тільки одна подія, один характер, одне почуття чи низка почуттів, викликаних однією подією [5].

Виникнення жанрових різновидів модерністського типу новели наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст., таких як символізм, імпресіонізм, сюрреалізм дозволяють зробити висновок про певний інтерес до жанру з боку письменників доби модернізму. Жанри малої прози стають найбільш популярними у минулому столітті під час трансформації, яких зазнали регламентовані жанрові структури, які письменники більше не могли використовувати, у тому вигляді, у якому вони звикли. Ці модифікації можна розглянути як відповідну реакцію на сучасні події, що і призвело до популярності таких жанрів літератури, як новела.

У своїй статті Н.М. Долга зазначила, що у сучасних літературознавчих джерелах, новела «коментується як художнє явище, що має давню традицію й непросту історію. Вона сприймається як форма з досить чітко відпрацьованою конструкцією, орієнтованою на твори Дж. Боккаччо» [1]. Автори видання «Поетика: словник актуальних термінів і понять» запропонували своє визначення новели. Вони визначили новелу як «жанр оповідної прози, що відрізняється динамікою в розгортанні сюжету, строго вивіреною композицією з «пуантом», який виразно виділяється, й акцентуванням комунікативного моменту в оповіді» [4, с.268].

Отже, новела як одиниця малої прози займає провідне місце в літературі. Сьогодні новела як жанр літератури залишається

актуальною, а її жанрові різновиди привертають увагу та інтерес письменників доби модернізму та постмодернізму.

Новелу можна вважати універсальним жанром літератури, який дає письменникам тло для мислення, завдяки обсягу інформації, багатству і оригінальності тексту.

Новела не втрачає своєї новизни, постійно переживаючи різноманітні модифікації та трансформації, що додають їй принципової свіжості. Новела як жанр вміло адаптується до історичних подій, зазнаючи певних змін, при цьому не втрачаючи своєї популярності.

Література

1. Долга Н. М. АНГЛІЙСЬКА НЕОРОМАНТИЧНА НОВЕЛА В КОНТЕКСТІ ТЕОРІЇ ПЕРЕХІДНОСТІ (Р. Л. СТВЕНСОН, Р. КІПЛІНГ, ДЖ. КОНРАД) [Електронний ресурс] / Н. М. Долга // Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=URN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&
2. Ленська С. В. Жанрова специфіка малих епічних форм у теоретиколітературознавчому дискурсі // Наукові записки Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. Сер.: Літературознавство. 2013. № 4 (2). С. 85–93.
3. Михайлов А. В. Новелла // Теория литературы. М.: ИМЛИ РАН, 2003. Т. 3: Роды и жанры (основные проблемы в историческом освещении). 2003. С. 225 -249.
4. Поэтика: словарь актуальных терминов и понятий / [ред. Н. Д. Тамарченко] – М. : Изд-во Кулагиной; Intrada, 2008. – 358 с.
5. Росстальна О. А. Визначення жанрової дефініції "short story" в літературознавстві XIX–XX ст [Електронний

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі» ресурс] / О. А. Росстальна // Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=URN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP meta&C21COM=S&S21P03=FILEA=&S21STR=Nzfn_2010_2_9.

Korobitsyn L.V., student
Shalatska H.M., PhD, Associate professor
Kryvyi Rih National University, Kryvyi Rih

NEOLOGISMS WITH PREFIX BREX-

Neologisms continue to sprout. Thus, word Brexit is so firmly embedded in the English language that the government refers to its Brexit secretary and both its government and Europe Union negotiators discuss the details of Brexit. The British government started a process which aim was to withdraw their country from the Europe Union after the referendum of 2016 in Great Britain. The process is since referred to as “Brexit”, which is used as a shorthand way of saying the United Kingdom leaving the Europe Union – merging the words Britain and exit to get Brexit. It has become usual to hear “Brexit” on TV or conversations, but actually really few people were interested in the word itself.

The problem of neologisms is researched by numerous linguists and philologists, such as I. Arnold, G. Berrios, L. Bowker, R. Fischer, G. Forgue, M. Janssen, O. Jespersen, D. Linder, H. Liu, J. Pearson, M. Picone, F. Sayadi and etc. The aim of the work is to analyze the neologisms with prefix Brex-, find out their meaning in Macmillan and Collins dictionaries, the context of using in the newspapers such as The Independent, The Guardian, and The Inews.

According to the free encyclopedia Wikipedia, “a neologism is a relatively recent or isolated term, word, or phrase that may be in the process of entering common use, but that has not yet been fully accepted into mainstream language” [1]. Freshly coined neologism is a

protologism. This term was invented by American literary theorist Mikhail Epstein “to refer to a word coined by an individual or small group that has not yet been published somewhere independent from the coiner(s)” [1]. A lot of politicians such as Boris Johnson, Theresa May, Denis MacShane have coined the protologisms which became a neologism after being published in the press or on a news website.

Firstly, Peter Wilding, the solicitor in European Law used word “Brexit” in his tweet. Then the PM David Cameron used the same word to announce the referendum holding and after that a real boom of usage of the word “Brexit” was happened. There was almost no news without that brand new word. However, the word “Brexit” is not the one of its kind. Actually, the first one was Grexit, and then were Frexit, Chexit and etc. Apart from others “Brexit” got the most attention in the media. Also, not only internet users liked those new words, but the commercials too. Thus it is possible to find in Britain shops Brexit board game, Brexit energy drink, Brexit biscuits and other stuff [2]. Nevertheless, politicians and journalists have already created other words with prefix Brex- and the root form “Brexit”. Let us detail the meaning and examples of using these neologisms in the dictionaries and newspapers. **Brexicon** – a full dictionary of Brexit-related jargon [3]. The origin of the word: blend of Brexit + lexicon. E.g.: “Drowning in Brexicon: the language of the EU debate” [4].

Brextension – an extension to the deadline set for the withdrawal of Britain from the European Union [5]. The origin of the word: blend of Brexit + extension. E.g.: “So, what we will get for sure is Brextension and also possibly an election” [6]. **Brexitteer** or **Brexit**er – a supporter or architect of Brexit [5]. The origin of the words: the suffixes –eer and –er are added to the root form “Brexit”. E.g.: “Jeremy Corbyn is happily helping Britain leave the EU – he is and always was a Brexitteer” [3].

Brexiety – a state of heightened anxiety triggered by concerns about Brexit [5]. The origin of the word: blend of Brexit + anxiety. E.g.: “London Fashion Week: Is UK fashion suffering from Brexiety?” [2]. **Brexiternity** – the notion that Brexit will never in fact be over; that

Britain will be stuck half-in and half-out of the European Union forever, condemned to permanent and mind-numbingly awful negotiations until kingdom come (coined by Denis MacShane) [4]. The origin of the word: blend of Brexit + eternity. E.g.: "...whatever words are finally agreed, a Brexeternity of difficult, tetchy negotiations lie ahead for at least a decade as the UK and EU try and fashion a new *modus vivendi*" [3].

Brextremist – someone who is in favour of the UK leaving the EU and all associated organizations completely and immediately, regardless of the consequences [7]. The origin of the word: blend of Brexit + extremist. E.g.: "With Brextremists like Andrea Jenkyns, the MP for Morley and Outwood, now talking about "going down fighting" [3]. **Brexchosis** – a feeling of despair among those who voted to stay in the EU [8]. The origin of the word: blend of Brexit + psychosis. E.g.: "Johnson agrees T. May is "the cure" for "Brexchosis" [4]. **Brexodus** – a higher than usual number of EU nationals emigrating from the UK [8]. The origin of the word: blend of Brexit + exodus. E.g.: "The business Brexodus is beginning and Lloyd's of London is leading the charge" [3]. **Brexthrough** reflects sudden progress in UK-EU talks [3]. The origin of the word: blend of Brexit + through. E.g.: "Brexit has spawned a groaning lexicon all to itself, from B. Johnson's brexchosis... to the long-anticipated but ever-elusive Brexthrough" [9].

Some new words appeared only in newspaper articles and were coined by journalists. Australian professor Dr. David Lenehan defined words that combine with Brexit to make the words Brexplosion and Brextipation and explained their meaning for our research. **Brexplosion** – a self-destructive process due to Brexit. The origin of the word: blend of Brexit + explosion. E.g.: "If the entire process looks likely to self-combust we might happily see a Brexplosion..." [9]. **Brextipation** – the blocking up of the exit process. The origin of the word: blend of Brexit + constipation. E.g.: "Parliament's severe Brextipation situation is certainly not aided by an antiquated system for the gathering of citizens' votes..." [3].

Therefore, neologisms are often created by combining existing words or by giving words suffixes or prefixes. Frequently these words

don't have definitions in the dictionary and only creators know their meanings. Further research might evaluate the increasing use of words with prefix Brex- and explore neologisms that are created every day by politicians and journalists.

References

1. Wikipedia. [Online]. Available: <https://en.wikipedia.org>.
2. BBC. [Online]. Available: <https://www.bbc.com>.
3. Independent. Available: <https://www.independent.co.uk>.
4. The Guardian. Available: <https://www.theguardian.com>.
5. Collins English Dictionary. [Online]. Available: <https://www.collinsdictionary.com>.
6. Reuters. Available: <https://www.reuters.com/article>.
7. Macmillan dictionary. [Online]. Available: <https://www.macmillandictionary.com>.
8. EnglishClub. Available: <https://www.englishclub.com>.
9. Inews. [Online]. Available: <https://inews.co.uk>.

Лихопій В.І., магістрантка
Шаповалова Л.В., к. пед. н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

МЕТАФОРА ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ СТВОРЕННЯ ВИРАЗНОСТІ В ІДІОСТИЛІ МАРКА ЛЕВІ НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ «OÙ ES-TU?» («ДЕ ТИ?»)

На сьогоднішній день у науці спостерігається посилення інтересу до дослідження лінгвістичної природи малих літературно-художніх форм. Вивчення засобів виразності є одним із найважливіших етапів аналізу художнього тексту, оскільки вони допомагають передати додаткове експресивно-емоційне значення, окреслити точку зору автора, здійснити прагматичний вплив на читача [2, с. 129].

Одним із невід'ємних виражальних засобів художнього тексту є метафора. Метафора – це насамперед спосіб виявити індивідуальність конкретного предмета чи явища, передати його неповторність. Класичну метафору вважають результатом втручання уявлення в зону поняття, індивідуально-авторського бачення предмета. Метафора належить до поетичних засобів мови, у яких виявляється намагання мовця одночасно охопити предмет з різних боків, відтворити багатогранні зв'язки й відношення, у яких перебуває цей предмет. Образна сила метафори полягає в тому, що вона актуалізує цілі комплекси основних і суміжних понять, які пов'язуються з двома порівнюваними явищами [1, с. 145].

Мета дослідження – вивчення особливостей ідіостилу сучасного французького письменника Марка Леві на основі дослідження метафор, як лексичного засобу вираження експресивності в художньому тексті.

Розглянемо метафори, які використовує Марк Леві у романі «Où es-tu?» («Де ти?»), виявимо їх зв'язок з індивідуальною моделлю світу автора, їх роль у формуванні його мовної особистості.

«Depuis l'accident elle n'est plus tout à fait la même, comme si les années s'étaient bousculées aux portes des réveillons, telles des cartes à jouer que l'on jette par deux pour distribuer plus vite» – «Після нещасного випадку вона змінилася, немов її роки пронеслися галопом, неначе карти, які для швидкості здають по дві» [3, с.5].

Ми виділяємо «роки, які пронеслися галопом», як просту дієслівну метафору, створену на основі уособлення, коли роки минають так швидко, як карти, які роздають в грі.

«Arrete, Philip, tu perds les pedales, calme-toi!» – «Зупинись, Філіпе, ти втрачаєш педалі, заспокойся!» [3, с.105].

Відповідно до класифікацій, загальноприйнятих у мовознавстві, це образна метафора, так як ми бачимо в даному прикладі явну фразеологію, для якої характерна образність.

«Sur les bas-côtés les herbes hautes que l'avion semblait saluer

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі» *se courbaient» [3, с.10] – «Зростаюча уздовж смуги висока трава нахилилася, немов би відповідаючи на вітання літака».*

У даному прикладі Марк Леві використовує подвійну метафору, основою якої є уособлення. Зростаюча уздовж смуги трава та літак наділяються властивостями, які застосовуються до людини, немов трава і літак можуть привітатися.

«Le jour se couche plus tôt» [3, с.21] – «День засинає раніше».

Автор про день говорить як про людину, яка заснула раніше, ніж звичайно. Цікавий приклад персоніфікації, яка служить для створення яскравої, виразної і образної картини.

«Il sortit de l'eau et marcha à pas de loup vers les portes du placard pour mieux entendre» [3, с.211] – «Він вийшов із води і крадькома рушив до дверей шафи, щоб краще почути».

Ми вважаємо, що це образна метафора, тому вона ґрунтується на образі *«pas de loup»* – вовчим кроком, тобто підкрастися тихо, непомітно.

«Il me singeait au volant de ce véhicule bien trop lourd et qui semble vouloir me prouver à chaque kilomètre qu'il est plus costaud que moi, comme si ses sept tonnes ne lui suffisaient pas! [3, с.56] – «Кривляючись, зображував, як я веду важку вантажівку, яка весь час норовить мені довести, що вона потужніша від мене, ніби не досить семи тон її ваги!»

В даному випадку людськими якостями наділяється вантажівка, нібито хоче щось довести головній героїні Сьюзен. Тут уособлення допомагає автору тексту зробити неживе живим і наділити його яскравими людськими рисами, створити яскравий образ, що запам'ятовується.

Дослідивши метафори у романі Марка Леві «Où es-tu?» («Де ти?»), ми спостерігаємо тенденцію письменника до використання притаманних його ідіостилю метафор з додаванням додаткових тропів і фігур для більш яскравого опису емоцій, явищ

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»
та подій. У романі метафори виконують не лише стилістичну функцію і збагачують мову оригіналу, а також є невід'ємною складовою ідіостилю автора.

Таким чином, за допомогою метафори Марк Леві більш глибоко характеризує, підкреслює індивідуальність певних осіб, предметів та явищ, передає їх неповторність. У процесі дослідження з'ясовано, що завдяки вживанню метафори підсилюється образність та експресивність мовлення, підвищується естетична цінність художнього тексту, розвивається асоціативне мислення читача.

Література

1. Литвин О.О. Особливості вживання тропів на позначення рослин у мові твору Уляни Кравченко «Хризантеми». Лінгвістичні дослідження: Зб. наук. праць ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. – 2016. – Вип. 42. С. 144–149.
2. Сухова А.В. Метафора як основа естетичної цінності художнього тексту / А. В. Сухова // Вісник ХНУ ім. В.Н. Каразіна. Іноземна філологія. – 2018. – Вип. 87 – С. 129–135.
3. Levy Marc, Tu es-ou? / M. Levy/ - Paris. : Robert Laffont, 2001. – 310 с.

Небесний М. Г., магістрант
Кокнова Т.А., к. педагогічних наук., доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ВІДОБРАЖЕННЯ ІСПАНОМОВНОГО КОЛОРИТУ У ТЕКСТІ РОМАНУ Е. ГЕМІНГВЕЯ “І СОНЦЕ СХОДИТЬ (ФІЄСТА)”

Стаття присвячена використанню іспанізмів та іспаномовних виразів в англійському письмовому дискурсі на основі роману Е. Гемінгвея “І сонце сходить (Фієста)”. При аналізі випадків використання іспанізмів у зразках ми конкретно

розглянемо питання які стосуються їх форм і різних соціально-прагматичних функцій, які, за результатами наших досліджень, стають причиною випадків зміни мови. Лише нещодавно вчені вивчали моделі перемикання кодів у літературному письмі, але, наскільки відомо автору, жодне попереднє дослідження не зосереджувало увагу на перемиканні кодів у цьому конкретному піджанрі. Таким чином, цей феномен вимагає більш докладного вивчення.

Наше дослідження зосереджується на одному конкретному аспекті чотирьох рівнів аналізу, а саме на включення та використання іспанізмів та іспаномовних виразів в англійській мові. Ми розглянемо детальне використання іспанізмів як характерну рису авторського стилю Е. Гемінгвея на основі аналізу роману “І сонце сходить (Фієста)”. При огляді цієї галузі досліджень нами будуть використані джерела, зосереджені на аналізі використання іспанізмів, монографі, які розглядають випадки перемикання коду та словникові джерела.

Запозичення – це слова, взяті безпосередньо з однієї мови і культури та перенесені до іншої, з повною або частковою адаптацією до мовних норм [1, с. 173]. Незважаючи на те, що запозичення в абсолютній нормі не є такими численними, як слова рідної мови, вони часто мають певні лінгвокультурні цілі. У деяких випадках сама назва вже існує в іноземній культурі, її використовують носії іншої мови, таким чином вказуючи на те, що дане явище є унікальним і не має аналогів [2, с. 162]. Найпростішим способом передачі поняття в такому випадку стає запозичення даного слова з іншої мови.

Запозичення збільшують словниковий запас мови-реципієнта, що впливає на стилістичне забарвлення лексики в усному мовленні. Запозичення передають національний колорит, привносять певну атмосферу, створюють гумористичний ефект. У цій роботі робиться спроба аналізу і класифікації розуміння культурологічного колориту в жанрі художньої літератури на прикладі роману Е. Гемінгвея “І сонце сходить (Фієста)”. Нами були розглянуті розглядаються випадки вживання частково асимільованих запозичень, їх функції, і те, яким чином значення іспанізмів стає доступним читачеві.

Мова – потужний фактор соціалізації, з існуючих. Будь-яка мова невіддільна від культури, вона не тільки відображає культуру в актуальному вигляді, але і передає культурну спадщину крізь покоління [3, с. 223-247].

Лексичне запозичення - це прийняття окремих слів або навіть словникових груп з іншої мови чи діалекту. Що може бути запозичено? Лексичні одиниці, корені та афікси, звуки, та граматичні процеси. Найпростіше запозичити слова, що стосуються технологій та назви нових явищ та інших предметів культури. Натомість основний словниковий запас та функціональні слова, необхідні в синтаксисі, не так легко запозичити [4, с. 15].

Поняття “національний колорит”, що не має однозначного трактування в літературознавстві, спирається в рамках даного дослідження на визначення С. Влахова і С. Флоріна: “Колорит, в нашому розумінні, це та забарвленість слова, яку воно набуває, завдяки приналежності його референта - означеного ним об'єкта – до даного народу, певній країні або місцевості, конкретній історичній епосі. Завдяки тому, що цей референт, характерний для культури, побуту, традиції, – особливостей дійсності в даній країні або даному регіоні, в дану історичну епоху, на відміну від інших країн, народів, епох” [5, с. 105].

Іспанізм – це не тільки мовна спільність, але також і мовний світогляд, який має конкретний вплив на весь світовий мовний процес [6, 126]. У Словнику Іспанської Королівської Академії слово “іспанізм” тлумачиться як: 1) спільність характеру у всіх носіїв іспанської мови та культури; 2) єдність і спільність іспаномовних народів [7, с. 1219]. У М. Молінеро знаходимо таке визначення слова “іспанізм”: 1) етнокультурна спільність іспаномовних народів; 2) іспанська історія і культура [8, с. 52]. Вживання іспанізмів підсилює лексичне і стилістичне забарвлення діалогічного мовлення, вносить стильове розмаїття.

Не завжди можливо досягти правильного розуміння іншомовних запозичень в художньому тексті, навіть при використанні словника. Словник лише розкриває значення, тоді як комунікативний намір або культурна специфіка вживання запозичення залишається не відомою. Лише контекст дає

розшифровку і інтерпретацію значення і вказує на конкретну мету його вживання.

Текст роману “Фієста” рясніє діалогами героїв які розмовляють різними європейськими мовами, в тому числі іспанською. Дії розгортається в Європі післявоєнних років (перша половина 20-х). Памплона, з її аренами для кориди і “енсьєрро” (енсьєрро – прогін биків з загону для худоби в цирк), заволікає головних героїв роману – американців і англійців, які пережили жахи Першої світової війни.

Використання іспанізмів в даному випадку – це не тільки відтворення культурного середовища, в якому знаходять себе персонажі твору, а й вимушена необхідність спілкування нерідною мовою. Авторський стиль Ернеста Хемінгуея відрізняється стислістю, лаконічністю, простими реченнями, рідкісним використанням метафор або порівнянь. Діалоги – нерозгорнуті, кожен зі співрозмовників вимовляє одну-дві фрази. Саме тому використання частково асимільованих іспанізмів є одним з найважливіших виразних засобів мови автора [9; с. 281-290].

Чи сприймає мова чужий спосіб концептуалізації, запозичуючи при цьому фрагмент іншої моделі сприйняття світу [10, с. 12]. Автор часто використовує іспанські назви для позначення реалій, які не мають еквівалентів в англійській мові. Таким чином, національний колорит входить в твір через вживання частково асимільованих запозичень.

Сама назва роману – “Фієста” – яскравий приклад специфічності іспанських реалій. “Фієста – це не просто свято, гуляння, що супроводжується вуличними виставами, карнавалом, феєрверком”, але це і національний характер, особливий стиль життя. Контекст дає розуміння такого культурного явища як фієста. Яким чином автор допомагає зрозуміти значення іспанізмів в романі?

1. Перш за все, дослівним перекладом сказаного. Такий варіант пропонує спочатку фразу іспанською мовою, слідом за якою йде її переклад:

“You hear? Muerto. Dead. He’s dead. With a horn through him. All for morning fun. Es muy flamenco.” [11, с. 104]. Такого роду

повторення використовується для кращої комунікації героїв твору, а також для того, щоб читач розумів, про що йде мова.

2. Іноземна мова привнесена безпосередньо в контекст:

She brought out a book for me to sign, and I gave her a couple of coppers. The telegram was in Spanish: "Vengo Jueves Cohn." [11, с. 67].

3. Попереднє висловлювання передає значення наступного. Читач здогадується про сенс іспанської фрази завдяки перекладу, що передував їй:

A waiter came up as soon as I sat down.

"What are you drinking?" I asked Bill and Robert.

"Sherry," Cohn said.

"Jerez," I said to the waiter. [11, с. 80].

4. Значення визначається попереднім і наступним контекстами:

Bootblacks opened the street door and each one Bill called over and started to work on Mike.

"This is the eleventh time my boots have been polished," Mike said. "I say, Bill is an ass."

The bootblacks had evidently spread the report. Another came in.

"Limpia botas?" he said to Bill.

"No," said Bill. "For this Señor." [11, с. 90].

Як можна здогадатися з цього уривка, Майкл навряд чи забуде значення виразу "*Limpia botas*", читач теж, адже він нібито сам став учасником розіграшу над Майклом.

5. Частково асимільоване запозичення може бути зовсім не забезпечено перекладом. Ця група іспанізмів в тексті досить велика, читач або звертається до словника, або сам намагається здогадатися про значення слова. Це сама об'ємна категорія запозичень з іспанської зустрічається протягом всього роману. Способи введення їх в текст досить прості, наприклад: "хтось говорив по-іспанськи". Також численні ситуації, такі як: сцена в каплиці Сан Фермін, подорож в Памплони, власне "енсьєрро", численні візити в іспанські кав'ярні.

Дана робота виявляє художній потенціал іспанізмів, які надають роману певне стилістичне забарвлення, необхідне як

автору, так і читачеві. Е. Хемінгуей наближає художню прозу до реальності, точно дозуючи вживання частково асимільованих запозичень з іспанської мови. Читач, занурений в атмосферу тексту і сам здатний подолати “мовний бар'єр”. Натрапивши на невідоме іноземне слово в тексті, читач негайно звертається до відповідного контексту з метою, дізнатися значення. Читач тут – активний суб'єкт комунікації, він розширює свій кругозір і словник, збагачуючи міжкультурними знаннями.

Проведений нами аналіз демонструє, що запозичення відіграють важливу роль в авторському тексті і є невід'ємною частиною життя людини. Неможливо применшити значення іспанізмів в художній мові роману “І сонце сходить (Фієста)” або хоча б оскаржувати доречність їх використання в творі.

Тому ми можемо стверджувати, що романи можуть працювати як ще один канал для поширення іспанізмів та іспаномовних виразів в англійському дискурсі серед широкої міжнародної аудиторії, що, в свою чергу, може в кінцевому підсумку призвести до їх включення у вигляді запозичень до англійського лексичного репертуару.

Подальші дослідження мають підтвердити цей останній пункт. Однак ми вважаємо, що дана робота, стане основою, мета якої, довести, що літературні тексти можуть не тільки успішно зобразити мовні контактні ситуації, але вони також можуть функціонувати як інструменти для розвитку мовного контакту та іншомовного запозичення. З чого нами був зроблений висновок про важливу роль запозичень у художньому тексті, а також про запозичення як про невід'ємну частину життя людини. Таким чином, показуючи неможливість применшення їх значення в літературі і повсякденному житті.

Література

1. López García A. El boom de la lengua española. Análisis ideológico de un proceso expansivo : монографія / Madrid, 2007. –224 с.
2. Lipski J. M. Spanish English language switching in speech and literature – theories and models. The Bilingual Review : монографія. / 1982. – 212 с.
3. Sapir E. Culture and language use. 2002 – 368 с.

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»

4. Gladbach A. Aspects of language change : монографія. / Ruhr-Universität Bochum. Bochum, 2005. – 90 с.
5. Vlahov S. I., Florin S. L. The untranslatable in the translation : навч. посіб. / Moscow, 1980. – 342 с.
6. López García A. El boom de la lengua española. Análisis ideológico de un proceso expansivo : монографія / Madrid, 2007. – 224 с.
7. Real Academia Española. Diccionario de la lengua española : словник. / Madrid, 2001.– 2368 с.
8. Moliner M. Diccionario de uso del español : словник. / Madrid, 1973. – 647 с.
9. Chalmaz S. D. Intercultural dialogue: in what language did E. Hemingway write?: монографія / 2017. – 290 с
10. Bagana Z., Bondarenko E.V. Assimilation of borrowings from French in Middle English dialects : монографія. / 2012. – 147 с.
11. Hemingway E. The Sun Also Rises: The Library Edition Paperback. 2016 – 251 с.

Рожкова К.Ю., студентка 4-го курсу
Шехавцова С.О., д. пед. н., професор
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ЖІНОЧИХ І ЧОЛОВІЧИХ АНГЛОМОВНИХ ЖУРНАЛІВ

В сучасному світі посилюється дослідницький інтерес до проблеми відображення і представлення чоловіка і жінки в комплексі їх гендерних ознак. Гендер стосується не тільки жінок або чоловіків як окремих індивідів, а й характеризує відносини між ними як соціально-демографічними групами та гендерні відносини у цілому – те, як реалізуються соціальні ролі жінок і чоловіків, дівчат та хлопців, як вони соціально вибудовуються. Гендерні відношення в мові фіксуються у вигляді мовних стереотипів, що

відкладають відбиток на поведінку особистості, у тому числі і на мовну, і на процеси її мовної соціалізації. Лінгвістика тексту допомагає виявити відображення у свідомості носіїв мови гендерних стереотипів.

Метою статті є дізнатися, яку роль відіграє гендер в текстах різного типу, а саме, чи залежить подача матеріалу від гендерної приналежності глянцевого журналу.

У сучасних дослідженнях гендер розглядається як один із параметрів конструювання та відображення соціальної ідентичності мовця, про що свідчать праці А. Мартинюк, І. Морозової, Н. Шкворченко та ін. Увагу дослідників привертають культурні фактори, які впливають на цей процес.

Гендер як соціокультурний конструкт, за твердженням О. Дудолодової, відображає уявлення суспільства про фемінне та маскуліне, завдяки чому формуються гендерні стереотипи як найзагальніші уявлення про якості, атрибути, моделі поведінки та соціальної ролі, сумісні або несумісні з образом типового чоловіка або жінки у свідомості певного лінгвокультурного соціуму на конкретному історичному етапі його розвитку. Сучасні наукові розвідки спрямовані на виявлення мовних засобів, тактик та стратегій, які характеризують чоловічу та жіночу мовленнєву поведінку у різних комунікативних ситуаціях та типах дискурсу; аналізуються мовні та позамовні фактори, які впливають на процес конструювання гендерних стереотипів.

Лінгвістична гендерологія співвідносить мову з особистістю за ознакою соціальної статі. На думку Л. Ставицької, «сучасна лінгвістика переживає своєрідний «гендерний бум», а тому можна і слід говорити про накопичені ідеї, напрями пошуків та експериментів, маючи на оці становлення української лінгвістичної гендерології, бо гендер як ніяке інше соціолінгвістичне поняття, закорінений в умови життя, реалії, норми і традиції певної культури» [5, с. 30]. Гендерні ознаки мовної картини світу – це «сутнісні прояви пізнання світу крізь призму чоловічого і жіночого бачення, що інтегрують універсальні та національно специфічні ознаки, оприявлюють особливості номінативної та комунікативної діяльності чоловіків і жінок, а також вплив статі на мовну практику та мовну поведінку» [5, с. 30]

Гендерні відношення у мові фіксуються у вигляді мовних стереотипів, які накладають відбиток на поведінку, в тому числі й на мовленнєву, особистості і на процеси її мовної соціалізації. Лінгвістика ж допомагає виявити відображення гендерних стереотипів, зафіксованих у свідомості носіїв мови.

Відтак аналіз текстів друкованих українських та англомовних ЗМІ дозволяє простежити уявлення про соціальні ролі чоловіка та жінки, їхнє значення в соціозначимих сферах життєдіяльності суспільства. Причому, як зазначає С. М. Оксамитна, розмежування соціальних ролей чоловіка та жінки відбувається за структурними опозиціями: логіка – інтуїція, абстрактне мислення – конкретне мислення, інструментальність – експресивність, організованість – стихійність, влада – підпорядкування, справа, результат – стосунки, активність – пасивність, надійність – непостійність, матерія – дух, формотворення – податливість [3, с. 317]. Ці риси важко заперечувати загалом, але їх стереотипна роль виявляється тоді, коли з їхньою допомогою намагаються описати маскулінну або фемінну індивідуальність.

Спектр образливих слів, які вказують на статеву належність жінок занесений до багатьох документів. Проте саме афікси, що використовуються на позначення жіночої статі, та провокують виникнення точки зору, що жінки – це відхилення від універсальної чоловічої норми. Форма жіночої статі вважається позначеним поняттям, а чоловічої – непозначеним. Існує ряд різних афіксів, які вживаються для звертання до жінок, такі як «lady» та «-ess», «-ette», «-enne», «trix», вони мають конотативне значення, якого не мають поняття чоловічої статі, ці конотації загалом є принизливими та банальними. Такі поняття як «lady poet» – «жінка поет», «lady doctor» – «жінка лікар» та інші загалом додають відтінку аматорства до образу людини, яку вони описують. Жінки поети рідко заробляють письменництвом на життя. Цікаво, що необхідність позначення жіночої статі виникає і за допомогою більш прийнятного слова «woman» – «жінка» (як у «woman writer» – «жінка письменник»), чого не відбувається з чоловіками, яких називають просто «writer» – «письменник». Поняття «actress» – «актриса», «authoress» – «авторка», «hostess» – «господиня»,

«stewardess» – «стюардеса», «poetess» – «поетеса», «comedienne» – «комедійна актриса», «aviatrix» – «льотчиця» і т.і. мають як раз той самий несерйозний відтінок, особливо при порівнянні з чоловічими поняттями (порівняйте «aviator» - «льотчик» та «aviatrix» – «льотчиця»). Багато з них, якщо звернутися до етимології, є зменшувальними формами від чоловічих понять, наприклад, «-ette» може означати «менший ніж» або «менше ніж».

Прагматично орієнтовані мовні гендерні репрезентації надають інформацію про відношення членів певного лінгвокультурного соціуму до референційного аспекту значення. Жінка ідентифікуються за допомогою термінів: *woman, girl, lady, female, businesswoman, mother, wife, niece, sister, daughter, grandmother, maid, miss, missis, bride, prima donna, heroine, queen* etc.; особових займенників: *she, her*.

*If you want to dig a little deeper into why **women** cheat, Alicia Walker, Ph.D., an assistant professor of sociology at Missouri State University, is a good person to ask — **she** spent a year interviewing **women** who've had extramarital affairs for **her** book, *The Secret Life of the Cheating Wife*. **She** found more nuance to the idea that **women** cheat for sexual variety.* [Good Housekeeping / <https://www.goodhousekeeping.com/life/relationships/a30459155/why-women-cheat/>].

*We are **girls**... **women**...but even so, we always like to think of ourselves as **Princesses**. I may be wrong, and I can only speak for myself. I do think of myself as a **Princess**.*[Executive Women / <https://executive-women.me/2020/01/02/are-we-all-princesses/>].

Зображення жінки реалізують за допомогою:

1) іменників: *confidence, perfection, care, power, gloss, style, harmony, glow, illumination, glitter, beautysecret, renewal, comfort, shape, protection, hydration, moisture*;

2) прикметників: *nourishing, smooth, gentle, youthful-looking, smiling, anti-aging, healthy, radiant, perfect, flawless, rosy, glossing, high-gloss, sun-kissed, bright, vivid, organic, pure, vegan, plant-powered, mineral, natural, divine, subtle, vibrant, kissable, soft, best dressed*;

3) дієслів: *glow, shine, flash, regenerate, repair, empower, smile, nourish*.

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»

*Ballroom has given me the **confidence** to own that I am a fashion designer.* [Elle / <https://www.elle.com/fashion/trend-reports/g30086975/project-runway-season-18-designers/?slide=3>]

*She's a timeless **beauty**, and also extremely funny. I think we would get along so well!* [Elle / <https://www.elle.com/fashion/trend-reports/g30086975/project-runway-season-18-designers/?slide=9>]

*A good tinted **moisturizer** will fix imperfections, enhance your complexion, protect you from the sun, boost **hydration**, and give you a healthy **glow**.* [Elle / <https://www.elle.com/beauty/makeup-skin-care/tips/g8096/best-tintedmoisturizers>]

*She said while she used to feel she always had to wear **makeup**, she's more **comfortable** going **natural** now* [Women's Health / <https://www.womenshealthmag.com/beauty/a30418993/ariel-winter-no-makeup-abs-instagram>]

На чоловіка вказують такі категоріально-ознакові терміни, як: *man, male, boy, guy, father, husband, brother, uncle, sir, mister, king, businessman, hero, king, patriarch, gentleman* etc.; особові займенники: *he, him, his*.

*I believe there's a new way for us to be: the way of the modern **gentleman**.* [Maxim / <https://www.maxim.com/maxim-man/10-ways-to-unlock-your-inner-gentleman-2018-10>]

*Don't view other **guys** as competition. Some **men** have an intense need to prove themselves around each other, especially if there are females in the vicinity.* [Maxim / <https://www.maxim.com/maxim-man/10-ways-to-unlock-your-inner-gentleman-2018-10>]

Формування образу маскулінності досягнуто вживанням типових іменників: *adventure, adventurer, hunt, challenge, adrenaline, business, peak, top, exploration, explorer, courage, hero, thrill*; прикметників: *unbreakable, tough, unbeatable, brave, successful, no-compromise*; дієслів: *tackle, challenge, capture, dare, unleash, push, win* та інші.

*Sure, it might take me years of therapy to conquer my cardio-related **challenges**, but **knowledge**, as they say, is **power**.* [Esquire / <https://www.esquire.com/lifestyle/health/g28746406/best-cardio-machines/>]

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»

*One day, he decides he's done with reading about **adventures** – he wants his own **adventure**, and he wants to be the **main** character.* [Square Mile / <https://squaremile.com/features/louis-rudd-antarctic/>]

***Financial success** is often avoided, because it is dressed in overalls and smells like hard work.* [Square Mile / <https://squaremile.com/features/nigel-cumberland-100-things-millionaires-do-book/>]

*I was young and determined. I had the fire in my belly that just about beats everything else. It's the drive that **pushed** me through the hardest infantry training in the world.* [Square Mile / <https://squaremile.com/features/aldo-kane-interview/>]

Чоловіки і жінки по-особливому використовують лінгвістичні засоби за для власної репрезентації, саме тому і спостерігаються певні відмінності в їх мові. На сьогодні, існують усі підстави стверджувати, що ті почуття, які переживають тільки жінки або тільки чоловіки, і є тим критерієм у виборі лінгвістичних засобів, які притаманні одним і неприпустимі для інших.

Тенденція зображувати чоловіків активними, а жінок пасивними спостерігається й у мові. Зокрема, дослідники виявили тенденцію зображати чоловіків суб'єктами, а жінок – об'єктами дії, через що в реченнях слова, що називають чоловіків, як правило, є підметами речень, а слова, що позначають жінок – додатками. У тих випадках, коли суб'єктом дії є жінка, в таких реченнях часто використовують пасивний стан, що знецінює здобутки жінок.

Як бачимо, проблема співвідношення гендеру й мови набагато складніша, ніж здається на перший погляд. Мова не лише відбиває ставлення до жінок і чоловіків у суспільстві, а й здатна формувати наше уявлення про статі та наше ставлення до жінок. Мова сама по собі не є сексистською, такою її роблять ті, хто нею користується. І тому ставлення до статей неможливо змінити лише здійснюючи зміни в мові. Певні зміни мають статися і в нашій свідомості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дудоланова О.В. динаміка мовної репрезентації гендера в англійському публіцистичному дискурсі (друга пол. XIX – поч. XX

- Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі» (ст.) : автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови»/ О.В. Дудоланова. – Х., 2003. – 20 с.
2. Маслова Ю.П. Мовна репрезентація гендеру / Ю.П. Маслова // Наукові записки. Серія «Філологічна». Острог, 2009. Вип. 12. С. 224-233.
3. Оксамитна С.М. Гендерні відносини крізь призму громадської думки в Україні і світі / С.М. Оксамитна // Гендерна перспектива. К.: Факт, 2004. С. 135-147.
4. Сукаленко Т.М. «Гендер» як соціолінгвістичне поняття. / Лінгвістичні дослідження: Зб. наук. Праць ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. Вип 36. 2013. С. 248-254.
5. Ставицька Л.О. Мова і стать / Л.О. Ставицька //Критика, 2003. №6. С.29-34.

Топоров І.В., магістрант
Шаповалова Л.В, к. пед. н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

"БІБЛЕЇЗМИ З АРАМЕЙСЬКОЇ МОВИ І КОЙНЕ У СУЧАСНІЙ ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ НА МАТЕРІАЛІ ФРАНЦУЗЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ НОВОГО ЗАПОВІТУ"

З часів свого виникнення і дотепер Біблія не припиняє бути об'єктом дослідження різних наук. Теологи, проповідники та релігійні діячі висвітлюють широкий спектр питань, які стосуються "Книги Життя", з кожним роком все більше та ширше. Філософи ведуть диспути та дискусії між собою, щоб бути авторитетами слова в тому чи іншому питанні. А от для лінгвістів вона цікава з точки зору мовних способів презентації змісту. Біблія (мн. грец. Βιβλία від однини грец. Βιβλίον - «книга»; від грец. Βύβλος - «папірус»; від назви стародавнього фінікійського міста Бібл) - зібрання текстів, які є священними в іудаїзмі і

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі» християнстві. В іудаїзмі Святим Письмом є Танах, іменованій також єврейської Біблією; в християнстві - Старий Заповіт, що складається з книг Танаха і додаткових священних книг (в православ'ї та католицизмі), і Новий Заповіт. Книги Танаха становлять іудейський канон (грец. Κανών - «норма, правило»). Книги Танаха і Нового Заповіту є канонічними і сакральними в усіх християнських конфесіях.

Переклади Біблії робилися на різні мови. За інформацією Німецького Біблійного

товариства на 24 лютого 2005 року, Біблія повністю або частково перекладена на 2377 мов народів світу, повністю видана на 422 мовах. Станом на жовтень 2015 року повністю або частково Біблія перекладена більш ніж на 2932 мови. У 382 році богослов Ієронім переклав Старий Заповіт з грецької на латину; в перекладі Старого Заповіту він ґрунтувався на єврейському тексті. Цей переклад став відомий як Вульгата – Editio Vulgata (vulgatus означає «поширений, загальнонародний, загальновідомий»). До 500 року Біблія була перекладена принаймні на 9 мов. В 1380 році професор Оксфордського університету, Джон Вікліф, зробив перші рукописні переклади Вульгати англійською. Ян Гус, на підтримку Вікліфа, активно проповідував що люди повинні самі читати Біблію своєю мовою. За такі речі в 1415 році Гус був спалений на багатті за звинуваченням у ересі, а для розпалювання багаття використовувався переклад Біблії Вікліфа. У 1450 році Йоганн Гутенберг надрукував Біблію латиною. У 1517 році, ідеолог Реформації Мартін Лютер, сформулював 95 тез проти католицької церковної гегемонії і в 1522-1534 роках переклав Біблію німецькою.

Перший переклад Біблії на французьку мову був здійснений у XIII столітті; вчені

Паризького університету виконали переклад Біблії на французьку. Друковані

переклади Біблії на французьку мову відносяться до періоду Середньовіччя. Після

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»

чисельних спроб зробити повні французькі переклади Біблії, першим успішним

перекладачем Біблії на французьку мову став французький богослов Жак Лефевр

д'Етапль в 1530 році в Антверпені, Бельгія. Переклад був змінений і поліпшений в 1535 році П'єром Робертом Оліветаном. Цей переклад, в свою чергу, став основою першої французької католицької Біблії, опублікованої в Льовені в 1550 році, роботи Ніколаса де Льоза і Франсуа де Ларбо. Новий Заповіт був опублікований в 1582 році, і Старий Заповіт в двох частинах, в 1609 і 1610 роках Університетом Дуе. Переклад «Де Порт-Рояль», підготований Антуаном Леместром і його братом Луї-Ісааком Леместром, завершений в 1695 році, отримав широке визнання як серед католиків, так і серед протестантів. Версія Жана-Фредеріка Остервальда (1744 г.) також користувалася широкою популярністю.

Вульгата — латинський переклад Біблії з IV століття, здійснений переважно богословом Ієронімом зі Стридону, який замінив різні варіанти латинських перекладів Біблії (*Vetus Latina*), які існували до того часу. Наприкінці IV століття виникла потреба в одному, достовірному латинському тексті Біблії: переклад доручили Ієроніму, найбільшому знавцю Біблії та секретарю папи Дамасія I, оскільки Ієронім чудово володів грецькою мовою, латиною і мав значні знання івриту. У 386 році Ієронім перебрався у Віфлеєм і понад 20 років працював над перекладом Старого й Нового Заповітів латиною. Він почав з Нового Заповіту і переклав його з грецької, а згодом Старий Заповіт — з грецької і івриту. Зроблений Ієронімом переклад Біблії став нормативним латинським текстом, який отримав назву Вульгата. Тридентський собор (1546) затвердив текст Біблії Ієроніма — і Вульгата увійшла у загальний вжиток на Заході як офіційний переклад, обов'язковий для Римо-Католицької Церкви. Вперше Вульгата видана за Сікста V, під назвою: «*Biblia sacra vulgatae editionis*» (Рим, 1590); потім перевидавалася

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі» Григорієм XIV, Климентом VIII та ін. Протягом багатьох століть Вульгата слугувала джерелом усіх перекладів Біблії західноєвропейськими мовами.

Для Франції, як і для інших держав Західної Європи, велике значення мали переклади текстів Святого Письма на латину. Перша згадка про латинські біблійні тексти відноситься до початку II ст. н.е. . Швидше за все, він був виконаний християнами Північної Африки, так як в одному повідомленні про африканських мучеників йдеться, що вони мали при собі сувої з такими текстами. Цілком ймовірно, перекладів на латинську мову було кілька. Наприклад, Блаженний Августин (354-430), автор знаменитої «Сповіді», говорить про те, що в його час (тобто на межі IV-V ст.) "Перекладів накопичилося так багато, що виникла справжнє сум'яття". Як вже було наголошено вище, в 383 р Ієронім представив Папі заново відредагований латинський Новий Заповіт. Використовуючи "Італіку", (лат. *Vetus Latina* – давня латина, також відома як лат. *Vetus Italica* або лат. *Italia*) [6, 105 с.] він ретельно усунув з неї всі смислові помилки перекладачів та стилістичні похибки. Переклад Ієроніма увійшов в історію під назвою "Вульгата" [5, с. 206] (лат. *Vulgata* - народна, загальнонародна, загальна). Вульгата витіснила колишні латинські переклади тільки в VIII-IX ст. Зважаючи на відсутність в латинській мові того часу ряду термінів, в тому числі абстрактних, Ієронім утворив не менше 350 неологізмів, використаних в Вульгаті. Синтаксис перекладу Ієроніма аналогічний латинській мові «срібного століття», яка характеризується більшою свободою, допускаючи поетичні конструкції і кальковані грецькі обороти. В одному зі своїх послань Ієронім зазначав: «Я хочу для легкості розуміння читача користуватися простонародною промовою». За словами А. І. Малєїна: "Слово Божие впервые переведено было по-латыни не тем изящным литературным языком, на котором говорили образованные и учёные люди тогдашнего латинского мира, а наоборот, языком простым, так называемым вульгарным, обыденным и деревенским (*lingua*

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі» (vulgaris, cotidiana, rustica). Язык этот встречается в литературе очень редко и притом только в таких памятниках её, которые по своему содержанию могли быть написаны обычной разговорной речью; таковы, прежде всего, комедии Плавта (254—184 г. до Р. Х.) и сатирический роман Петрония (первый век до Р. Х.), а затем сочинения по сельскому хозяйству и письма. Даже язык Цицерона в его письмах сильно разнится от прочих его сочинений” [7, с. 194-223].

У 1546 р Тридентський собор (Concile de Trente) [4] оголосив цей переклад богонатхненним і автентичним текстом Біблії, самодостатнім для римо-католицької церкви [Cels, Robert 1977: 61]. Самюель Берже, історик Біблії, в 1893 році вперше ввів класифікацію рукописів Вульгати, [8] яких в цілому збереглося близько десяти тисяч, і французькі редагування Вульгати були розділені на три кодекси:

- Codex Sangermanensis (Сен-Жерменський кодекс) - другий том Біблії, що включає частину Старого Заповіту і повний Новий Заповіт. Зберігається в Національній бібліотеці Франції (Bibl. Nat. 11553). Створено в IX столітті. Текст Євангелія від Матвія – старолатинський. Даний кодекс - один з найважливіших представників Вульгати французького типу: порядок Нового Заповіту такий - Євангелія, Діяння, Соборні послання, Апокаліпсис, послання Павла, Пастир Гермi. Текст використовувався для критичного видання Р. Етьєна 1540 року.

- Codex Beneventanus (Беневентський кодекс) - акуратно виконаний екземпляр Четвероевангелія, переписаний на початку IX століття. Текст містить суміш іспанських і ірландських читань, що склали основу власне французького типу Вульгати .

- Codex Colbertinus - складений з двох різних рукописів: Четвероевангеліє - старолатинський, інші книги

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»

Нового Заповіту що містять текст Вульгати. Берже датував цей рукопис по палеографічними ознаками XII століттям, судячи зі стилю ілюстрацій, рукопис був створений на півдні Франції.

Саме до класичної Вульгати та трьох її французьких варійованих кодексів, які пізніше будуть редаговані багатьма перекладачами, і сходять біблеїзми сучасної французької мови, що мають латинську мовну форму. Наприклад, вираз “Ессе Номо” запозичене, як зазначає французький дослідник Жан Клод Болонь, з фрагмента латинського тексту Євангелія від Іоанна, в якому йде мова про видачу Понтієм Пілатом Ісуса Христа юдеям, які вимагають кари Месії. Зі словами "Ессе Номо" (Се Людина), Пілат віддав Христа в руки первосвящеників і старійшин (Jean 19: 4-5) [ЕОВ 1999: 34]. Джерелом фразеологізму “nunc dimittis” є викладена в Вульгаті історія про святого Симеона, якому було передвіщено, що він зможе відійти в інший світ лише після того, як побачить немовля Христа (Luc 2: 25-27). Слова "nunc dimittis" (нині відпускаєш), звернені до Бога, були їм вимовлені тоді, коли він зустрів в Єрусалимському храмі Діву Марію та Йосипа, які принесли в храм немовля Ісуса і жертву за нього - двох пташенят голубів.

Деякі біблеїзми в латинській мовній формі мають варіанти в формі, що відповідає нормам сучасної французької – це і буде основною опорою поданого дослідження.. Наприклад, розглянутий вище вираз латинської мови “Ессе Номо” має варіант у французькій формі “Voici l'Homme”, але обидва варіанти вживання біблеїзма є закономірно поширеними . Поряд з такими виразами в сучасній французькій мові існує ряд біблеїзмів, які увійшли до фразеологічного фонду французької мови тільки в латинській формі.

До біблеїзмів відносять цитати і фразеологічні сполучення біблійного походження. Існує два види біблеїзмів: біблеїзми - фразеологічні одиниці і біблеїзми - слова, які можна розділити на три групи:

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»

1. Власні назви, активно вживаються в мові будь-якої країни, де релігією є християнство, наприклад: (Яків, Лот, Ісус)

2. Топоніми - назви географічних об'єктів з тексту Святого Письма (Синай, Єлеон, Йордан).

3. Релігійні реалії (євхаристія, сповідь, ладан, миро, ангел) [3, с. 1].

Класифікація біблеїзмів-фразеологізмів по А.Г. Назаряну (1, с 130-132):

□ фразеологізми зі Старого або Нового Заповіту: Terre promise (земля обітована)

□ фразеологізми, пов'язані з біблійними іменами: Côte d'Adam (адамове ребро, жінка);

□ фразеологізми, пов'язані з релігійними звичаями: Porter sa croix (нести свій хрест)

Текст Біблії належить до сакральних текстів. Він містить специфічні теми, мовні форми, специфічну лексику, відповідно до цих тем, і специфічний синтаксис. Християни називають Біблію «Святою Біблією» і вважають весь канонічний текст Біблії «Богом відкритим» або «богонатхненням», тобто написаним під безпосереднім впливом Святого Духа, тому цінують кожне слово текстів, вважаючи це основою життя.

Лінгвістичне дослідження тексту Біблії дозволить зрозуміти шляхи надходження біблеїзмів у сучасну французьку мову та проаналізувати їх з точки зору ступеня асиміляції, лексико-семантичних та тематичних груп. Це і є нашою метою надалі. Новітнім відкриттям в роботі, стануть додаткові конотативні значення біблеїзмів, які закріпилися у сучасній французькій мові та мають різне експресивне забарвлення.

Література

1. Назарян А.Г. Фразеологія сучасної французької мови. М.: Вища школа, 1976. 131 с.

2. Камінська О.В. Фразеологія біблійного походження у французькій і російській мовах: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Спб., 2004

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»

3. Словник православних термінів. М. : Вид-во СГУ, 2005

4. Собор Тридентський // Універсальний словник-енциклопедія. — 4-те вид. — К.: Тека, 2006.

5. Вульгата // Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. — Київ : ВЦ «Академія», 2007. — Т. 1 : А — Л. — С. 206.

6. Burkitt, Francis Crawford. The Old Latin and the Itala, with an appendix containing the text of the S. Gallen palimpsest of Jeremiah. — Cambridge: Univ. Press, 1896. — Vol. IV, no 3. — 105 p. — (Texts and Studies).

7. Малєин, А. И. Латинский церковный язык // Богословский вестник. — 2003. — Т. 3, № 3. — С. 194—223.

8. Berger, S. Histoire de la Vulgate pendant les premiers siècles du moyen âge. — Nancy: Berger-Levrault, 1893. — 443 p.

Фоменко Д.О., магістрант

Биндас О.М., к.пед.н., доцент

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ СУЧАСНОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ПОЛЕМІКИ

Сучасна лінгвістична наука характеризується дослідницькою зацікавленістю у сфері вивчення політичної полеміки. Нагальними серед сучасних мовознавчих наукових досліджень політичної полеміки є маніпулятивні та аргументативні стратегії і тактики впливу на емоційну, раціональну й морально-етичну сфери адресата політичної промови, якими послуговуються суб'єкти політичних промов, їх аналіз та їхня реалізація на лексико-семантичному рівні. Проте, наявні наукові праці залишають певні прогалини й невиконані завдання під час аналізу

лексики та семантики сучасної англомовної політичної полеміки в інтернет-дискурсі.

Актуальність наукового дослідження полягає в розкритті механізмів лексико-семантичного структурування сучасної англомовної політичної полеміки на матеріалі інтернет-дискурсу. Бурхливе поширення політики в медійному інтернет-просторі посилює актуальність вивчення політичної полеміки на сучасному етапі її буття.

Мета наукового дослідження полягає в аналізі лексико-семантичної специфіки англомовної політичної полеміки як жанру політичної літератури.

Політичний дискурс, як багатожанровий різновид публічного мовлення, характеризується спектром лінгвальних засобів. Чимало уваги приділяють вживанню лексики, яка зумовлена політичною діяльністю, а також відбору й організації структур вираження відповідно до прагматичних настанов, цілей та умов спілкування, які склалися в процесі професійної діяльності політиків, яким потрібно оволодіти відповідним стилем мовлення і літературними нормами мови, які принесли б найкращий результат. Саме тому кожний політик розуміє потребу правильно розташовувати і компонувати мовні одиниці, так само як і все те, що становить суть організації та побудову політичної промови. Вагомість дослідження лексико-семантичної організації політичної полеміки обумовлена неабияким інтересом до передвиборчого дискурсу з погляду лінгвальних складових та перехрестя дисциплін, на якому перебуває передвиборчий дискурс, залучаючи знання політології, соціології, психології, риторики, наратології.

Досліджуючи політичну полеміку, яка розгортається в руслі агітаційного дискурсу на тлі передвиборчої кампанії, стає зрозумілим, що головна мета такого полемічного протистояння – це боротьба за владу та маніпулювання свідомістю потенційного виборця. Як зазначає Е. Косеріу, сама мова є політично навантаженою, оскільки є знаком солідарності з іншими членами суспільства, які вживають ту саму мову [1, с. 24]. У зв'язку з такою постановкою питання політична полеміка постає скарбницею унікальної лексики.

На сучасному етапі політична полеміка сформувалася у своєрідну систему, у якій можна відстежити чітку організацію її лексичного складу. Цей лексичний склад має певне ядро – певну кількість домінуючих тематичних лексем, які організують та формують сучасну політичну полеміку передвиборчого дискурсу США, серед них варто виокремити такі: *country, state, campaign, economy, reforms*.

Аналізуючи лексико-семантичну організацію сучасної політичної полеміки, слід звернути увагу на саме поняття лексико-семантичного поля та організацію лексико-семантичних груп. Лексико-семантичне поле розуміємо як «групу слів, котрі тісно пов'язані за змістом і у своїй взаємозалежності визначають значення один одного», про що говорить засновник теорії лексико-семантичного поля німецький дослідник І. Трір [2, с. 25]. Під лексико-семантичною групою розуміємо об'єднання слів у межах однієї тематичної групи, які мають спільні мовні характеристики (словотворчі, морфологічні) і спільний компонент значення [3, с. 123]. Оперуючи вищенаведеними визначеннями, можна стверджувати, що пласт лексики, що становить плацдарм для політичних баталій, які розгортаються довкола передвиборчої кампанії, складається з лексико-семантичних груп, об'єднаних спільним компонентом значення, які, своєю чергою, і здійснюють лексико-семантичну організацію сучасної політичної полеміки. Аналіз вибірки дозволяє виокремити низку тематичних груп із спільним компонентом значення, серед яких основні: 1) *State*; 2) *Politics*; 3) *Economy*; 4) *Welfare*.

Отже, аналіз лексико-семантичної організації політичної полеміки на тлі виборчої кампанії дає змогу стверджувати, що лексичні одиниці в процесі відображення фактів вступають у певні відношення між собою, на основі яких вони об'єднуються в лексико-семантичні групи, у межах яких за структурно-семантичним принципом розміщується фактичний агітаційний матеріал. Принципи групувань цих лексем і способи встановлення залежності між ними відображають уявлення про перебіг передвиборчої кампанії та про співіснування і протистояння на політичній сцені кандидатів на пост президента.

Роблячи висновок, слід зауважити, що політична полеміка є складним комунікативним утворенням, спричиненим певними подіями, наприклад передвиборчою кампанією, що переростає у протистояння, якому властиві лексико-семантична організація, послідовна структура викладу матеріалу, вербалізація ідей з метою боротьби за владу, здобуття прихильності електорату та досягнення певних політичних цілей.

Література

1. Coseriu E. Lenguaje y politica / E. Coseriu // El lenguaje politico / M. Alvar (ed.). – Madrid, 1987. – P. 9-31.
2. Trier J. Aufsätze und Vorträge zur Wortfeldtheorie / J. Trier. – The Hague – Paris, 1973. – 216 s.
3. Лосєва І. В. Політичні промови як предмет лінгвістичного дослідження / І. В. Лосєва // Лінгвістичні проблеми та інноваційні підходи до викладання чужоземних мов у вищих навчальних закладах: матер. V Міжнар. наук.-практ. конф. – Львів: Львів. держ. ун-т безпеки життєдіяльності, 2016. – С. 122-124.

Шехавцова П. М., студентка 2-го курсу
Биндас О. М., к. пед. н, доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

МОВНІ ЗАСОБИ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ КОНЦЕПТУ «VINO» В ІСПАНСЬКІЙ ЛІГВОКУЛЬТУРІ

Дослідження концепту «vino» (вино) передбачає опис значень усіх слів і виразів, що слугують його вербалізації в іспанській мові, а також систематизацію та впорядкування уривку мовної системи, що репрезентує даний концепт. Традиційно вважається, що слово «vino» є похідним від латинського «vinum», яке, зі свого боку, визнається у галузі етимології похідним від санскритського «vṇa», що відповідає за значенням «aimable, amical» як «привітний, дружелюбний», тобто ключовою видається якісна характеристика. В іспанській лексиці 65-70 % слів мають латинське походження. Також переконливою видається гіпотеза

походження цієї лексеми у романських мовах від івриту, а саме: першочерговою можна вважати лексеми «*יוֹמֵן*» за семою «*faire effervescence*» («активно виділяти газ»), що акцентує на процесі виготовлення вина. На користь такого припущення говорить той факт, що семіти набагато раніше, ніж індоєвропейці, були знайомі з цим напоєм [4].

Значущість культури вина для іспанської нації не викликає сумнівів, про що свідчить, зокрема, потрапляння стійких виразів, які є актуалізаторами концепту «*vino*», до найуживаніших крилатих фраз, що їх використовують носії іспанської мови. У якості прикладу можна навести прислів'я “*El vino sobrante es para el ayudante*” [6], маючи дослівний переклад «Залишки вина — для помічника», але, використовуючи цей вираз у буденності, іспанці мають на увазі: «Досить багато людей змушені використовувати те, що інші залишають, щоб вижити». Цей вислів став дуже популярним виразом у колі іспанської спільноти. Значення цього крилатого вислову залишалось незмінним протягом тривалого періоду його вживання.

Стійкі словосполучення, у складі яких спостерігається наявність лексеми «*vino*», розглядаються як вербалізації різноманітних ознак досліджуваного концепту, слугують виразниками його етнокультурної специфічності відносно іспанської мовної картини світу. Слід відзначити, що прислів'я та приказки з концептом «*vino*» можна умовно розділити на дві групи: висловлювання з позитивною та негативною конотацією. Якщо аналізувати позитивне трактування концепту «*vino*», іспанська паремійна картина світу розглядає вино як джерело зближення різних за походженням, віком, культурою людей. Вино в іспанській мові зазвичай співвідноситься з таким поняттям, як дружба: де вино, там і свято. Взагалі, іспанці віддають свою перевагу саме витриманому вину, тому в прислів'ях і приказках, що містять лексеми «*vino*», простежується взаємозв'язок між якістю напою та дружбаю старих друзів. Особливої уваги заслуговує реалізація концепту «*vino*» в сполученому лінгвістичному концепті «*amigo y vino*»: «*amigo y vino nuevo, aunque bueno sea, no lo es como el viejo; aceite, vino y amigo, en lo antiguo; amigo viejo y vino añejo; amigo y vino nuevo no lo pruebo*» [2, 127].

Негативне ставлення до вина виражається через застереження проти зловживання напоем. У них вино ототожнюється з божевіллям і безглуздям, та відповідно стає причиною усіляких бід та негаразд: «*bebido el vino, perdido el tino; un buen vino hace mala cabeza; el vino, poco, es triaca, y mucho es veneno*» [3, 956].

У різноманітних фразеологічних виразах концепт «vino» часто протиставляється такій лінгвістичній одиниці як «vinagre» (оцет). Наприклад, стійкий іспанський вираз «*pregonar vino y vender vinagre*», українськими еквівалентами якого є прислів'я: «*У віці як лис, а за очі як біс*» чи «*Слова ласкаві, та думки лукаві*». У прислів'ях «*el mejor vino se puede tornar vinagre*» та «*en casa del rico, el vinagre se vuelve vino*» лексема «vino» набуває свого роду анатомічного значення лексемі «vinagre». Концепт «vino» в цьому випадку також приймає абстрактне значення. Вино розуміється як символ благополуччя, як уособлення «добра та якості».

Отже, наявність концептів у мові кожного народу привертає особливу увагу, тому що розуміння концептів може допомогти у вивченні культури самого народу, його історії, традицій і менталітету. Концепт «vino» в іспанському лінгвокультурному контексті представляє собою складну структуру, що має множинне та варіативне мовне втілення. Виходячи з приказок та фразеологічних виразів, в іспанській мові та культурі концепт «vino» віддзеркалює фундаментальні моральні цінності людини такі, як дружба, кохання, взаєморозуміння, краса тощо. Але також такі приказки та прислів'я застерігають, що все добре в міру, та, що зловживання алкогольними напоями може стати першими чинниками негаразд та нещастя.

Список літератури

2. Fernández, M. Diccionario de refranes. Antología de refranes populares y cultos de la lengua castellana, explicados y razonados. – Madrid: Alderabán Ediciones, S.L., 1994. – 270 p.
3. Diccionario de la lengua española (22^a ed.) de Real Academia Española. – Madrid: Espasa Calpe, S.A., 2001. – 2448 p.
4. Etymologie du vin [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dicocitations.com/definition_littre/30373/Vin.php#Hv4VPD1d0S5Iyohm.99

6. Raiz, Mónica Gail, 15.02.2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://vinorama.es/magazine/102-frases-sobre-el-vino-2-citas-de-personajes-c-%C3%A9lebres-de-la-historia-contempor%C3%A1neas](http://vinorama.es/magazine/102-frases-sobre-el-vino-2-citas-de-personajes-c%C3%A9lebres-de-la-historia-contempor%C3%A1neas)

Шовгеля О.А., магістрант

Кокнова Т.А., к. пед. наук., доцент

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

МЕТАДИСКУРСИВНІ ВИСЛОВЛЮВАННЯ В СТРУКТУРІ НАУКОВО-ПОПУЛЯРНОГО ДИСКУРСУ

Актуальність дослідження визначається зростаючим інтересом в області дискурсу і метадискурсивних висловлювань, а також необхідністю більш повного дослідження науково-популярних текстів. Новизна роботи обумовлена в першу чергу недостатньою освітленістю теми. Існує не велика кількість робіт в області теорії дискурсу і метадискурсивних висловлювань. Мета – визначити роль метадискурсивних висловлювань та дати характеристику взаємодії автора з читачем в дискурсивному просторі науково-популярного дискурсу.

«Дискурс» – одне із найбільш популярних понять у сучасному мовознавстві. Дискурс трактується як комплексне явище, що складається з учасників комунікації, ситуації спілкування і самого тексту.

Метадискурс – це комплексне та складне поняття, у зв'язку з цим існує безліч трактувань цього терміна. Найбільш важливим для його розуміння, на думку більшості дослідників, є: міжособистісний характер, спрямованість на самого себе, сконцентрованість в першу чергу на взаєминах між його учасниками, а потім на змісті та її фундаментальність як явища мови.

Метадискурсивні висловлювання науково-популярного дискурсу допомагають формулювати конкретні аспекти відносин між автором і адресатом або відносин між автором і аудиторією. Це передбачає, зокрема, зміна ролі автора, розширення або звуження сфери охоплення, адресність роботи з декількома

аудиторіями, перегляд чи визначення термінів і концепцій. Метадискурсивні висловлювання поділяються на 4 групи: коментарі, метадискурсивні висловлювання з модальним значенням, риторичне запитання та конектори і оцінна лексика. Тож розглянемо ці групи більш детально.

- Коментарі – їх основна функція, це роз'яснення змісту того чи іншого матеріалу.

Найчисленніша підгрупа цієї групи складається з «коментарів автора стосовно дій, пов'язаних з когнітивними процесами». Позначені дії виражаються дієсловами з ментальною семантикою, які використовуються як з неозначено-особовим займенником, так і за допомогою особових займенників. «*I refer to directly to some aspect of the situation surrounding the speaker...*» [1, с. 368].

У свою чергу для того, щоб сфокусувати увагу читача на якомусь фрагменті тексту, автор використовує метадискурсивні висловлювання, які також можна назвати «коментарями-фокусировщиками». Ця підгрупа служить для адресата своєрідним маяком, який подає йому сигнал про те, наскільки важливою є інформація з точки зору самого автора. «*...addition of finality that is to be considered identical with the latter...*» [2, с. 269].

До коментарів автора, можна визначити ще одну окрему підгрупу, це заклик до читача — «коментарі-заклики». У цій підгрупі можна спостерігати пряме звернення до адресата тексту. «*...take a look at the letter from the middle of the word.*» [2, с. 120].

Наступну підгрупу можна також досить часто зустріти в науково-популярному тексті, вона являє собою «коментарі-орієнтири». Дані коментарі, орієнтують читача по тексту або служать нагадуванням про вже введену інформацію. «*For the data evaluated here in various ways, such as omitting the item to see how this affects the meaning of acceptability of the utterance, or contrasting it with another item...*» [2, с. 288].

В якості останній підгрупи виступають «коментарі-уточнення», які були введені автором з метою підтвердження вірогідності або уточнення і доповнення тієї інформації, яку автор вважав необхідною до включення в текст. «*The comparison was made, depending on the scale level of the data, either...*» [2, с. 153].

- Метадискурсивні висловлювання з модальним значенням – автор використовує їх для передачі оцінки істинності висловлювання, дає нам уявлення про ступінь впевненості або невпевненості в інформації, яку він надає.

«Модальні висловлювання з епістемологічним значенням» підгрупа представлена лексичними засобами, що виражають різну ступінь невпевненості. «...perhaps it is not so surprising, given the savage way in which the Celtic communities were destroyed...» [1, с. 8].

Друга підгрупа – це «модальні висловлювання зі значенням рекомендації». Автор використовує їх для організації тексту, який інтерпретується адресатом, направляючи його, не дозволяючи заплутатися в потоці інформації. «Mani nor lie nor sleep, but bear all that iron...» [1, с. 33].

- Риторичне запитання – ця група робить взаємодію між читачем і автором більш явною.

«Залучаючі» питання використовуються автором з кількох причин: по-перше, це своєрідний ключ до інтерпретації тексту і розкриття його теми, по-друге, переводить монолог автора у свого роду діалог, що втягує читача в дискусію з автором на когнітивному рівні. «But is the same concept always hidden behind it through the centuries?» [1, с. 48].

- Конектори та оцінна лексика – вони організовують текст, роблять його логічним, зрозумілим для сприйняття читача.

Перша підгрупа складається з початкових елементів тексту. «Not only that, you have to say why you support that one...» [2, с. 288].

Оціночні маркери – сигналізують реципієнту ставлення автора до викладеної ним інформації. «...in connection with the genitive apparently only plays a minor role...» [2, с. 298].

Підводячи підсумки, варто вказати, що метадискурсивні висловлювання в науково-популярному дискурсі виконують різні функції за допомогою різнопланових мовних засобів. Серед даних засобів, що роблять можливим вплив на читача, можна виділити лексичні та граматичні мовні засоби. Вони варіюються в залежності від ролі та типу метадискурсивних висловлювання, яким оперує автор. У перспективі необхідно буде дослідити роль метадискурсивних висловлювань в науково-популярному дискурсі, дати їм визначення та надати приклади їх використання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of Language. 2nd Edition. Cambridge : Cambridge University Press, 2008. 440 p.
2. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English language. 2nd Edition. Cambridge : Cambridge University Press, 2003. 582 p.

Васиньова Н. С., магістрантка
Шехавцова С.О., д. пед. н., проф.
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІТИЧНОГО МАНІПУЛЮВАННЯ У ПЕРЕДВИБОРЧИХ ПРОМОВАХ ДОНАЛЬДА ТРАМПА

Мовні засоби впливу завжди були невід'ємною частиною політичного дискурсу, адже політики намагаються реалізувати свої наміри будь-якими методами. У сучасному світі маніпулювання – цілком універсальне явище, його можна виявити в усіх соціально значущих сферах життєдіяльності людини. Отже, ґрунтовне вивчення політичного дискурсу в сучасному мовознавстві є актуальним, що передбачає дослідження комунікативних стратегій та політичних маніпуляцій.

Метою статті є визначення сутності політичного маніпулювання (на прикладі передвиборчих промов Дональда Трампа). Основними завданнями роботи є з'ясування взаємозв'язку між маніпуляцією і політичною сферою та особливостей політичного маніпулювання.

Поняття «маніпуляція» можна ідентифікувати як заздалегідь підготовлену інформацію, яку було поширено серед думок або ідей людства у такій формі, при якій нав'язувана ідея сприймається як своя чи правильна [1, с. 68].

Для політичного маніпулювання характерні прихованість (маскування) дії, цілеспрямований вплив на масову аудиторію, бажання маніпулятора скерувати суспільні настрої та поведінку в потрібне русло. Основною метою політичного маніпулювання є отримання, реалізація і збереження (утримання) влади. Успішним політичне маніпулювання буде тоді, коли об'єкти політичних

маніпулювань впевнені в тому, що все що відбувається в суспільстві є природним і немінучим [2, с. 68].

Відтак, у нашому дослідженні *мовна маніпуляція в контексті політичного дискурсу* буде розумітися як форма спілкування, яка забезпечена вербальними засобами (технікою побудови, в тому числі з метафоричним моделюванням, риторичними прийомами та ін.), навмисний прийом комунікації, який представляє собою цілеспрямований вплив на особистість (чи групу людей), та викликає в індивіда, проти його волі, модифікацію існуючої в його свідомості лінгвоментальної картини політичного світу [3].

Аналіз наукових робіт, у яких об'єктом дослідження є англomовний політичний дискурс [1; 2; 4; 5], зокрема передвиборчі промови Д. Трампа [6; 7], дав нам змогу визначити використані лінгвістичні маніпуляції (базові стратегії промов).

У дослідженні було виявлено, американським президентом часто використовується *тактика маніпулювання «патріот»*. Головними складовими цього принципу є оберігання мови, культурних та сімейних традицій, ідеології суспільства, державних символів, наприклад: «From this day forward, it's going to be only America first». – З цієї хвилини Америка буде на першому місці. Отже, президент використовує не тільки заклики до об'єднання заради Батьківщини, а й намагається довести, що його політична сила має на меті тільки добробут країни, наприклад, At the bedrock of our politics will be a total allegiance to the United States of America and through our loyalty to our country, we will rediscover our loyalty to each other. – В основі нашої політики буде абсолютна вірність Сполученим Штатам Америки й завдяки нашій лояльності до нашої країни, ми знову відкриємо нашу лояльність один до одного. Також, президент достатньо часто використовує займенник «Ми», що її зближує з усією нацією і всіма американцями та робить звернення простим: «Ми повернемо Америці перше місце в інноваціях, науці і дослідженнях, збільшивши як державні, так і приватні інвестиції» («We will restore America to the cutting edge of

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»
innovation, science, and research by increasing both public and private investments»).

До наступного прийому, який використовує Д. Трамп відносимо *голофрастичні конструкції*, які спрощують висловлення. Наприклад: «У нас є ті, хто програв. У нас є люди, у яких цього немає. У нас є люди, які морально корумповані. У нас є люди, які продають цю країну на вітер» («We have losers. We have people that don't have it. We have people that are morally corrupt. We have people that are selling this country down the drain»).

Також, виступи політика відрізняються *динамічністю*, тому що він демонструє *використання експресивності* для дискредитації опонентів, тим самим підкреслюючи свою роль аутсайдера і порушника правил. Отже, мета – показати себе не таким, як усі. Наприклад: «Я вважаю, що успіх вимірюється не кількістю багатих американців, а кількістю дітей, що вибралися зі злиднів» («I believe that success isn't measured by how many the wealthiest Americans have, but by how many children climb out of poverty»).

Загальний аналіз передвиборчих промов президента США Дональда Трампа характеризується здебільшого простотою, динамічністю та ефективністю. Залежно від переслідуваної мети президент використовує характерний гумор, функцією чого є об'єднання і обеззброєння. Також, підкреслимо, що для американського президента конструкції мають функціональне значення в процесі маніпулювання. Вони можуть мати функцію розмивання сенсу, експресії, несподіванки, залучення уваги, семантичної компресії і тощо.

Література

1. Тарасов С. Ю. Політичні маніпуляція як феномен у політичносу аспекті. – К. : Наукові праці МАУП, 2013, вип. 4(39), с. 67 – 71.

2. Єфтені Н. М. Політичне маніпулювання: особливості застосування / Н. М. Єфтені // Актуальні проблеми політики. –

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»
2015. – Вип. 56. – С. 234-241. – Режим
доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/appol_2015_56_31.

3. Odaloš, P. Charakteristiky a techniky slovenskej politickej komunikácie / S. Čmejrková – J. Hoffmannová // Jazyk, media, politika. – Praha: Academia, 2003. – S. 217 – 243. с. 217.

4. Бойко О.Д. Політичне маніпулювання. – К., 2010. – 432 с.

5. Семенюк О. А. Основи теорії мовної комунікації : [навчальний посібник] / О. А. Семенюк, В. Ю. Паращук. – К. : ВЦ "Академія", 2010. – 240 с.

6. Presidential Election Campaign Announcement Speech by Donald Trump. – [Electronic resource] – Access mode: <http://www.electionspeeches.com/donald-trump-speech.htm>.

7. Full text: Donald Trump campaign speech in Wisconsin. – [Electronic resource] – Access mode: <http://www.politico.com/story/2016/08/full-text-donald-trumps-speech-on227095>.

Костюк Д.О.

Костюк С. С., к. пед. н.

Криворізький національний університет,
м. Кривий Ріг

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ КОМПОНЕНТ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Сучасний стан освіти України, соціальні, правові та ринкові реформи, вимагають створення системи підготовки професійних кадрів, що відповідають сучасним Європейським вимогам до вищої освіти (здатність конкурувати на ринку праці, вміння знаходити спільну мову та співпрацювати з представниками інших культур). Тому першочерговим завданням освіти, на думку провідних

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі» світових організацій є сприяння вивченню мови, культури, покращення взаєморозуміння та культурної взаємодії, розвиток взаємоповаги, толерантності, дружби поміж націями [1].

Мета пропонованої розвідки показати уведення культурологічного компонента під час фахової підготовки студентів у процесі вивчення іноземних мов.

З-поміж компетентностей зазначених у прийнятих стандартах вищої освіти знання іноземної мови, вміння спілкуватися та долучатися до дискусій іноземною мовою, вміння користуватися фаховою літературою іноземною мовою є одним з провідних [2].

Мета освіти – підготувати людину до професійної діяльності в певній сфері. Проте останнім часом дослідники акцентують на необхідності уведення культурного компонента в освітній процес, його побудову на основі загальнолюдських цінностей задля кращого розуміння картини світу, а відтак і самої людини [3, с.24].

Навчаючись людина засвоює культурні норми та форми поведінки, цінності, що є потужним джерелом саморозвитку особистості.

Поняття «культура» розглядається культурологами, антропологами, соціологами, психологами. Л. Матвеева вважає, що «культура – характеристика людського суспільства, в якому дотримання правил і норм поведінки забезпечується шляхом поєднання соціального тиску і ціннісного престижу; вона не успадковується біологічно, а передбачає навчання, соціальну ретрансляцію [4, с.23].

А Маслоу увів поняття «людини культурної», головними рисами якої є пізнання, творчість, людяність, сумлінність, що виявляється в таких формах поведінки, як самопізнання, самозаглиблення, самореалізація, пошук нових форм досвіду, життєдіяльності, буття [5], тобто у процесі діяльності людина створює й саму себе, удосконалює свої сили та здібності, розширює

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі» межі спілкування, формує нові потреби та засоби їх задоволення, тобто виявляє й реалізує повноту людського буття.

Різноманіття культур амбівалентне за своєю суттю. З одного боку воно сприяє взаємозбагаченню культур, а з іншого може викликати неприйняття мовної картини світу представників іншої культури, некоректне тлумачення поведінки, конфліктні ситуації [6, с. 129-145].

Уміння встановлювати професійні та особистісні контакти є запорукою успішної професійної діяльності, та залежить не лише від фахової, але й від мовної підготовки особистості. Вміння утворювати зв'язні висловлювання, в суспільно-професійній сфері, лаконічно передавати зміст питання, запитувати та адекватно сприймати отриманні повідомлення, висловлювати свою думку, співпрацювати, розв'язувати проблеми – саме ті навички (soft skills), які дозволяють особистості успішно адаптуватися до непостійного оточення та бути конкурентоспроможним.

Водночас аналіз наукових праць свідчить, що практика спілкування свідчить про те, що важливим чинником установа і підтримання продуктивного співробітництва є занурення в культуру країни, мова якої вивчається, ознайомлення з її історією, культурними нормами, цінностями, правилами невербального спілкування, психологічними характеристиками носіїв тощо.

Отже, володіння знаннями й уміннями з мови і культури, уміння виокремити розбіжності, які перешкоджають розумінню під час спілкування, визнання культурної різноманітності стануть запорукою успішного розвитку особистості в багатокультурному середовищі.

Література

1. The Council of Europe Contribution to the European Higher Education Area 2018-2020. 2019. Bologna follow up group. Helsinki.
2. Стандарти вищої освіти 2019 р. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada->

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі» ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzheni-standarti-vishoyi-osviti.

3. Kochneva L.V., Zulfugarzade T. E., Aleksandrova N.S., Shulga T. I., Grudtsina L.Yu, Nikolaeva Yu.V. Humanitarian component of professional training as factor of increasing student cultural level. *Revista espacois*. 2018. vol.39(#17) p 23.

4. Маслоу А. Мотивация и личность. 1970. URL : <http://lib.misto.kiev.ua/PSIHO/MASLOU/>

5. Матвеева Л. Культурологія: курс лекцій. Київ : Либідь. 2005. 512 с.

6. Бакум З. Пальчикова О. Навчання іноземних мов на крос-культурній основі: прикладний аспект. *Філологічні студії : Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету* : зб. наук. праць. 2019. Вип. 19. С. 129–145.

Манойло Д.О., студент

Костюк С. С., к. пед. н.

Криворізький національний університет,
м. Кривий Ріг

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК СКЛАДНИК ГАРМОНІЙНОГО СПІВІСНУВАННЯ КУЛЬТУР

Розширення кордонів, підвищення мобільності, міжнаціональне співробітництво, глобалізаційні процеси посилюють роль міжкультурної комунікації як складника гармонійного співіснування. Різноманітність мов і культур – цінне джерело знань, становлення, самореалізації – основа всебічного розвитку особистості упродовж життя, з огляду на що вивчення особливостей буття інших народів, соціокультурних відмінностей, мови як культурного коду нації набуває неабиякої актуальності.

Тому мета роботи є дослідження феномену міжкультурної комунікації та її впливу на ефективність міжкультурної взаємодії.

Усвідомлення своєрідності рідної культури можливе лише через специфіку інших, оскільки у контексті діалогізації культур відбувається обмін матеріальними та культурними цінностями країн і народів у різних сферах діяльності. Діалог між культурами допомагає налагодити взаємозв'язки у спілкуванні, що є запорукою взаєморозуміння між людьми. Багатокультурність сучасного світу привертає увагу до гармонійного функціонування різних культурних груп з усвідомленням власної культурної ідентичності, що гарантує толерантні, рівноправні зв'язки між спільнотами [1, с.55].

Нуковці аналізують феномен міжкультурної комунікації у різних галузях знань (психологія, філософія, лінгвістика, соціологія). У філософських дослідженнях міжкультурна взаємодія визначається як комплексна суперечлива характеристика сучасності, яка є поєднанням багатьох складників і залежить від впливу низки системних чинників, а саме: суспільно-політичних, світоглядно-аксіологічних, історико-спадкоємних, культурно-цивілізаційних, стереотипних тощо [2, с. 5].

В. Манакін визначає міжкультурну комунікацію як науку, яка вивчає особливості вербального та невербального спілкування людей, що належать до різних національних і лінгвокультурних спільнот [3, с. 9].

На думку Ф. Бацевича, міжкультурна комунікація – це процес спілкування (вербального і невербального) людей, які належать до різних національних спільнот, послуговуються різними ідіоетнічними мовами, відчують лінгвокультурну «чужинність» партнера по спілкуванню, мають різну комунікативну компетенцію, що може стати причиною комунікативних невдач. Міжкультурна комунікація характеризується тим, що її учасники під час спілкування користуються стратегіями і тактиками спілкування, які відрізняються від тих, якими вони користуються всередині однієї культури [4, с. 82–83].

Аналіз визначень терміну акцентує на поєднанні вербального і невербального аспекту поняття. Відомо, що 40 %

інформації передається за допомогою слів, тоді як 60 % - невербально. Жести, міміка, вираз обличчя – усе має своє значення. Культурні особливості вказують нам як маніпулювати часом щоб досягти взаєморозуміння. На основі принципу організації діяльності суспільства в часі Р. Льюїс запропонував класифікацію культур: моноактивну, поліактивну та реактивну. Тому урахування цього аспекту під час комунікації вкрай важливо [5].

Мова відображає реалії кожної культури, що є унікальними для кожної нації. Мова відображає історію, географію, кліматичні умови. В українській мові багато слів що описують снігову погоду – *завірюха, пурга, хуртовина, буран, заметіль*, тоді як в англійській – *snowstorm*. Проте в англійській є багато слів, що описують дощову погоду, або виразів, мають слово дощ у своєму складі (*downpour* – злива, *pouring/torrential rain* - повінь, *occasional showers* – короткочасні дощі; *Come rain or shine* – щоб не трапилося; *For a rainy day* – на чорний день; *To take a rain check* – відкласти на потім; *To rain on (someone's) parade* – зіпсувати щось комусь).

Український вислів *Повільний як черепаха* описує неквапливу людину. У Китаї ця тварина символізує людину, яка невпевнена у собі. Тому китайський вираз *черепаха, яка ховає голову* вказує на людину, що пасує перед труднощами. В Українській мові еквівалент цього вислову – *моя хата скраю – нічого не знаю*.

Англійський еквівалент українського вислову *мити голову* – *to wash one's hair* (*мити волосся*), а вираз *to wash one's head* означає *намилити комусь шию, побити*.

Отже, розвиток та взаєморозуміння сучасного суспільства неможливий без формування культури спілкування, що передбачає глибоке розуміння культури інших народів, ознайомлення з їхніми цінностями. Сформовані навички міжкультурної комунікації дають можливість адаптувати власну діяльність під час міжкультурної взаємодії, співвідносити інформацію з почуттями, об'єктивно оцінювати ситуацію, толерантно ставитися до інакшого.

Література

1. Дирда І. А. Полікультурний підхід до навчання іноземних мов. *Українська мова серед інших слов'янських: етнологічні та граматичні параметри* : матеріали VI Міжнародної наукової конференції. (м. Кривий Ріг, 9-10 жовтня 2020 р.). Кривий Ріг, 2020. С. 55-61.
2. Бушкова В. В. Основні тенденції взаємодії української та американської культур (соціально-філософський вимір) : автореф. дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.03. Київ, 2001. 19 с.
3. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посіб. Київ : «Академія», 2012. 288 с.
4. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. Київ : Довіра, 2007. 205с.
5. Льюис Р. Делові культури в міжнародному бізнесі. От столкновения к взаимопониманию. Пер. с англ. М. : Дело, 2001. 4

Отравенко О.В., магістрантка

Шехавцова С.О., д. пед. н., проф.

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАГІСТРІВ АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ

Актуальність. Слід зауважити, що під час карантину – в умовах пандемії COVID–19 стрімко зросло масштабне впровадження дистанційної освіти в освітній процес закладів вищої освіти України, що зумовлює формування комунікативної компетентності, як складової якісної професійної підготовки творчого, конкурентоздатного фахівця.

Питання формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців у галузі освіти розглянуті в зарубіжних та

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі» вітчизняних дослідженнях: М. Бернавської, Ю. Бушманового, С. Гудкова, М. Орлова, С. Шехавцової, F. Bodendorf, H. Dichanz, G. Норре, D. Humes та ін. [4; 5].

Мета дослідження – сприяти формуванню комунікативної компетентності магістрів англійської філології в умовах інформаційних викликів сьогодення.

Основні положення. Ми підтримуємо думку О. І. Локшиної, що комунікативна компетентність є однією з життєво важливих та професійно необхідних. Європейська рамка ключових компетентностей для навчання протягом життя містить наступні ключові компетентності: комунікацію рідною мовою; комунікацію іноземною мовою; математичну компетентність та базові компетентності у науці та технологіях; інформаційну компетентність; вміння вчитися; соціальні та громадянські компетентності; почуття ініціативи та підприємництва; культурну обізнаність і вираження. Науковець зазначає рівнозначність компетентностей, оскільки кожна з них робить внесок в успішне життя у суспільстві знань [2, с. 23].

Поняття «комунікативна компетентність» було введено в науку Д. Хаймсом, який визнав комунікативну компетентність, як знання правил для розуміння та продукування як преференціального, так і соціального значення мови [5, с. 47].

У свою чергу С. О. Шехавцова, К. О. Протопопова для якісного вивчення англійської мови в умовах мобільності та глобалізації запропонували використовувати в освітньому процесі інтерактивно-комунікативну технологію подкастингу. Автори визначили подкаст як змістовно завершений й інформаційно самодостатній аудіофайл, який відображає особливості мовлення, свідомості і мислення носіїв певної мови та соціокультурних традицій [4, с. 176].

Стратегія розвитку ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» на 2019 – 2025 рр. взяла курс на постійне вдосконалення змісту освіти, орієнтацію на новітні технології та методики навчання, максимальне використання в освітньому процесі сучасних інформаційно-комунікаційних систем, на студентоцентризм. Цифровий репозиторій ЛНУ імені Тараса

Шевченка займає провідне місце серед репозиторіїв українських закладів вищої освіти [3, с. 7].

Дистанційне навчання здійснюється у сучасному цифровому середовищі за допомогою онлайн платформ, які пропонують університети для здобувачів вищої освіти. У ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» навчання здійснюється за допомогою ресурсів Moodle (Освітній портал університету), Teams, Zoom, Google Forms, Skype, MyEnglishLab з використанням веб-семинарів, відеокліпів, аудіо сценаріїв, форумів, діаграм, тренінгів, ICQ, Skype, онлайн тестування, інтерактивних підручників та дошок.

Проте, варто дослідити, яким чином інноваційний потенціал Освітнього порталу університету впливає на якість освітнього процесу, комунікативну компетентність магістрів англійської філології в умовах інформаційних викликів сьогодення.

На факультеті іноземних мов кафедрою романо-германської філології традиційно проводяться Всеукраїнські студентські науково-практичні конференції, конкурси виразного читання мовою оригіналу, тренінги, що значно підвищують комунікативну компетентність здобувачів вищої освіти. Викладачі, в умовах карантину, налаштовують способи зворотного зв'язку з магістрантами, замінюють очні практичні заняття на формат відео зв'язку онлайн за допомогою ресурсів Teams, Google, Zoom, MyEnglishLab; змінюють формат контролю з використанням онлайн тестувань та виконання творчих завдань; пристосовують соціальні мережі Viber, Facebook, Instagram, Telegram, Skype для активного спілкування і комунікації; змінюють формат проведення заліків та екзаменів.

Слід відмітити переваги та недоліки online-навчання. Перевагами ми вважаємо: можливість проведення занять для великої кількості здобувачів одночасно, що дозволяє створити цілісне інформаційно-комунікаційне середовище [1]; можливість підвищити якість освіти завдяки застосуванню сучасних засобів інтернету, електронних бібліотек; магістранти можуть здобувати освіту в зручний для них час і в будь-якому місці; значно скорочуються витрати на поїздки до місця навчання, немає

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі» необхідності купувати дорогі методичні матеріали, так як вони надаються в електронному вигляді тощо.

Серед недоліків дистанційної освіти є проблема відсутності живого спілкування, яке значно знижує формування комунікативної компетентності магістрів англійської філології та негативно впливає на ефективність формування здатності до адаптації та роботи в команді

Висновки. Отже, зі збільшенням використання цифрових комунікаційних технологій в освітньому процесі та їх доступності, модель змішаного навчання набуває масштабного значення і може передбачати інтеграцію освітньої діяльності та впровадження цифрових комунікацій для розвитку комунікаційної компетентності здобувачів. Сьогодні відкрита освіта перебуває на етапі активного становлення. Формування комунікативної компетентності магістрів англійської філології в умовах інформаційних викликів сьогодення є запорукою інтеграції України в європейський і світовий освітній простір.

Література

1. Галецький С. М., & Галецька Т. І. Основні переваги та недоліки електронного навчання (e-learning). *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки. 2018. Випуск 167. С. 176–180.
2. Локшина О. І. Європейська довідкова рамка ключових компетентностей для навчання впродовж життя: оновлене бачення 2018 року/ *Український педагогічний журнал*. 2019. № 3. С. 21–30.
3. Стратегія розвитку Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» 2019–2025. Режим доступу: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/Strategiya-rozvitku-LNU_2019-2025.pdf.
4. Шехавцова С. О., Протопопова К. О. Англомовний подкастинг як найсучасніша інтерактивно-комунікативна технологія. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2019. 7 (330). С.170–181.
5. Hymes D. On communicative competence. In: J. B. Pride and J. Holmes (eds.), *Sociolinguistics*, Harmondsworth. 1972. P. 269–285.

Савченко І.М., к.п.н., с.н.с.
Степикіна Т.В., к. філос. н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

РОЗВИТОК МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ОБДАРОВАНОЇ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В СИСТЕМІ МАЛОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

Актуальність. Національний центр «Мала академія наук України» (далі МАН) – унікальна цілісна багаторівнева система виявлення, відбору та розвитку обдарованих дітей, виховання майбутньої наукової, управлінської, інтелектуальної, творчої, духовної еліти України. Учні-члени МАН є учасниками не тільки різноманітних обласних, всеукраїнських, а й міжнародних інтелектуальних конкурсів, турнірів, олімпіад та різнопланових зарубіжних заходів для обдарованої учнівської молоді. Відповідно до викликів часу гостро постала проблема формування іншомовної комунікативної компетентності учнів старших класів – вихованців МАН. Потреба у міжкультурній науковій комунікації учнів МАН актуалізувалась в останні 5-10 років у зв'язку з розширенням форм і методів міжнародної співпраці установи.

Формулювання мети наукової праці – представити особливості розвитку формування іншомовної комунікативної компетентності обдарованої учнівської молоді в системі Малої академії наук України в контексті розвитку міжкультурної комунікації.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні, все більшого значення набувають для МАНівців не лише теоретичні знання, а і здатність вирішувати дослідницькі й комунікаційні проблеми, зокрема засобами іноземної мови не тільки в теоретичній описовій формі, а і у контексті реального наукового практичного спілкування та дискусії.

Іншомовна комунікативна компетенція в методологічному аспекті виступає як один з компонентів комунікативної культури і є невід'ємним складником підготовки учнів старших класів – вихованців МАН. Цей компонент набуває ще більшого значення і

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»

є надзвичайно важливим у зв'язку з тим, що досліджувані нами компетенції стають на сьогодні актуальними як ніколи за ряду особливих факторів, зокрема, обумовлених специфічними видами діяльності, з якими стикаються учні під час навчання у Малій академії наук. Насамперед, Національний центр «Мала академія наук України», отримавши у 2018 р. статус Центру ЮНЕСКО II категорії, став єдиним у Східній Європі і провідним у світі центром з наукової освіти, що накладає відповідний відбиток на всі сфери науково-освітньої діяльності Центру. До особливих видів діяльності учнів старшої школи – вихованців МАН, у яких найбільш затребувані навички міжкультурної комунікації належать, зокрема, такі: виконання науково-дослідницьких робіт у відділенні «Мовознавство» (секції: англійська мова; німецька мова; французька мова; польська мова); участь у міжнародних інтелектуальних змаганнях (переважно англійською мовою); пошук інформації в іншомовних джерелах для виконання науково-дослідницьких робіт; підготовка публічних виступів, презентацій, постерів і доповідей іноземною мовою на міжнародних конференціях (переважно іноземною мовою); зарубіжні візити і відвідування занять у закордонних наукових школах для учнів МАН; участь у лекціях нобелівських лауреатів (цикли лекцій мовою спікерів); зарубіжні поїздки учнів-МАН у провідні світові наукові лабораторії, технопарки, техноінкубатори (навчання англійською); участь у конкурсних відборах на зарубіжні інтелектуальні змагання; прийом МАНівцями учнівських зарубіжних делегацій; публічні виступи команд учнів-МАН на міжнародних турнірах і науково-технічних виставках. Також у структурі МАН, як у осередку міжнародного наукового співробітництва й вивчення іноземних мов, створено 3 особливих підрозділи: учбово-рекреаційний центр «Міжнародний центр дитячої наукової творчості»; Школа іноземних мов «Brainy English», науково-лінгвістична лабораторія, для яких іншомовна комунікативна компетентність є вкрай затребуваною. Також у науково-освітній діяльності МАН значну кількість вихованців охоплено проектною роботою, у контексті виконання якою опанування іноземними мовами постає одним з ключових напрямів підготовки. Це, наприклад, такі проекти: IJSO; «IT School»;

«Archikidz»; «Дитяча академія «Футурум»; конкурс-проект «Destination Imagination»; Школа «МИРотворчості»; «CA.Lab»; Школа мислення і комунікацій «PRAXIS»; Лабораторія «Ex Lab»; «Мобільна студія популярної науки»; Академія «Copenicus»; «UF Incubator».

Отже, формування іншомовної комунікативної компетентності в контексті розвитку міжкультурної комунікації стає можливим за умови моделювання в навчальному процесі ситуацій реального спілкування, наближених до вирішення практико-орієнтованих завдань. Тому, іншомовна діяльність учнів МАН організовується таким чином, щоб учні виконували навчальні й практичні дії, які є мотивованими для вирішення комунікативних завдань, спрямованих на досягнення дослідницьких цілей та особистісних намірів спілкування.

В іншомовній комунікативній підготовці учнів у системі МАН ми виділили таку специфіку й особливості, зокрема: володіння іншомовною науковою термінологією; свобода вибору щодо напрямку науково-дослідницької роботи та іноземної мови для спілкування; високий рівень мотивації вихованців МАН; конкурентні переваги учнів, які мають іншомовні комунікативні здібності під час відборів на міжнародні змагання; отримання надпрограмих, додаткових знань і вмінь; ініціативність, а не обов'язковість під час виконання робіт; сформованість навичок публічних виступів, прилюдних захистів наукової роботи, зокрема іноземною мовою; психологічна готовність до іншомовних комунікацій; спосіб самовираження; можливість отримання знань з зарубіжних наукових джерел, що в підсумку сприяє підготовленості до наукової міжкультурної комунікації.

Головними особливостями процесу формування іншомовної комунікативної компетентності старшокласників, учнів МАН, на нашу думку, є такі: використання іноземної мови і засобів комунікації відповідно до даної наукової тематики та її форми представлення; залучення учнів до ситуативного спілкування, максимально наближеного до реальних життєвих ситуацій; зміна функції викладача, який стає активним координатором навчальної діяльності, тьютором, фалісітатором, координатором, експертом, консультантом; використання

різноманітних форм, методів, технологій навчальної діяльності, зокрема: парних і групових видів діяльності, рольових ігор, проектних і проблемних завдань; широке використання автентичних матеріалів.

Теоретичний аналіз проблеми дослідження дозволяє стверджувати, що іншомовна комунікація учнів в системі МАН є інтегральним, операціональним інструментом, пов'язаним з науково-дослідницькою практикою і особливою конкурсною міжнародною діяльністю вихованців. А рівень ефективності комунікативного процесу учнів зумовлений високим рівнем сформованості в них даної компетентності, у зв'язку з потребою у різноплановій міжкультурній комунікації.

Проведений аналіз особливостей та практики формування іншомовної комунікативної компетентності старшокласників в системі МАН має підстави для певних **висновків**: однією з основних умов формування іншомовної комунікативної компетентності є мотивація і орієнтація на успіх; оптимізація формування іншомовної комунікативної компетентності досягається застосуванням ІКТ, інноваційних форм та методів навчання, зокрема проектної технології; процес формування іншомовної компетентності супроводжується проблемами теоретичного та практичного характеру, які постійно потребують пошуку шляхів вирішення; іншомовна комунікативна компетентність дозволяє отримувати відповідну іншомовну інформацію на обрані наукові теми для самовдосконалення, компетентно висловлювати свою думку в процесі вербальної і невербальної взаємодії з іншими суб'єктами у процесі конкурсної діяльності, участі у міжнародних інтелектуальних турнірах і змаганнях тощо.

Шинкарьова О.Д., магістрантка
Шехавцова С. О., д.пед.н., професор
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ФОРМУВАННЯ НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Зазначимо, що мовою міжнародного спілкування, в тому числі і в науковій сфері, є англійська мова. В останні роки зростає потреба у володінні дослідниками на досить високому рівні для вивчення розробок зарубіжних колег, презентацій своїх розробок міжнародної наукової спільноти, їх опублікування в міжнародних наукових виданнях.

Метою дослідження є аналіз формування англомовної академічної компетенції фахівців англійської філології.

З розвитком науки виникла потреба в розробці нових засобів оперативного інформаційного обміну та комунікації між окремими вченими. Такі засоби дозволили б обговорювати не тільки глобальні питання і проблеми філософсько-світоглядного рівня, а й поточні завдання. У зв'язку з цим між вченими велось систематичне листування, яке здійснювалось переважно на латині і була присвячена обговоренню шляхів і результатів наукових досліджень. Згодом саме з цих листів з'являється стаття в науковому журналі як універсальний елемент професійного спілкування через втілення отриманого знання в певну форму і уявлення його науковому співтовариству [2, с. 45-46].

У сучасному глобалізованому світі, зазначає Л. В. Бордюк, англійська мова відома як *lingua franca*, оскільки виконує об'єднувачу комунікативну функцію, зокрема у сфері науки, техніки та освіти, що дає можливість науковцям, дослідникам та студентам долучатися до останніх світових наукових здобутків, обміну інформацією та участі у міжнародних подіях (фахових конференціях, конгресах, семінарах, програмах обміну тощо). Володіння англійською мовою є передумовою успішного науково-дослідного та освітнього процесів [1, с. 8].

Один з головних законів наукової діяльності в даний час

був сформульований ще американським соціологом Р. Мертоном [3], що використав давно відому в англо-американських научних колах фразу «publish or perish», яку можна перевести як «публікуй або програсш», «публіка або гинь». Це означає, що вчені з самого початку своєї наукової кар'єри змушені включатися в гонку за публікаціями, шукати визнання як основної умови успішної кар'єри.

Як вважає Шемаєва Г. В., нові форми наукової діяльності змінюють структуру, організацію і склад наукових комунікацій. Важливе місце в науковому обміні інформацією посідають звіти, дисертації, збірники наукових праць, науково-технічна документація, наукові семінари, конференції, симпозиуми тощо. Розвиваються усні та письмові, формальні й неформальні, міжособові й безособові, безпосередні й опосередковані, спеціальні та неспеціальні форми наукових комунікацій, що мають певну послідовність [4, с. 29].

Науковець стверджує, що сучасний етап трансформацій характеризується розвитком інформаційного суспільства, посиленням ролі та значення інформації й знань, перетворенням знань на безпосередню творчу силу; диференціацією наук та їх інтеграцією, взаємопроникненням; розширенням і збагаченням каналів, засобів, інструментів інформаційного обміну; переходом від книжної комунікації до мультимедійної та формуванням сучасних моделей наукової взаємодії [4, с. 29].

Отже, професіоналам наукової сфери сьогодні необхідно володіти навичками англомовної наукової комунікації. Не випадково наукові журнали видавалися на латині, яка була загальносвітовою мовою науки. Сьогодні одна з основних задач – подолати «труднощі перекладу» та інтегрувати наукові дослідження в загальносвітову науку.

Інтегрований підхід до вивчення такого складного феномену, як наукова комунікація не тільки дозволяє оптимізувати освітній процес шляхом розвитку гнучкості когнітивно-мовних механізмів, критичного мислення студентської молоді, а й закладає основи для вдосконалення лінгво-креативної діяльності майбутніх фахівців, формування їх професійної компетенції.

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»

Слід зауважити, що в умовах сьогодення бібліотека є важливим місцем для отримання інформаційного потоку не тільки наукових публікацій, але й інших електронних каналів і засобів наукових комунікацій.

Література

1. Бордюк Л. В. Англомовна наукова комунікація в університетській освіті України. *Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасного ВНЗ*: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ К.: КНЕУ, 2017. С. 8-11.
2. Иваницкая Е. В. Статья как элемент научной коммуникации: особенности формирования научного авторитета в международном сообществе. *Научный редактор и издатель*. 2018;3(1-2): С. 44-51. DOI: 10.24069/2542-0267-2018-1-2-44-51.
3. Merton R. The Matthew Effect in Science: the Reward and Communication Systems of Science are Considered (with Harriet Zuckerman). In: Storer N. (eds) *The Sociology of Science*. Chicago and London: The University of Chicago Press; 1968.
4. Шемаєва Г. В. Етапи розвитку наукових комунікацій. *Вісник ХДАК*. Харків. Випуск 50. 2017. С. 24-35.

Бандурова Т.М., магістрантка
Биндас О. М., к.пед.н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

СТИЛІСТИЧНО-СИМВОЛІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТВОРІВ ТЕРРІ ПРАТЧЕТТА

ТВОРІВ ТЕРРІ ПРАТЧЕТТА

Під час проведення дослідницької роботи було встановлено, що жанр фентезі має свої різновиди на межі із іншими жанрами. Щодо творів Террі Пратчетта, за якими проводилось дослідження, то вони належать до гумористичного фентезі, з елементами епічного, міського та соціального фентезі. Щодо стилістичних особливостей літератури цього жанру, то в творах жанру фентезі загалом, і творах Террі Пратчетта зокрема, найбільш використовується авторська мова, невласне пряма та невласне авторська мова. Що стосується самого стилю оповідань, то в творах цього жанру використовується переважно розмовний стиль мови. В творах Террі Пратчетта зустрічається досить багато різноманітних стилістичних тропів, серед яких є: метафори, персоніфікації, гіперболи, літоти, порівняння та повтори. Найбільш поширеними тропами є метафори, гіперболи та порівняння. Метафори та порівняння в досліджуваних книгах є власно авторськими. Але інші автори можуть використовувати і загальномовні метафори і порівняння. Що стосується таких тропів як персоніфікації, літоти та повтори, то вони не розповсюджені в творах Террі Пратчетта. Але в творах інших авторів ці тропи можуть використовуватись більш широко. Загалом, фентезі-літературі притаманні такі ж самі стилістичні тропи, як і просто художній літературі. Також однією із змістовних та стилістичних особливостей творчості Террі Пратчетта, є освітлення різноманітних соціальних проблем. Описуючи їх в своїх творах, та висміюючи людські пороки в

фентезі, Пратчетт таким чином допомагає привернути увагу до подібних проблем в реальному світі. Також було встановлено, що книги Террі Пратчетта мають велику кількість алюзій, тобто натяків і відсилок на різноманітні твори інших авторів, історичні події, події в сучасному світі, різні винаходи, витвори мистецтва та відомих людей. Деякими творами, на які було виявлено алюзії були: «Макбет», «Привид Опері», різноманітні казки і легенди та історичні події з реального життя .

Також у творах Пратчетта присутня велика кількість значущих та говорящих назв, імен та прізвищ. Це створює свої складності для перекладу цих творів на інші мови, бо говорящі імена потребують перекладу, тому що відображають суть персонажа та допомагають читачу краще зрозуміти задум автора та відчутти атмосферу твору. Така особливість також притаманна не тільки творах Пратчетта, але й творах інших авторів фентезі.

Під час дослідження було виявлено, що Террі Пратчетт використовував у своїй творчості різноманітних фантастичних та міфічних створінь, таких як вампіри, перевертні, привиди, зомбі, відьми, ельфи, гноми, тролі, Ігорі, Нак Мак Фігли, гобліни, големи, дракони, чарівники та Смерть, Час, Зубна Фея, Санта Хрякус та Аудитори Реальності. Художні та символічні образи цих істот не співпадають із загальноприйнятими, через те, що автор має своє власне бачення цих істот. Також однією із особливостей творчості Пратчетта є деякі риси-кліше при описі персонажів та істот.

Зазвичай, загальноприйнятим символом вампіра є паразит, що живе за чужий кошт, але Пратчетт додає до цього символу ще один – символ залежності в людини і боротьби з нею. Образ перевертня у творчості автора має не тільки традиційно негативне забарвлення, але й власне авторський позитивний образ, але все ж перевертень – це символ темних бажань, тваринної природи людини, що може бути опанована розумом. Образ привида, що рідко використовується в книгах жанру фентезі, знайшов своє відображення у книгах циклу Дискосвіт. В цих книгах привид символізує тамницю, та незавершені справи, які не дають спокою; минуле, яке тривожить теперішнє. Образ відьми у Пратчетта, це образ

мудрої жінки, яка допомагає людям у скрутному становищі, але аж ніяк не загальноприйнятий образ служительки Диявола. Тут цей образ символізує мудрість, самовідданість та помірність. Образ зомбі також досить рідко зустрічається в книгах жанру фентезі, а в творчості Пратчетта ще й дуже відрізняється від загальноприйнятого. В його творах вони є символом людини, яка застрягла у певному моменті свого життя, символ застою, а не монстрами, які прагнуть вбивати та їсти людей. Ельфи в книгах Пратчетта символізують оману та підступність, а не традиційно прийнятий образ ельфа, як світлої та мудрої істоти. В цьому плані вони більш схожі на фейрі із британського фольклору, так званих ши, до яких потрібно ставитися із обережністю. Образ гнома зображений в творах Пратчетта майже не відрізняється від загальноприйнятого образу і символізує майстерність та прихильність до традицій, а також торжество рівноправ'я. Образ големів також дуже рідко зустрічається в літературі жанру фентезі, але у багатьох рисах співпадає із традиційним релігійно-міфологічним значенням і символізує прагнення народу до свободи і самостійності. А ось образ тролів можна назвати традиційним, як і в загальноприйнятому сенсі вони символізують силу, як в позитивному так і в негативному значенні, а також непорушність. Також Террі Пратчетт має своє бачення образу гоблінів. В його творах вони виступають символом приниженої расової меншини, яка прагне до рівних прав з усіма іншими та потребує захисту, а не символізує дрібних шкідників, як це зазвичай буває в загальноприйнятому сенсі. В книгах жанру фентезі дракони виступають або символом руйнування, або символом мудрості, хитрості та любові до коштовностей. В книгах серії Дискосвіт також є дракони і вони виступають символом руйнування.

Власно авторськими персонажами можна назвати Ігорів та Нак Мак Фіглів. Ігорі символізують відданість та консерватизм, а Нак Мак Фігли – незламний бойовий дух. Також в творчості Пратчетта зустрічаються різні антропоморфні персоніфікації, такі як: Смерть, Аудитори Реальності, Зубна Фея, Час та Санта Хрякус. Найбільш цікавим

є символізм Смерті та Санта Хрякуса. Смерть в творах даного автора слід вважати символом нового початку, він не виступає в ролі негативного персонажу і завжди, коли світу загрожує небезпека стає на бік людей. Щодо Санта Хрякуса, то він символізує прадавню істоту, що приноситься в жертву для настання нового дня, року, нового початку, сходу сонця.

Література

1. Борхес Хорхе Луис Книга вигаданих істот. Видавництво Старого Лева, 2017 – 240 с.
2. Канчуря Євгенія. Моделювання текстуалізованого світу в романах-фентезі Террі Претчетта. — канд. філол. наук. — спеціальність 10.01.04 — література зарубіжних країн. — Миколаїв 2012.
3. Королев К. М. Мифические существа. Энциклопедия. - М.: ООО “Издательство АСТ-ЛТД”, СПб.: Terra Fantastica, 1997. - 400 с.: ил. - (Век дракона).
4. Козел Йоанна. Специфіка перекладу фентезі (на матеріалі оригінальних текстів творів Дж. К Роулінг «Гаррі Поттер» та їх перекладів на російську та польську мови: Дис. на здобуття ступені магістра перекладу: 1-21 81 02. – Мінськ, 2015. – 102 с.
5. Кулакова О. К. Авторське міфостворення в жанрі фентезі //Вістник Іркутського державного лінгвістичного університету. - 2010. [Електронний ресурс]: - Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/avtorskoe-mifotvorchestvo-v-zhanre-fentezi/viewer>
6. Лебедев І. В. Проблема жанрової класифікації фентезі як різновиду пригодницької літератури. // Знання. Розуміння. Вміння. - 2015. [Електронний ресурс]: - Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/problema-zhanrovoy-klassifikatsii-fentezi-kak-vida-prikllyuchencheskoy-literatury/viewer> .
7. Пратчетт Т. Мор, ученик Смерти : фантастический роман / Терри Пратчетт ; [пер. с англ. С. Жужунавы под ред. А. Жикаренцева]. — М.: Эксмо, 2015. — 384 с.
8. Пирікова Т. В. Оказіональна лексика Террі Пратчетта в російських перекладах: Дис. на здобуття ступеня магістра філології: 260901. – Єкатерінбург, 2018. – 88 с.

9. Степанова М. М. Мозгачева Е. А. Навчання аналізу перекладацьких трансформацій на матеріалі літератури жанру фентезі. // [Питання методики викладання у виші](#). – 2017. [Електронний ресурс]: - Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/obuchenie-analizu-perevodcheskih-transformatsiy-na-materiale-literatury-zhanra-fentezi/viewer> .

Бровко О. О., магістрантка
Дмитренко В. І., д. філол.н., професор
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ДОСВІД МЕТАТЕКСТУАЛЬНОСТІ ЯК ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Замкненість на мистецькій проблематиці, зосередження на его-ідентичності митця, авторефлексійність художньої свідомості як предмет літературно-мистецької творчості інспірували увагу дослідників до проблем металітератури. За твердженням науковців, проблема метатексту набула крос-культурного характеру і пронизує всі види світогляду: міфологію, релігію, мистецтво – що і є підґрунтям для подальшого осмислення проблеми і розгляду феномену «метатекст» [1, с. 3]. У статті, присвяченій творчості О. Памука, ми вже відзначали, що однією з актуальних категорій, що продуктивно розроблялася лінгвістами (А. Вежбицька, Н. Ряцева В. Шаймів, Т. Андрющенко), семіотиками (Ю. Лотман, П. Тороп, В. Іванов), літературознавцями (Р. Тименчик, Т. Цив'ян, Х. Й. Кім), є категорія метатексту. В її потрактуванні дослідники спираються передусім на досвід М. Бахтіна та здобутки Тартусько-московської семіотичної школи [2, с. 118].

Метою цієї розвідки є спроба подати історіографічну проєкцію дефініції поняття «метапроза» в контексті літературознавчих трактувань виявів метатекстуальності.

У низці сучасних досліджень метапроза постає парасольковим терміном, який застосовують у студіях із типології метатексту в різних жанрах епіки. Канадська вчена Линда Хатчеон інтерпретує метапрозу як літературний нарцисизм (*Narcissistic Narrative: The Metafictional Paradox*). Це проза про прозу, яка містить коментарі щодо власних наративних стратегій та (або) лінгвістичної ідентичності [3, с. 11]. Як відомо, однією з перших цілісну концепцію метапрози розробила американська дослідниця Патриція Во (*Metafiction: The Theory and Practice of Self-Conscious Fiction*) [4]. М. Липовецький, спираючись на праці зарубіжних авторів, виокремив основні ознаки прозового метатексту. Головною прикметою метапрози, за його узагальненням, є тематизація процесу творчості, репрезентація автора-творця через текстового двійника в образі персонажа-письменника. Саме він зазвичай є автором твору, що постає об'єктом інтерпретації [5, с. 44]. «Дзеркальність» нарації дає змогу співвідносити текст у тексті з рамковою оповіддю (паратекст Ж. Женетта). Зв'язки цих текстів супроводжуються коментарями щодо взаємопроникнення основного й елективного творів, текстової та позатекстової реальності. Особливого значення набуває активізація уваги читача – учасника творчої гри і процесу конструювання художніх образів (своєрідне «оголення прийому», що підкреслює, згідно формалістичного підходу, «літературність» створеного тексту) [2, с. 119].

Для характеристики авторефлексійності драматичного твору зарубіжні дослідники активно звертаються до поняття метадрами, а також метатеатральності [6; 7; 8]. В українському літературознавстві оригінальні праці з репрезентації метадрами запропонували О. Вісич [9] і Л. Сидоренко [10]. О. Штепенко звернулася до термінологічних відмінностей опису авторефлексії, виокремлюючи літературність, металітературу, рефлексивну літературу, авторепрезентацію [11].

У подальшому дослідженні на основі опрацьованих теоретичних джерел спробуємо виявити специфіку метатекстуальності в романі Айріс Мердок «Чорний принц» (*The Black Prince*), у якому риси прози про прозу поєднано з

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»
метатеатральністю – художнім моделюванням шекспірівського «Гамлета».

Література

1. Козакова В. С. Метатекст літератури як соціально-філософський спосіб осягнення буття : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук : спец. 09.00.03 – «Соціальна філософія та філософія історії». – Донецьк, 2006. – 19 с.
2. Бровко О. Метатекстуальність поезики роману О. Памука «Сніг» // Актуальні проблеми української літератури і фольклору. – 2013. – Вип. 19. – С. 118 – 125.
3. Hutcheon L. Narcissistic Narrative: The Metafictional Paradox. – Ontario: Willford UP, 1981. – 188 p.
4. Waugh P. Metafiction: The Theory and Practice of Self-Conscious Fiction. – L.; N.Y.: Routledge, 1984. – 219 p.
5. Липовецкий М. Н. Русский постмодернизм (Очерки исторической поэтики). – Екатеринбург, 1997. – 317 с.
6. Abel L. Tragedy and Metatheatre, Essays on Dramatic Form. New York: Holmes and Meier, 2003. 208 p.
7. Пави П. Словарь театра / Пер. с фр.; Под ред. Л. Баженовой. – М.: Изд-во «ГИТИС», 2003. – 516 с.
8. Ruta-Rutkowska K. Metateatralność, metadramatyczność, metatekstowość w dramacie // Pamiętnik Literacki: czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce literatury polskiej. – 2010. – № 101/2. – S. 113-138.
9. Вісич О. А. Метадрама: теорія і репрезентація в українській літературі : монографія. – Луцьк: Вежа-Друк, 2018. – 340 с.
10. Сидоренко Л. І. Поетика сучасної української метадами: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.01; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. – Київ, 2018. – 19 с.
11. Штепенко О. Г. Література в дзеркалі літератури: стратегії художньої авторефлексії: монографія. – Херсон: Айлант, 2017. – 400 с.

Васильсва О. В., магістрантка
Биндас О.М., к. пед. н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ТРИ СВІТИ ФЕДЕРІКО ГАРСІА ЛОРКИ

Художній світ, створений великим іспанським поетом Федеріко Гарсія Лорка, живе і розвивається за своїми законами і реалізується в кожному поетичному творі іноді відповідно до авторського завдання, іноді всупереч цьому завданню. Це відбувається тому, що творчий процес – і особливо в поетичній творчості – зазвичай здійснюється автором несвідомо.

Разом з тим відзначимо, що трагічне світосприйняття – це не просто страх смерті або відображення особливостей індивідуальної свідомості поета. Воно є відображенням глибинної міфологічної свідомості етносу. По суті в згорнутому вигляді в цьому описі містяться всі основні теми циклів «Циганський романсеро» і «Канте хондо»: страждаючі гітари, провісник біди – гавкіт собак, серенади і церковні процесії, контраст містицизму і плотського гріха, а над усім цим панує білий Альбайсин (район Гранади, де традиційно проживали араби, іудеї і цигани) – світ фантастичний, жахливий і повний затаєних страхів і забобонів:

«El Albaicín miedoso y fantástico, el de los ladridos de perros y guitarras dolientes, el de las noches oscuras en estas calles de tapias blancas, el Albaicín trágico de la superstición... Calles de serenata y de procesión con las candorosas vírgenes monjiles. Al recorrer estas calles se van observando espantosos contrastes de misticismo y lujuria» [2].

Три світи Лорки рівнозначні і рівноважні в його поезії: перший світ – земний, реальний, повсякденний, де і люди, і об'єкти живої і неживої природи наділяються властивостями людини, здатні любити, ненавидіти, страждати, перевітлюватися, змінюватися і змінювати світ.

Спів птахів і шум життя, властиві циклам «пісень», не відрізняються різноманіттям характеристик, в цих циклах поет віддає перевагу іменнику *rumor*. Що стосується смакових відчуттів, то найбільш частотними стають характеристики *agrio* (кислий) і *amargo* (гіркий). Для тактильних образів очевидно переважання *duro* (твердий) над *blando* (м'який) і *frió / helado* (холодний/крижаний) над більш властивими для андалузського клімату характеристиками: *calido / caliente* (жаркий, гарячий). Вибір означень поетом підкреслює акцентування суворості навколишнього світу [2].

Цьому земному світові природної стихії живого протиставляється стихія, що несе смерть. Вона часто втілена Лоркою в узагальненому образі громадянської жандармерії.

Кольори цього світу не настільки різноманітні, це за рідкісним винятком основні кольори, а не відтінки. З них найбільш уживаними є *blanco, rojo, amarillo, negro*. Досить часто для Лорки в цьому світі домінуючою стає опозиція світла і темряви, темного і світлого (*oscuro i claro*). Назви кольорів *azul i blanco* зустрічаються і в цьому земному світі, і в іншому – світі небесному або духовному, а ось *rojo, amarillo, negro i oscuro* характеризують світ темних сил [1].

Другий світ поезії Лорки – світ високого, божественного начала, втілений в образах святих апостолів і ангелів, скорботної Богоматері і несе надію Спасителя. Його кольори передаються в основному колірними прикметниками *blanco i azul*, або конструкціями з неузгодженими означеннями: *de plata/de oro*.

У вірші «San Miguel» Святий Михаїл втілений в образі Гранади, оточеної чашею гір; не випадково саме слово гори – *montes*, є найбільш частотним (8 разів) у вірші, але гори виявляються лише відображенням небес, по горах повзуть мули, а вони, в свою чергу, перетворюються на хмари – *mulos un cielo*.

У «Різді Христа» в циклі «Поет в Нью-Йорку» цей світ виявляється загублений темними силами. Відзначимо, що основні риси цього світу намічаються вже першій збірці поета «Книзі віршів» (1921) у вірші «Є душі, в яких...» (*Hay almas que tienen...*). Це світ чистих душею, вільних від страждань і

пристрастей, світ гармонії і світла, не випадково найчастотнішим у віршах, що представляють цей світ святості і чистоти, стає прикметник *claro* і іменник *luz* [3].

Третій світ в поезії Лорки найбільшою мірою пов'язаний з темними силами, коріння яких в міфології, народних забобонах, страхах і передчуттях. Цей світ заснований не на фатальності долі, як в античній традиції, але на фатальності передбаченого, неминучості перемоги злого умислу. Його основні кольори: *negro*, *gris*, *pardo*, і багатозначне *oscuro*. Герої і події цього світу – смерть, насильство, лють, бісівство, таємниця. Містичний і згубний початок цього третього світу з жахливою повнотою представлено у віршах циклу «Поема про канте хондо». Наведемо в якості яскравих прикладів художнього втілення третього світу два вірші з цього циклу: перший, сюжетно і змістовно прозорий, а другий – повний таємниць, темних символів і страху. Перший – «*Safe cantante*» – представляє нам результат дії темних сил, поклик смерті і очікування смерті, а другий – «*Conjugo*» – ворожіння, і в ньому – лише передчуття невідворотного страшного кінця. Обидва ці вірші при уявній простоті подібні загадкам, вирішити які людині не під силу, і саме таїнство смерті, її прихід втілені в них при мінімумі художніх засобів.

В обох віршах, що розрізняються за формою (друге структуровано як пісня триразовим повтором містичного двовірша: *As de bastos/ Tijeras de cruz*) головний герой – смерть [2]. У першому її кличе співачка канте хондо з темної сцени, а в другому вона приходиться під час ворожіння на картах. Основним елементом обох віршів стають темрява (напівтемне кафе і погашена свічка починають обидва вірші), відображення і дзеркала – вікна в потойбічний світ. Це *espejos verdes* і відбите у вітрі серце.

Література

1. Cancionero de Andalucía – Madrid, 1991. – 158 p.
2. García Lorca F. Obras completas / F. García Lorca. – Madrid, 1967. –1578 p.

Гагара Т. В., студентка
Боговін О. В., к. філол. н., доцент
Бердянський державний педагогічний університет, Бердянськ

ТРАКТУВАННЯ СИМВОЛУ МАТЕРІ В ПОЕЗІЯХ
АННИ-ВАРНІ КАНТОДЕА
(З АЛЬБОМУ “SONGS FROM THE INVERTED WOMB”)

Образ Анни-Варні Кантодеа один з найбільш загадкових в культурі кінця ХХ століття. Анна-Варні додає нового сенсу поезії: вона не повинна виховувати або повчати, вона має бути настільки надреальною, щоб викликати глибокі емоції в людини, яка з нею стикається. Основні функції мистецтва на думку Анни-Варні – викликати катарсис, духовно очищувати людину та мати терапевтичний ефект.

Вона майже не поширює приватну інформацію про себе і ніколи не відповідає на питання щодо її творів, залишаючи розуміння і трактування прихильникам і слухачам: «...Щоб зрозуміти повне значення всього, що ми намагаємося висловити, необхідно слухати з відкритим серцем (...) оскільки *Sopor Aeternus – це екзгібіціонізм моєї душі!*» [1].

Зазвичай в літературі і мистецтві Мати символізує природу, землю і її води, родючість, харчування, сердечність, турботу, захист, відданість. Палеолітичні статуетки, яким понад триста тисяч років, що зображують жіночі фігури, вважаються найбільш ранніми символами родючості.

У багатьох релігіях і культурах, не дивлячись на те, що «бог» зазвичай має дві статі або не має зовсім, мати – першопричина і початок існування всього сущого. Гесіод (бл. 700 р. до н.е.), поет, який систематизував грецьку

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі» міфологію, помістив Гею – матір-землю – на початок генеалогії богів як «матір всього суцього, першопричину, найстаршу з усіх богів грецького пантеону» [2]. Мати була символом захисту, притулку – її любов вважається великою і всеохоплюючою.

Але ми маємо справу з автором, який ніколи не використовує класичні значення і переосмислює існуючі традиції або застосовує ті з них, які зустрічаються рідше за інші.

“Something Wicked
This Way Comes...”

є лише одне, яке я
ненавиджу

“... of all the names
and phrases

більше, ніж будь-яке
інше,

of this mortal world,
there is only one that I
hate

і це найогидніше ім'я

more than any other,
and this most disgusting
term

–
це «Мати»). *(тут і далі переклад наш – Т.Г.)*

is the one of “Mother”
[3].

(«Щось страшне
насувається...»)

... з усіх імен і фраз
цього смертного світу

“There Was A Country By The Sea...”

“...out of a sudden from under the barrow something, appeared, unexpectedly: it was the bones of the little boy's mother, which he had placed with greatest care underneath

... why he had done this? He answered these words to me:

This is the only way I can be save from her, only this can guarantee, that she will not rise again, because when she does, she is always following me” [3].

(«Була країна біля моря...»)

...під курганом щось неочікувано з'явилося: воно мало кістки матері маленького хлопчика, які він сховав турботливо під ним.

... навіщо ти це зробив? – Він відповів цими словами:

Тільки так я можу бути в безпеці від неї, тільки це може гарантувати, що вона не воскресне знову, тому що коли вона це робить, вона завжди мене переслідує).

У наведених уривках автор переосмислює «всеохоплюючу любов» Матері. Навіть назва альбому говорить сама за себе – «Пісні з вивернутої утроби», – це розповіді про найпотемніші закутки душі, які неначе занадто інтимні, щоб про них розповідати.

Мати в тексті Анни-Варні стає в більшій мірі негативним символом – поряд із нею завжди страх, печаль, тривога, а іноді навіть ненависть. Вона стає поглинаючою, переслідуючою – “she is always following me” (вона завжди мене переслідує), тією, яка вселяє страх. Символіка всепоглинаючої материнської любові включає земний початок: тут і з'являються природні явища і феномени – підземні сади, море, могила, земля, вода, тощо.

Мати стає силою, яку треба контролювати, щоб вона не принесла шкоди – в тексті “There Was A Country By The Sea...” розповідається про хлопчика, яких сховав магічним шляхом кістки матері, щоб вона не повстала з мертвих і не кривдила його. На початку також з’являється опис моря: “O, heavy, roaring, endless seas, what secrets does this rage entomb? Have ancient memories or hungry ghosts, gathered all their strength, to call for this storm?” [3] (О, важкі, ревучі, безкінечні моря, які секрети ховає ваш гнів? Невже давня пам’ять про голодних привидів зібрала свої сили, щоб призвати цей шторм?).

Якщо розглядати всі поезії не окремо, а структуровано і послідовно, ми побачимо море, яке стає дедалі небезпечнішим – епітети змінюються на більш тривожні і атмосфера загострюється. Таке море тече не тільки на поверхні землі, воно також всередині – первинні води і безодня страху. Море – символ матері, навіть більш важливий, ніж земля, але крім того – символ перетворення і відродження. В тексті море стогне і гнівається – як і Мати – воно намагається поглинути і сховати в своїх водах(своєму лоні) істоту назавжди. Воно також знак безкінечності пізнання, а в психології – підсвідомості.

Усе вищесказане дає змогу трактувати образ Матері – як страх смерті. В усіх творах ми бачимо поряд зі словом “mother” такі психологічні категорії, як страх, ненависть, відчай тощо. Мати – це перший і останній притулок людини – людина народжується з утроби матері і після смерті також потрапляє в її лоно – землю (темрява материнського лона і могили). Цей символ поєднує в собі два протилежних поняття – життя і смерть, саме тому в поезіях Анни-Варні часто квітнуть підземні сади – родючість, цвітіння, природа і водночас смерть, страх і руйнація. «Мати-темрява» – найбільш лякаючий образ творця-руйнівника.

Для ліричного героя є болючою навіть сама думка про смерть, що він підтверджує у кінці твору: “[...] is it then a surprise that we close our minds from the pain that is causing these tears ?” [3]

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі» (невже це дивно, що ми закриваємо наше серце від болі, яка призводить до сліз?).

Саме тому хлопчик у творі заховав кістки матері – як і ліричний герой намагається позбутися страху смерті. Лише одна неправильна думка і вона наздожене його: “[...] that frequently the earth does ... shaken... she will get up again” [3](але земля так часто тремтить ... і вона ловить мене знову).

З психологічної точки зору можна трактувати Матір як символ страху перед справжньою матір'ю. «Жахлива мати» в психології – символ егоїстичної материнської любові, а також відмови від власного «я»[2].

Автор переносить переживання з власного життя у рядки поезій. Любов його матері, була егоїстичною, вона не приймала свою дитину такою, яка вона була і намагалась радикальними методами змінити її суть. Також символ відмови від власного «я» – перетворення на Анну-Варні Кантодеа в реальному житті.

Таким чином, аналізуючи поезії Анни-Варні Кантондеа ми бачимо образ Матері, який наскрізною лінією пролягає через усю її творчість. Мати – символ початку і кінця життя, символ смерті і її постійної присутності, а також зміни власної свідомості.

Література

1. Internet Archive Wayback Machine. SOPOR AETERNUS an interview with Anna-Varney Cantodea. URL: <http://web.archive.org/web/20070807232707/http://www.webbworks.org/thelodge/soporaeternusinterview.htm> (дата звернення 13.01.2020).

2. Тресиддер Дж. Словарь символов : Пер. с англ. М. : ФАИР-ПРЕСС, 2001. 448 с.

3. Dark Lyrics. album: Songs From The Inverted Womb. 2000. URL:

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»
<http://www.darklyrics.com/lyrics/soporaeternus/songsfromtheinvertedworld.html#1> (дата звернення 13.01.2020)

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОЕМИ КРІСТІНИ РОССЕТТІ “GOBLIN MARKET” У КОНТЕКСТІ ПРИНЦИПІВ БРАТСТВА ПЕРЕРАФАЕЛІТІВ

Англійська культура другої половини XIX століття яскраво представлена перерафаелітським рухом у живописі та літературі. Своєрідність принципів і концепцій Братства перерафаелітів стала об'єктом дослідження таких літературознавців як Г. Анікін [2], К. Некрасова [3] та Н. Соколова [4]. Якщо говорити про літературну спадщину цього руху, то перш за все варто звернути увагу на творчість Крістіни Россетті. Її високохудожня поезія була високо оцінена менш визначною особистістю – Вірджинією Вулф.

Актуальність нашого дослідження зумовлена відсутністю достатньої кількості робіт, присвячених творчому спадку К. Россетті у контексті естетичних засад Братства перерафаелітів.

Дослідити відображення принципів перерафаелітського Братства у творчості К. Россетті на прикладі її поеми “Goblin Market” (1859) («Базар гоблінів») є метою нашої роботи.

Казкову поему “Goblin Market”, яка справила сильне враження на вікторіанське суспільство, вважають «перерафаелітським шедевром»[5]. Поема стала своєрідною практичною реалізацією основних теоретичних засад Братства перерафаелітів у літературі.

Однією із суттєвих рис творчості перерафаелітів є категоричне несприйняття індустріального суспільства. У своїй поемі К. Россетті переносить нас у світ далекий від промисловості, де ми можемо насолодитися чистотою природи та чесністю людської праці.

*When the first cock crowed his warning,
Neat like bees, as sweet and busy,
Laura rose with Lizzie:
Fetched in honey, milked the cows,
Aired and set to rights the house,
Kneaded cakes of whitest wheat,*

*Cakes for dainty mouths to eat,
Next churned butter, whipped up cream,
Fed their poultry, sat and sewed.*[1, с. 22]

Історично мистецький рух прерафаелітів співпав із розвитком романтичного напрямку у літературі, який проголосив своїм естетичним ідеалом епоху Середньовіччя і характеризувався схильністю до містичних сюжетів та казково-фольклорних образів. У поемі К. Россетті присутній потужний містичний елемент, який проявляється, зокрема, у образі гоблінів – незвичайних створінь германського фольклору.

*Laughed every goblin
When they spied her peeping:
Came towards her hobbling,
Flying, running, leaping,
Puffing and blowing,
Chuckling, clapping, crowing,
Clucking and gobbling,
Mopping and mowing,
Full of airs and graces,
Pulling wry faces.*[1, с. 28]

Орієнтуючись на Середньовіччя, мистецтво прерафаелітів мало намір відродити людський потяг до духовності та релігійного пізнання. Для своїх творів вони свідомо обирали найбільш значущі сюжети. Поема К. Россетті “Goblin Market” розгортає біблійний мотив спокуси забороненим плодом. До того ж, свій перелік фруктів гобліни почали саме з яблука:

*Come buy our orchard fruits,
Come buy, come buy:
Apples and quinces,
Lemons and oranges,
Plump unpecked cherries-
Melons and raspberries,
Bloom-down-cheeked peaches,
Swart-headed mulberries,
Wild free-born cranberries,
Crab-apples, dewberries,
Pine-apples, blackberries,*

Apricots, strawberries-

All ripe together...[1, с. 13]

Однією із основних характеристик творчості Братства прерафаелітів є інтермедіальність. Відомо, що брат К. Россетті художник і голова Братства Д. Г. Россетті писав картини на мотиви своєї поезії та розкривав зміст вже створених полотен у віршах до них. Пензлю Д. Г. Россетті належать ілюстрації до першого видання творів сестри “Goblin Market and Other Poems” (1862) («Базар гоблінів та інші поеми»).

Таким чином, проаналізувавши поему “Goblin Market” К. Россетті у контексті принципів Братства прерафаелітів, ми виявили: вірність чистоті природи, відмову від індустріального суспільства, наслідування середньовічної літератури та захоплення її мотивами, а також схильність до синтезу мистецтв. Отже, поема К. Россетті повною мірою може бути віднесена до корпусу текстів, позначених впливом руху прерафаелітів, однак зі збереженням авторської оригінальності інтерпретації основних засад.

Література

1. Rossetti C. G. *Goblin Market: poem.* Mineola : Dover Publications, 2012. 39 p.
2. Анікін Г. В. Эстетика Джона Рёскина и английская литература XIX века. Москва : Наука, 1986. 318 с.
3. Некрасова К. О. Романтизм в английском искусстве. Москва : Искусство, 1975. 256 с.
4. Соколова Н. І.Творчество Данте Габриэля Россетти в контексте «Средневекового Возрождения» в викторианской Англии: монографія. Москва: МДПУ, 1995. 169 с.
5. Кристина Россетти «Я отдала бы слово». *Иностранная литература.* 2005. № 9. URL : <https://magazines.gorky.media/inostran/2005/9/ya-otdala-by-slovo.html> (дата звернення 09.11.2020)

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ КНИГИ «ЕККЛЕЗІАСТ» НА МАТЕРІАЛІ ПЕРЕКЛАДУ НА СУЧАСНУ ФРАНЦУЗЬКУ МОВУ

«Святе Письмо — Книга Книг, колосальне значення якої важко переоцінити, це потужний імпульс духовному розвитку і свідомості як окремо взятої особистості, так і цілих народів, знакова точка відліку писемної культури, першотексту, звернення до якого в тій чи іншій мірі просто неминуче» [1, с. 4]. Книга «Екклезіаст» відноситься до «сіфрут хохма» (книги мудрості), тобто, до тих книг, які розглядають універсальні філософські питання, такі як Божественне провидіння, Божественна справедливість, сенс людського буття та багато інших. Автор книги проводить логічно-філософське дослідження того, яким є сенс життя людини і як людина має поводитися аби бути щасливою? «Я не знаю нічого більш великого, ніж цей безпристрасний огляд смертного болю і задоволення, ця оцінка невдач і успіхів, бо я не знаю більш благородної печалі, не знаю жодного поетичного твору, який би настільки сильно сприяв би духовній просвіті» Е.Ч. Стедмен [3, с. 5]. Враховуючи тривалий і незгасний інтерес, який викликає книга «Екклесіаст» завдяки тлумаченню філософських питань, які знаходить відгук у серцях багатьох християн від часу її написання й дотепер, доцільним буде проаналізувати цей, один із найвідоміших релігійних творів, з точки зору використаних у ньому лінгвістичних засобів, з боку специфічності жанру, побудови та використання мовних засобів, які створюють загальний емоційний фон твору та впливають на читача й сприяють вкоріненню у їх свідомості ідей автора.

Тож, **актуальність** теми зумовлена популярністю Біблії та підвищеною увагою до неї не лише науковців різних сфер, але і звичайних людей. З огляду на те, що сьогодні окремі частини Біблії є доволі суперечливими і незрозумілими, її дослідження у

лінгвістичному плані допоможе відкрити нові грані справді великої книги й полегшить розуміння текстів Святого Письма, стане ключем до кращого сприйняття різного роду сакральних текстів, а також пояснить причину їх вживання та актуальності у звичайній побутовій французькій мові.

Мета дослідження полягає у розкритті мовних засобів та лінгвостилістичних прийомів книги «Екклезіаст» на матеріалі французького перекладу «La Bible du Semeur» [5].

Велика кількість перекладів «Екклесіаста» навіть на одну й ту ж мову, часто різняться між собою і виявляють різне розуміння перекладачами вихідного тексту. Ми пропонуємо лінгвостилістичний наліз перекладу книги «Екклесіаст» на сучасну французьку мову для з'ясування, які саме лінгвістичні важелі впливу застосовано у перекладі з орієнтацією на сучасного французького читача.

Мова художнього твору є предметом стилістичної інтерпретації, тобто, це «дослідження значень мовних одиниць, що являють собою об'єктивну реальність, в якій виявляється ідейно-образний зміст, що знаходить свій вираз у незвичайній, відмінній від інших словесних творів формі» [2, с. 62]. Зміст літературного твору відображає авторську картину світу, певну систему духовних цінностей письменника, його оцінку дійсності. Цю картину можна досягнути через систему особливих мовних і немовних засобів і прийомів, а також через композицію тексту. У світлі цього зосередимо увагу на лінгвостилістичному аналізі тексту, який включає розгляд його мовної організації, вивчення взаємозв'язків мовних засобів у системі тексту.

Книга «Екклесіаст» складається з 12 розділів і говорить нам про тривалий життєвий експеримент, який провів автор у пошуках справжнього сенсу життя та щастя. У книзі немає посилань до інших мудреців чи навіть характерне для переважної більшості біблійних книг цитування прямої мови Бога, більше того у ній навіть не використано жодного імені Бога, крім загального «Dieu» (Бог), яке згадується у книзі 42 рази, що майже в половину менше аніж слово «homme» (людина). Можна навіть сказати, що книга «Екклесіаст» найбільш антропоцентрична книга Біблії, оскільки її головною дійовою особою постає саме людина, яка намагається

шляхом конкретних дій зрозуміти сенс буття, але при цьому автор у кінці робить висновок, що без Бога неможливо досягнути щастя, тобто власними силами і навіть ходячи дорогами власних бажань, неможливо досягти справжнього щастя.

Промова насичена дієсловами, оскільки її автор постійно вдається до певних експериментів і повідомляє читачеві їх результат. Крім цього, описується велика кількість спостережень за життям інших людей, акцентується увага як на абстрактних поняттях (*la sagesse, la joie, la mort, la justice*), так і на фізичних потребах людини (*manger, boire*). Автор запевняє, що спробував у повній мірі все на цьому світі. У творі представляється система цінностей безпосередньо автора та даються настанови згідно всіх спостережень і власного досвіду. Можна сказати, що книга є занадто песимістичною, оскільки крізь неї червоною ниткою проходить теза «*Vanité des vanités. Vanité des vanités et tout est vanité!*» [6] (*Марнота марнот, усе марнота*) і всі спроби знайти щастя у буденних речах закінчуються безпосередньо цим виразом. Проте у творі присутній й оптимістичний момент, скажімо, наприклад, коли автор радить веселитися й радіти життю: «*Jeune homme, réjouis-toi au cours de tes jeunes années, et que ton cœur se fasse du bien pendant ta jeunesse; marche sur les chemins où tu voudras aller et va vers ce que tu désires, en sachant que pour tout cela Dieu te fera venir en jugement*» (*Веселися, юначе, у твоїй молодості, і нехай тобі добро вчинить твоє серце в дні твоєї молодості, і ходи тими дорогами, якими бажаєш ходити і йди у напрямку своїх бажань, знаючи, що після цього всього тебе Бог приведе на суд*) [5].

Емоційність і виразність тексту досягається внаслідок використання емотивної лексики і тропів (метафора, антитеза, порівняння, перифраз, прості та риторичні питання, пряма мова). Прикметників у творі небагато (найпоширеніші з них *gros, grand, bon, mauvaise*), тобто більшість із них покликана дати моральну оцінку тому чи іншому поняттю або дії. Описи супроводжуються великою кількістю дієслів у минулому часі, зазвичай відсутні подробиці чи конкретика. Висновки робляться за допомогою відповідних питань до читача чи власне автором через введення своєї прямої мови і відповіді на власне питання: «*Alors je me suis dit en moi-même: «Je vais connaître le même sort que l'insensé; à quoi*

bon avoir été plus sage?» Et j'ai conclu en moi-même que cela était déplorable» (*І сказав я собі: «І мене осягне та сама доля, як і нерозумного; навіть тоді бути дуже мудрим?»*) І я зробив для себе висновок, що і це була — суєта). У творі надзвичайно багато метафор (le soleil se couche; l'oreil n'est jamais remplie de ce qu'elle entend; m'adonner au vin — *сонце лягає спати; вухо не ніколи не наповниться тим, що чує; віддятися вину*), і одна з найпоширеніших повторюється у творі 27 разів: «sous le soleil» (*нід сонцем*), що постійно нагадує читачеві, що автор говорить про земне життя.

Отже, можемо зробити висновок, що книга «Екклезіаст» відрізняється від інших книг Біблії своїм лінгвостилістичним наповненням. Позиція автора представлена імпліцитно у риторичних питаннях та експліцитно у повчаннях та у сформованій ним системі цінностей. У спостереженнях кожне висловлювання стосується однієї узагальненої події. Кожна настанова стосується одного факту життя. У мові твору присутні вирази, які ввійшли до загального вжитку і стали фразеологізмами. Простежується випадки численних повторів основоположних фраз, які червоною ниткою проходять в оповіді та постійно нагадують наратору головну тезу твору: «Vanité des vanités. Vanité des vanités et tout est vanité» (*Марнота марнот, усе марнота*). Майже повністю відсутні деталізовані описи, мало прикметників, але на заміну приходять велика кількість дієслів, що допомагає відчувати читачеві певний постійний рух і живу експериментальність усього описаного. Часто застосовується прийом риторичних або прямих питань до читача, аби викликати в останнього роздуми про описане. Інколи автор вдається до виголошення різких, революційних фраз, що показує його небайдужість, але навпаки — викликає сильну емоцію і спонукає до певного диспуту із самим собою і власними цінностями. Промова насичена метафорами (le soleil se couche, sous le soleil), епітетами (difficile, nouveau, nouvelle, anciennes) та емотивною лексикою (dérisoire, profit, les pervers, insensé).

Література

1. Головкина О. А. Історія старозаповітніх фразеологізмів у російській та англійській мовах : дис. канд. філ. наук : 10.02.20 / Головкина О. А. – Москва, 2014. – 215 с.

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»

2. Линтвар О. М. Лінгвостилістичний аналіз художнього тексту як предмет наукового дослідження / О. М. Линтвар. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. – 2015. – №32. – С. 59–70.

3. МакДональд В. Біблійний коментар для християн. Старий Заповіт. / В. МакДональд. – Москва: Christliche Literatur-Verbreitung, 2009. – 1142 с.

4. Болотнова Н. С. Филологический анализ текста / Н. С. Болотнова. – Москва: Флинта, 2007. – 520 с. – (Наука).

5. La Bible du Semeur (BDS): ECCLÉSIASTE [Електронний ресурс] // Biblica, Inc.. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.bible.com/ru/bible/21/ECC.1.BDS>.

Le Livre de L'ECCLÉSIASTE [Електронний ресурс] // Ancien Testament (Traduction catholique de Fillion). – 1904. – Режим доступу до ресурсу: <https://magnificat.ca/textes/bible/ecclesiaste.htm>.

**Решетник О.Ю., студент,
Шаповалова Л.В., к.пед.н., доцент**
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ЖАНРОВО-СТИЛЬОВІ ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОГО ФРАНЦУЗЬКОГО РОМАНУ НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ «РІК У ПРОВАНСІ»

Сучасний французький роман характеризується постійним пошуком цікавої тематики, різних форм і засобів репрезентації фабули, розгортання сюжету та ведення оповіді. Звертаючи увагу на жанр роману у творчості письменника, дослідники намагаються визначити критерії розвитку цього жанру в масовій літературі та творчості.

Пітер Мейл- – письменник, у працях якого вдало поєднуються традиційні підходи до побудови роману із новаторськими трактуваннями. На думку Я. Голобородька Пітер Мейл розвиває роман в такий спосіб, що читач справді потряпляє в інший світ- світ автора. В своїх працях автор фокусується на художньому осмисленні внутрішньо-психологічних, емоційних,

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі» світоглядних нюансів, які визначають специфіку поведінки людини, формують її стосунки з навколишнім середовищем [1, с. 16]

«Рік у Провансі» - роман, у якому автор комбінує ідею концепту любові та патріотизму до Провансу з повсякденним життям головних героїв та їх коханням. Даний рукопис має цікавий та розгорнутий сюжет, що є однією із головних характеристик сучасної французької літератури. За словами П. Филиповича у цьому романі кожне слово має своє власне значення, кожна сцена живе своїм власним життям» [2; с.153].

Час зображених подій у романі «Рік у Провансі» охоплює приблизно півтора роки, на різних етапах якого відбуваються певні зміни в житті головного героя. Це дає можливість автору характеризувати події з точки зору різних часових ракурсів, зіставляючи і порівнюючи часові проміжки. Час ніби переходить у простір, і в своєму злитті вони створюють своєрідний фундамент подальшої події, і сприяють, таким чином, розвитку сюжету [3; с.68-69]. Повсякденний простір у романі Пітера Мейла представлений описом життя героя, долею якого рухає образ-символ – Прованс.

У світлі сучасної критики Пітер Мейл постає як визнаний та провідний майстер бестселерів, який у своїй творчості торкається важливих національних та загальнолюдських проблем, створює розгорнутий сюжет, що дає можливість читати твори автора на одному подиху [4; с.150]. Твори автора надихають мільйони людей на подорожі, відвідання місцевостей котрі описуються в його роботах, все це може слугувати гарним прикладом популярності французького роману в сучасному суспільстві.

Отже, говорячи про французьку літературу слід відмітити її розгорнутий сюжет, наявність ліричного відступу, ідеї патріотизму, іронію. Саме ці компоненти роблять її цікавою в сучасному світі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Голобородько Я. Енігматика. Гостросюжетність. Інфернальність / Голобородько Ярослав // Світова література. – 2010. – Число 13. – С. 16 – 19.
2. Филирович П.П. Літературно-критичні статті // П.П.Филипович – Київ.: Дніпро,2010.- с.151-153.
3. Сачик О. Мистецтво гри: / О. Сачик // Слово і час. – 1997. – №8. – С.68 – 69
4. Фаулз Д. Коллекционер / Д. Фаулз ; пер.с англ. И. Бессмертная. – М. : Вагриус,2009. – 150с.

Сідельнікова М.Л., магістрантка

Биндас О. М., к. пед. н., доцент

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

МОВЛЕННЕВИЙ ПОРТРЕТ ЯК ЗАСІБ АНАЛІЗУ ОСОБИСТОСТІ ПЕРСОНАЖУ НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ «МОВЧАННЯ ЯГНЯТ» Т. ХАРРИСА

Сучасна комунікативна лінгвістика ставить перед собою нові задачі, а саме – вирішення проблеми мовленнєвої особистості. У сучасній лінгвістичній парадигмі активно використовується дане поняття, під яким розуміється багатокомпонентний набір мовних здібностей до створення мовленнєвих творів [4]. Мовленнєвий портрет у свою чергу є складовою мовленнєвої особистості та виконує певні функції, за допомогою яких образ в цілому стає чітко деталізованим та узгодженим.

Актуальність даного дослідження зумовлена тим, що інколи автори створюють персонажів, чиї засоби вербальної та невербальної комунікації можуть нести певний зміст, що логічно пояснює причини їхніх вчинків. Детальний аналіз кожної мовної одиниці дозволить читачам зрозуміти внутрішні та зовнішні мотиви героїв, провести паралелі з існуючими обставинами та скласти загальний психологічний образ.

Проблемою вивчення мовленнєвого портрету займалися такі вчені як Ю. Н. Караулов, Н. Г. Наумова, Л. В. Серікова, В. Busch, G. Böhm та інші.

Мовленнєва особистість – це комплексний засіб опису мовної здібності індивіду, що поєднує систематизоване відтворення мовних засобів шляхом функціонального аналізу текстів [3]. На думку Ю. Н. Караулова мовленнєва особистість складається з трьох рівнів:

- вербально-семантичного;
- тезаурусного;
- мотиваційно-прагматичного.

Мовленнєвий портрет реалізується у художній літературі як стилістична категорія, що містить опис зовнішніх ознак персонажа, а також його внутрішнього стану, які забезпечують цілісність художнього зображення [2]. Зрозуміло, що мовленнєвий портрет персонажної особистості в художньому творі виконує певні функції. Перш за все, він вказує на приналежність персонажа до тієї чи іншої групи, слугує засобом, за допомогою якого можна показати, ким саме є персонаж твору.

Відповідно позитивні та негативні герої будуть поставати перед нами по-різному, шляхом вживання різних мовленнєвих засобів. Позитивні герої, за часту є рупором ідеї автора, тобто їхня життєва позиція – це ототожнення понять добра та зла. У свою чергу негативні персонажі дуже рідко привертають до себе велику кількість уваги, оскільки сприймаються читачами як потенційно небезпечні. Але саме на фоні вчинків антагоністів, протагоністи постають у більш вигідних позиціях.

Сучасна література відходить від парадигми чіткого розмежування позитивних та негативних персонажей. Тепер читачам стає цікавою особистість негативного героя з рахунок його загадковості та непевності у виказуваннях. Прикладом даного героя можна вважати Ганнібала Лектора – наскрізний персонаж циклу романів Томаса Харріса «Мовчання ягнят», «Червоний дракон», «Ганнібал».

Створення серії романів про Ганнібала Лектора зайняло 18 років. За цей час змінювався автор – змінювалися його звички та світосприйняття, поведінка та ставлення до певних предметів,

відповідно такі самі процеси відбувалися з головним персонажем також. Саме аналіз мовлення Лектора дає змогу читачам розкрити глибинну сутність образу, зрозуміти його багатогранний характер та психологічні особливості.

Для прикладу мовленнєвої поведінки ми вирішили взяти фрагмент із бесіди Лектора з агентом Грехемом:

«Why don't you have a seat, Will?», – Lecter stood until Graham was seated in the hall, «I'm glad you came».

Ганнібал Лектор досить ввічливо та доброзичливо ставиться до офіцера, який зумів посадити його за ґрати. Все це відбувається тому, що Лектор перш за все досвідчений психіатр і вміє легко маніпулювати своїми жертвами. Агент Грехем і сам відчуває, що не може протистояти психологічному впливу в'язня, але його заспокоює лише факт того, що Лектор сидить за решіткою і вже не зможе перетворити його життя на жахіття.

Лектор любить розмовляти, він часто використовує конструкції по типу *«Do you know?»*, *«Do you understand?»*, *«Do you have any problems, Will?»*. Дана конструкція спонукає його партнера до подальшої розмови, де він отримає жадані відповіді, чому саме Лектора просять допомогти поліції. Незважаючи на простий характер питань, саме вони є сполучною ланкою для процесу обміну інформацією.

У реченні *«But it was you, who caught me, wasn't it, Will», «Do you know how you did it?»*, слова *«catch»* та *«do»* несуть яскраву емоційне навантаження, Лектор намагається зробити акцент на здатність Грехема зловити такого злочинця, як він, спровокувати агента на відповідь, таким чином погішивши його самолюбство. У фразі *«Why should I help you?»* Лектор показує свою перевагу над агентом за допомогою використання модального дієслова *«should»*, а в реченні *«I do not think you'd get me the things I want»* контрастне вживання дієслів *«think»* та *«want»* посилює небажання доктора співпрацювати з Грехемом [1].

Таким чином, мовленнєвий портрет персонажа дозволяє нам аналізувати не лише його зовнішність та вчинки, але також спиратися на засоби комунікації, що призводить до створення цілковито повної картини образу.

Література

1. Harris, Th. Silence of the Lambs. – London: Arrowbooks, 2002.
2. Єрмоленко С., Бибик С., Годор О. Українська мова: короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. Київ: Інститут української мови НАН України, 2009.
3. Караулов Ю. Н. Русский язык и языковая личность. – Изд.5-е, стер. – М: КомКнига, 2006. – 261 с.
4. Пожарицька О.О. Мовленнєвий портрет головного героя як вираження авторського начала у творі. – [Інтернет-ресурс] – <https://sworld.education/index.php/c113-10/16286-c113-114>

Токуєва Н.В., магістрантка

Шаповалова Л.В., к. пед. н., доцент

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ЖАНОВО-СТИЛЬОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОМАНУ АННІ ГАВАЛЬДИ «КОВТОК СВОБОДИ» («L'ÉCHAPPÉE BELLE»)

Формування нової художньої парадигми сьогодення з її багатовимірністю, нелінійністю, плюральністю визначає своєрідність романної рефлексії: її направленість на різноманіття художніх форм. Сучасний французький роман характеризується синтезом різних жанрових форм, зокрема, соціально-психологічного, інтелектуального, драматичного романів, ознаки яких тісно переплітаються на проблемному, ідейно-тематичному, сюжетному, образному, мовностильному рівнях. Саме тому метою нашого дослідження є виявлення жанрово-стильових тенденцій роману А. Гавальди «Ковток свободи» (2001 р.), які входять у комплексну атрибутивну жанрову матрицю твору, складаючи його художній універсум і надаючи виняткової художньої виразності.

У французькому реалістичному романі, становлення якого припадає ще на XVIII століття, головну увагу було зосереджено на зображенні долі людини на тлі історичних подій. У XIX столітті естетика реалізму найповніше розкривається у жанрі соціального

роману, який висвітлює широту проблематики з викривальним пафосом, спостерігаючи за явищами життя в узагальнюючих монументальних образах. Але, як зазначають науковці, якщо у романах просвітницької доби не було повною мірою розкрито глибокі внутрішні зв'язки між героями і дійсністю, то з часом письменники-реалісти посилили свою увагу до внутрішнього світу людини. Сучасний роман, на думку дослідниці французької прози ХХ–ХХІ століть Е. Шевякової, «вступає в різнорівневі діалогічні зв'язки з читачем всередині системи жанрів (синтез і оновлення традиційних романих жанрів, нові форми психологічної розповіді), позажанрової системи роману («долучаючи» філософію, психологію, есеїстику, літературну критику, на рубежах естетичних систем (романтизм – реалізм – модернізм – постмодернізм – мінімалізм)» [1]. Яскравими ознаками реалістичного психологічного роману були аналіз і самоаналіз, позначені, як і у представників епохи Просвітництва, певним раціоналізмом. У соціально-побутовому романі письменники-реалісти, зображуючи суперечливість людської особистості, наділяли її і негативними якостями або домінуючою рисою, що вступає в конфлікт з реальною дійсністю.

Жанр літературної драми, до якого літературознавцями було віднесено роман французької письменниці Анни Гавальди «Ковток свободи», отримав активне поширення в літературі ХХІ століття, презентувавши побутовий сюжет про приватне життя людини та його соціальні конфлікти і більш наближений до злободенної реальності стиль. «Наративна форма чистої драми, – указував В. Шмід, – найбільш близька до театральної вистави, оскільки тут розповідь дана у вигляді сцен, перспектива читача обмежена зовнішнім описом персонажів та їхніми діалогами. Внаслідок такої стратегії читач позбавляється доступу до внутрішнього життя дійових осіб і може лише здогадуватися про неї за непрямими натяками, виходячи зі «знаків, що бачать, і знаків, що чують», коли їхні думки та спонукальні мотиви передаються дією» [2, с. 117].

Авторка роману «Ковток свободи» Анна Гавальда зробила новий крок у царині висвітлення життя людини та її залежності від суспільних умов, створивши узагальнені і водночас індивідуальні

характери, завдяки яким було означено загальні проблеми соціуму сьогодення. Письменниця розкриває складний зв'язок між особистістю та реальними умовами життя, виводячи суперечливі характери персонажів зі своїм внутрішнім світом, своїми думками та мотивами не завжди очікуваних вчинків; хитросплетені, але максимально наближені до реальності епізоди родинних стосунків, взаємин між чоловіком і жінкою, міжвікових протиріч. Глибокий зміст укладено в питання, які ставить головна героїня роману під час подорожі зі своїми рідними братами і сестрою: «Ким би я стала без них?.. Упродовж якого часу в нас будуть сили ось так вириватися з повсякдення, аби збудувати власний мур?.. Скільки ще подібних дозволів дасть нам життя? Коли ми врешті втратимо один одного, як розірветься цей зв'язок? Скільки в нас ще років до того, як ми постарішаємо?» [3, с. 218–219].

Роман «Ковток свободи», який користується популярністю серед поціновувачів французької літератури, було переведено багатьма мовами світу, в тому числі й українською. І секрет такого успіху – не лише у проблематиці роману, близькій і зрозумілій кожному, а і в творчій авторській манері письменниці, у проникливій простоті викладення текстового матеріалу, в активному використанні розмовного стилю діалогічного мовлення, коли в словесно-фізичних діях персонажів виявляються їх емоційно-вольові реакції. Авторці вдалося віднайти власну, надзвичайно вдалу художню форму, яскравою властивістю якої є її індивідуальний стиль, що потребує детального вивчення із урахуванням екстралітературних та інтралітературних факторів, як-от особливості часу написання твору, зв'язок письменниці з тенденціями літературного розвитку, специфіка її художнього мислення, моральні та естетичні принципи, творчі пошуки тощо.

Романна форма даного твору кристалізується у взаємозв'язку з новими принципами мислення, найновішими моделями бачення світу й людини, що втілюють кризисність перехідного періоду від одного століття до наступного, і являє собою нову художню систему. «Художня традиція, як зазначають дослідниці К. Тарасенко і Т. Шадріна, сформована в лоні «нового роману», не викреслює роман із «живих» реально існуючих жанрів, а навпаки, прокладаючи шлях для нового стилю письма й

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»

утверджуючи нове світовідчуття, фактично реанімує роман, дає йому «друге дихання», пропонує інші форми художнього вираження» [4, с. 24].

Вивчення творчості «нової зірки французької словесності», як називають Анну Гавальду дослідники її літературного доробку, може надати немало цікавих матеріалів у справі об'єктивного наукового прочитання сучасного французького роману та визначення його жанрово-стильової парадигми [5].

Література

1. Шевякова Е. Н. Современная французская проза рубежа веков : автореф. дисс. ... докт. філолог. наук : 10.01.03. URL : <http://cheloveknauka.com/sovremennaya-frantsuzskaya-proza-rubezha-vekov#ixzz6drYiTPSk>
2. Шмид В. Нарратология. М. : Языки славянской культуры, 2003. 312 с.
3. Гавальда А. Я її кохав. Я його кохала. Ковток свободи. : романи. Харків : Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2013. 240 с.
4. Тарасенко К. В., Шадріна Т. В. Модифікація романного жанру в літературі постмодернізму. *Держава та регіони*. Серія : Гуманітарні науки. 2013. № 1 (32). С. 16–25
5. Твори Анни Гавальди : чоловікам і жінкам. *Видавництво Старого Лева*. URL : <https://starylev.com.ua/news/tvory-anny-gavaldy-zhinkam-i-cholovikam>

Безрукова Н.В., к.е.н., доцент
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка», м. Полтава

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

У сучасних умовах інтернаціоналізації освітнього простору навчання є процес як індивідуальної роботи студента, так і майстерність викладача створити умови для такого навчання. Під умовами слід розуміти методичну грамотність подачі матеріалу для більш ефективного його сприйняття та засвоєння, використання сучасних засобів впливу на пам'ять, мотивацію створення власної логіки та алгоритму роботи з необхідною інформацією та повноцінний контроль, що засвідчує рівень знань студента з даного предмету [1].

При вивченні іноземної мови в нелінгвістичних вузах такою роботою буде визначатися спроможність студента практично застосовувати свої знання в письмовому та розмовному вигляді. Але майже на будь-якому етапі вивчення іноземної мови викладачі стикаються з проблемою ефективності роботи з групою, формальний розподіл на сильних і слабких студентів не дає можливості застосувати однакові підходи до навчання. Значний вплив має психологічний фактор, неспроможність вивчити мову в школі, слабка мотивація, неможливість самостійного освоєння матеріалу, але інколи і занадто низький рівень знань, що блокує доступ нової інформації.

Головним завданням контролю в навчанні іноземній мові є об'єктивне і точне визначення рівня володіння мовним матеріалом і мовленнєвими вміннями на певному етапі. У всіх випадках контроль не є самоціллю і має навчальний характер: він дозволяє вдосконалювати процес навчання, замінювати малоефективні прийоми і засоби навчання більш ефективними, створювати більш сприятливі умови для корекції і вдосконалення практичного володіння мовою, для виховання студентів засобами іноземної

мови. Контроль навичок і вмінь мовлення є одним із найважчих завдань, особливо на кінцевому етапі роботи за темою, коли об'єктом контролю стає уміня студента зробити повідомлення (провести бесіду) за темою або в зв'язку з запропонованою ситуацією.

Застосовуючи індивідуальні, групові і фронтальні форми контролю, викладач постійно слухає мовленнєві повідомлення студентів. Об'єктом контролю при цьому є як зміст, так і мовна форма повідомлення.

Особливу увагу слід приділяти коментуванню оцінки, так як це в значній мірі підвищує її об'єктивність та має великий позитивний вплив на студентів. Контроль в цьому випадку виконує свою навчальну і виховну функції (що є першочерговою вимогою до контролю): коментуючи відповідь студента, викладач тим самим показує йому конкретно, які знання і вміння потребують додаткової над ним роботи. Коментування оцінки можна здійснити так, щоб це стало активною практикою студента. Це можливо в тому випадку, якщо:

1) викладач володіє високим рівнем комунікаційної компетенції; його мова чітка, виразна, переконлива;

2) зразки мови викладача оціночного змісту поступово переходять в активну мову студента, з тим щоб розширити його можливості в мовній практиці;

3) до аналізу і коментування відповіді (а іноді до оцінки відповіді) залучаються студенти, що сприяє цілеспрямованому їх навчанню аудіюванню і мовленню (при цьому активізується увага студентів, з'являється можливість поєднувати індивідуальні і колективні форми роботи).

Ще одним фактором, який сприяє інтенсифікації контролю, є вплив емоцій на діяльність і поведінку студентів в процесі педагогічного спілкування. В зв'язку з цим дуже важливою є контролююча функція мови викладача: якими комунікаційними одиницями, інтонаційними структурами (позитивними чи негативними) робиться короткий аналіз висловлювання студента. Хороший емоційний настрій підвищує зацікавленість студентів, активізує мислення, увагу, стимулює їх до оптимального вирішення комунікаційних завдань.

В процесі контролю викладач повинен проявляти високий рівень професійної компетенції та педагогічного спілкування. При такій організації праці контроль завжди буде не тільки методом виявлення результатів навчання, але й засобом вдосконалення сформованих вмінь і навичок.

Зараз контроль входить складовою частиною до системи навчання іноземних мов. На відміну від власне навчання іноземної мови, метою якого є формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь, завданням контролю передусім є визначення та оцінювання рівня їх сформованості. Головна мета контролю у процесі навчання іноземної мови — управління цим процесом. Як складова системи навчання контроль має свої функції, види, форми, засоби та об'єкти. Успішна реалізація функцій контролю впливає на ефективність як контролю, так і всього процесу навчання [2,3].

Отже, в процесі інтернаціоналізації вітчизняної освіти особливого значення набуває розвиток вольових якостей студента. Розвиваюча функція контролю реалізується в напрямі розвитку інтересу. Перспектива отримання високих результатів у виконанні контрольного завдання заохочує студентів до вдосконалення володіння ними іноземною мовою.

Література

1. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. українського видання С.Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
2. Методичні та практичні аспекти застосування та розвитку системи контролю знань в університеті: Зб. Мат. Наук.-метод. Конф. 26 січня – 3 лютого 2004 р. – К.:КНЕУ, 2004. – 556 с.
3. Паталаха М. Є. Професійні знання, уміння та навички як компоненти професійної компетентності майбутнього викладача іноземної мови. Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : зб. наук. пр. / ред. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, О. Г. РОМАНОВСЬКИЙ. Харків : НТУ "ХПІ", 2010. Вип. 25 (29). С. 118–120.

Коломосць К.В., магістрант
Кокнова Т.А., к. пед. н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК УЧНЯ

Актуальність теми дослідження можна обумовити тим, що відмінними рисами сучасної моделі освітнього простору є інтеграція комп'ютерних і телекомунікаційних технологій. Для підвищення конкурентоспроможності України на світовій арені стратегічною метою є підготовка всіх членів інформаційного суспільства та їх повна готовність використовувати ІКТ у своїй професійній діяльності. Цікавий і яскравий урок важко уявити без використання мультимедійних технологій, які перетворюють навчання іноземним мовам в живий і творчий процес. ІКТ значно розширюють можливості вчителів, надають їм натхнення та нові ідеї для досягнення дидактичної мети, нагадують застосовувати як набір, так і окремі види навчальної роботи, тобто проектувати навчальне середовище. Крім того, студенти та викладачі зможуть брати участь в спільних міжнародних Інтернет-проектах, публікувати свої роботи в шкільних і аудиторних веб-газетах, проводити онлайн уроки, що необхідні на сьогоднішній день й відвідувати віртуальні кабінети іноземних мов. Ці обставини визначають актуальність теми дослідження. Розв'язання цих питань також визначає предмет дослідження.

Метою статті є розкриття цілісного характеру використання ІКТ на заняттях англійської мови, задля спрощення формування лексичних навичок.

Виклад основного матеріалу. Інформаційно-комунікативні технології використовуються для формування ключових понять, опрацювання базових навичок і умінь, шляхом активного застосування їх в різноманітних проблемних ситуаціях. Для цього потрібно приділяти увагу підвищенню освітньої

компетенції. Освітня компетенція — вимога до освітньої підготовки, яка виражена сукупністю взаємопов'язаних змістових орієнтацій, знань, умінь, навичок і досвіду діяльності учня щодо відношення до певного кола об'єктів дійсності, необхідної для здійснення особистісної і соціально-значимої продуктивної діяльності [1, с. 110]. Також, із метою управління навчальним процесом, організації дослідження, вивчення нового матеріалу, повторення, узагальнення, формування лексичних навичок, перевірки набутих знань учителі створюють шаблони сценаріїв презентацій, публікацій, шаблони документів, рисунки, макети, інструкції до виконання деяких навчальних завдань. Це все є дидактичним матеріалом, якими користуються учні з метою засвоєння навчального матеріалу [2, с. 38].

Можливості інформаційно-комунікаційних технологій в навчанні найбільш повно реалізуються в електронних підручниках і цілісних комп'ютерних курсах, розробка та використання яких сьогодні є одним з основних напрямків оптимізації та активізації філологічної освіти. Це доводять у своїх працях Полат Є., Бухаркін М., Хуторський А., Гордійчук Г., Бобрицька В., Айнундінова І. Особливістю ІКТ є наявність гіпертексту, звуку, анімації, відео та кінофільмів, які сприяють засвоєнню нового лексичного матеріалу. Наприклад Є. Полат стверджує, що педагогічна практика неможлива без широкого застосування ІКТ у першу чергу, оскільки саме вони дозволяють повною мірою розкрити педагогічні, дидактичні функції навчальних методів, реалізувати закладені в них потенційні можливості [3].

За допомогою комп'ютерних технологій створюється віртуальне навчальне середовище, яке можна побудувати так, щоб програма мала власну пам'ять про те, що робив студент. Користувач може застосовувати ІКТ для отримання відомості про зміст і режими роботи інформаційного ресурсу, а також в стані ефективно використовувати дані цього ресурсу. Застосування таких ресурсів дозволяє суттєво впливати на ефективність освітнього процесу у вищій школі систематизацію знань індивідуалізацію навчання з урахуванням особистісних запитів що сприятиме самоосвіті сучасного студента [4, с. 58] Тому можна стверджувати, що при формуванні лексичних навичок ІКТ

відкриває нові можливості для учнів і допомагає вчителю вирішити ряд дидактичних проблем. А саме — створює додаткові можливості для розробки й упровадження новітніх особистісно-орієнтованих освітніх технологій диференціації навчально-виховного процесу для якомога повнішого розвитку нахилів і здібностей задоволення запитів і потреб розкриття творчого потенціалу [4, с 13].

Сучасним викладачам, при розробці електронних навчальних ресурсів, для самостійної роботи студентів, доцільно передбачити градацію за ступенями складності обраного матеріалу, впровадження процедур для спрощення процесів узагальнення, наявність діаграм, допоміжних теоретичних описів. Важливо, щоб це було у супроводі з практичними прикладами й посиланнями на відповідні ресурси профільного освітнього порталу, для підтримки та мотивації самостійної наукової діяльності студентів. З метою кращого засвоєння знань студентами при вивченні нової лексики, широко використовуються мультимедійні презентації, які дозволяють задіяти кілька видів пам'яті. Інноваційне забезпечення освітнього процесу сьогодні неможливо також без розвитку і використання електронних підручників [5, с. 309]. При самостійній роботі з літературою ефективно використовувати електронні словники, які можуть значно збільшити швидкість пошуку невідомих слів. Можливості інформаційно-комунікаційних технологій в навчанні найбільш повно реалізуються в електронних підручниках, зміст якого реалізований на основі гіпертексту і мультимедіа, він може містити різні підпрограми, включаючи гру, що сприяє засвоєнню нового лексичного матеріалу.

Висновки. При навчанні англійській інформаційно-комунікативні технології дають можливість вибудовувати освітню траєкторію та дозволяють відійти від традиційних форм навчання й збільшити індивідуалізацію діяльності учнів. На базі використаної літератури стає зрозумілим, що впровадження ІКТ, в процесі формування лексичних навичок англійської мови, є необхідним з метою підвищення продуктивності навчального процесу та ефективності управління якістю мовної освіти.

Перспектива подальших досліджень полягає в проведенні експериментальних досліджень, щодо практичного застосування

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі» різних типів ІКТ в навчанні англійської мови, а саме у формуванні лексичних навичок учня, з метою відбору найефективніших.

Література:

1. Хуторський А. Сучасна дидактика: навчальний посібник. 2007, с. 639.
2. Гордійчук Г. Застосування комп'ютерних технологій для викладання загальноосвітніх дисциплін. навчально-методичний посібник. Віння: ВДПУ. 2011, с 160.
3. Полат Є. Сучасні педагогічні та інформаційні технології в системі освіти./ Полат Є, Бухаркін М. — Академія, 2007. 368 с.
4. Бобрицька В. Комп'ютерно орієнтована освіта майбутніх філологів: навчально-методичний посібник для студентів./ Бобрицька В, Процька С. Полтава: Скайтек. 2016, с. 136.
5. Айнутдінова І. Інноваційні технології у навчанні іноземних мов: настільна книга. Казань, 2011 року, 456 с.

Лісницька В.В., магістрантка

Кокнова Т.А., к. пед.н., доцент

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ПОНЯТІЙНЕ ПОЛЕ СТОСОВНО ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ

Актуальність дослідження зумовлена тим, що новий час вимагає запровадженню інноваційних технологій у педагогічній практиці. Нові педагогічні технології та будь-які інші, які використовуються у даний час немислимі без широкого застосування нових інформаційних технологій. При цьому один з напрямків сучасного етапу інформатизації освіти пов'язаний з використанням мобільних додатків.

Мобільні додатки дають змогу використовувати інформаційне середовище для здобуття нових знань і

перетворюють процес навчання на цікаву гру, підвищує інтерес до навчання, сприяє підвищенню рівня освіти *впродовж життя*.

Основні положення Сучасний світ пропонує безліч різноманітних мобільних додатків, які завоювали велику популярність серед користувачів. Спектр використання мобільних додатків дуже широкий: навчання, гра, робота, відпочинок.

Терміни «додаток» і «застосунок» є точними перекладами англійського слова application, хоча в українській мові обидва варіанти не відображають повністю суті цього терміна. Термін «додаток» є популярним через подвійний переклад терміна з російської, а саме application– «приложение– додаток. Тому на сьогодні широкоживаними є як «додаток», так і «застосунок», хоча останній варіант є семантично точнішим і використовується в науковій літературі [2].

Мобільний додаток – це програмне забезпечення, призначене для роботи на смартфонах, планшетах та інших мобільних пристроях. Багато мобільних додатків вже встановлені на самому пристрої або можуть бути завантажені з онлайн-магазинів, зокрема: AppStore; BlackBerry; AppWorld; Google play; Windows Store.

На сьогодні онлайн-магазини пропонують для завантаження велику кількість мобільних додатків для вивчення англійської мови. Пошукова система *Google* на запит: *«Найпопулярніші мобільні додатки»* відображає такі результати: Duolingo, LinguaLeo, EnglishDom, Memrise, Puzzle English, Mondly, ED Words, English Grammar, Simpler, Learn English by Listening, Busuu, Anki

Велика кількість наукових робіт, присвячених проблемі використання інформаційних та комунікаційних технологій у процесі навчання іноземної мови в закладах вищої освіти підтверджує факт інформатизації лінгводидактики. Крім того, розвиток мобільних технологій поряд з численними мобільними додатками сприяє інноваційному використанню мобільних технологій у вищій освіті. Проте українські вчені зазначають, що, незважаючи на доступність використання мобільних телефонів серед студентів, мобільне навчання недостатньо поширене в українських закладах вищої освіти [3]. Тому актуальним є

дослідження теоретичних і практичних аспектів упровадження мобільних додатків як засобів мобільного навчання в освітній процес для розвитку й набуття іншомовної комунікативної компетентності студентами [4].

Започатковано дослідження в галузі мобільного навчання зарубіжних науковців: Т. Андерсон розробляє теоретико-методичні засади електронного навчання, М. Шарплз і Дж. Еттевел вивчають вплив мобільних засобів на процес навчання; М. Рагус розробляє австралійський державний стандарт мобільного навчання; Дж. Тракслер розглядає перспективи розвитку мобільного навчання.

В Україні проблему мобільного навчання досліджували В. Биков, І. Голіцина, Т. Калуга, В. Куклев, С. Семеріков, О. Тихомірова та інші. Науковці підкреслюють, що застосування мобільних засобів в процесі навчання сприяє подоланню комунікативного бар'єру, формуванню навичок дослідницької діяльності, підвищенню мотивації до оволодіння життєвими компетентностями, розвитку мислення та використання їх у житті [1].

Одним із основних видів діяльності особистості є її пізнавальна діяльність. «Пізнавальну діяльність, – тлумачить В. Шапар, – як сукупність дій пошукового характеру, що ведуть до відкриття невідомих фактів, теоретичних знань та способів діяльності, створення принципово нових духовних та матеріальних цінностей [7].

У нашому дослідженні дотримуємось такого тлумачення поняття активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів: це цілеспрямована діяльність, спрямована на вдосконалення змісту, форм, методів, прийомів і засобів навчання з метою збудження інтересу, підвищення активності, творчості, самостійності, мотивованої діяльності студентів у засвоєнні знань, посилення взаємодії учасників навчально-виховного процесу. Л. Арістова вважає, що активність слід розуміти як виявлення перетворювального, творчого ставлення індивіда до об'єктів пізнання і передбачає наявність таких компонентів активності як вибір підходу до об'єктів пізнання, постановку після вибору

об'єкта мети, завдання, яке необхідно виконати, перетворення об'єкта в наступній діяльності [6].

Ми вважаємо, що мобільні додатки з англійської мови у студентів: формують стійкий інтерес до занять у студентів; задовольняють одну з найвищих потреб людини – потребу і пізнанні; їх можна використовувати у якості позитивного підкріплення на репродуктивно-наслідувальному рівні пізнавальної активності.

Практика показує, що мобільні додатки мають чималу перевагу над традиційними методами навчання, а саме: інтенсифікація самостійної діяльності, індивідуалізація навчання, підвищення пізнавальної активності та мотивації навчання, здатність забезпечувати зворотний зв'язок, змінювати наочність, пропонують звукові ефекти, компенсують недоліки аудіо й відеозаписів, традиційних підручників [5].

Зробивши аналіз цих мобільних додатків за наступними критеріями: безкоштовне користування, функціональність, змістовність, ми зупинились на:

1. Duolingo
2. LinguaLeo
3. EnglishDom
4. Memrise
5. Puzzle English
6. Mondly
7. ED Words
8. English Grammar
9. Simpler

Висновки Незважаючи на велику кількість наукових робіт, у яких висвітлено проблему мобільного навчання, використання мобільних пристроїв у навчальному процесі та формування іншомовної лексичної компетентності, актуальними залишаються питання, пов'язані з теоретичними основами використання мобільних додатків в освітньому процесі вищої школи, методикою використання мобільних додатків для підвищення ефективності пізнавальної діяльності студентів.

Розгляд відповідної наукової проблеми дає можливість, по-перше, ґрунтовніше й повніше розглянути особливості

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі» використання нових форм навчання під час занять з англійської мови; по-друге, глибше розкрити проблеми підвищення пізнавальної діяльності студентів з англійської мови.

Література

1. Білоус В В. Мобільні навчальні додатки в сучасній освіті/ В В. Білоус.– Освітологічний дискурс– Бер. 2018. – 353 – 362 с.
2. Бондаренко В. І. Мобільні застосунки як засіб комунікації в суспільстві знань: освітній аспект/В. І. Бондаренко. – Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.–2017– Вип. 48.– С. 809–828.
3. Горбатюк Р М.,Тулашвілі Ю. Й. Мобільне навчання як нова технологія вищої освіти/Р. М. Горбатюк, Ю. Й. Тулашвілі.– Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота, № 27/ 2013 – 31–34 с
4. Горбатюк Л. В. Мобільні додатки як засоби формування іншомовної лексичної компетентності студентів нефілологічних спеціальностей / Л В. Горбатюк, Н. В. Кравченко, Г. М. Алексеева, Т С. Розумна.– Інформаційні технології і засоби навчання.– 2019.–Т. 74,№ 6– С. 150– 164
5. Рогульська О. О. Доцільність використання мобільних додатків у професійній підготовці майбутніх учителів іноземних мов / О. О. Рогульська, О. В. Тарасова. – Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогіка: електрон. наук. фах. вид.– Хмельницький, 2019.– Вип. 1(4), 4с.
6. Христова Л П. Активность учения школьников / Л П Христова.– М.: Просвещение,1968.– 139 с.
7. Шапар В Б. Психологічний тлумачний словник/ В Б. Шапар.– Х.: Прапор, 2004.– 640 с.

Лумей І. В., студент
Кокнова Т. А., к. пед.н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

На сьогоднішній день в освітній сфері відбуваються глибокі зміни. Освітні стандарти нового покоління пред'являють до змісту, умов та результатів навчання високі вимоги, яких дуже важко досягти, беручи за основу лише традиційні навчальні методи. Одним із способів вирішення даного протиріччя є широке впровадження в освітній процес саме інтерактивних методів навчання.

Проте, незважаючи на той факт, що проблема вивчення іноземних мов є однією із провідних у навчальних методиках, питання щодо застосування інтерактивних методів навчання на уроках іноземної мови у закладах середньої освіти залишається ще не достатньо розробленим. Тож, метою написання даної публікації є розгляд питання щодо інтерактивного навчання іноземної мови у закладах загальної середньої освіти.

Інтерактивний («inter» – взаємний та «act» – діяти) – означає уміння взаємодіяти, знаходитися у режимі бесіди, діалогу з ким-небудь. Тобто, інтерактивне навчання – це діалогове навчання, у процесі якого відбувається активна взаємодія викладача з учнями. Метою інтерактивного навчання є те, що усі його учасники знаходяться у постійній взаємодії. Усі вони активно залучені у навчальний процес. Викладач при цьому виконує функцію помічника.

Інтерактивні технології у навчанні мають чіткий очікуваний навчальний результат, та включають у себе окремі інтерактивні методи, засоби та форми навчання, які стимулюють процес пізнання, розумові та навчальні умови і процедури, за допомогою яких можна досягнути запланованих результатів у навчанні [4, с. 230].

На думку Н. Мурадової, інтерактивне навчання – це навчання, що заглиблене у комунікативний процес. Дослідниця вважає, що для підвищення ефективності даного процесу необхідною є наявність трьох компонентів, а саме: комунікативного (передача та збереження вербальної і невербальної інформації); інтерактивного (організація взаємодії у спільній діяльності); перцептивного (сприйняття та розуміння один одного у процесі комунікації) [3, с. 60]. Е. Азімов та А. Щукін інтерактивні технології у навчанні визначають як навчальні засоби, пов'язані із використанням інформаційно-комп'ютерних технологій. На думку авторів, інтерактивність передбачає, перш за все, безперервну взаємодію вчителя та учнів у процесі навчання [1].

Використання інтерактивних технологій у закладах загальної середньої освіти має свої переваги та недоліки. Так, перевагами інтерактивного навчання є: розширення пізнавальних можливостей учнів; порівняно високий рівень засвоєння знань; оптимальний контроль з боку вчителя у процесі навчання; взаємодія та партнерство між педагогом та учнями; пошуки альтернативних підходів в оцінюванні знань та умінь [3, с. 61]. Проте значним недоліком є відсутність методичних розробок уроків із використанням інтерактивних технологій, необхідність значних затрат часу на вивчення та освоєння нової інформації.

У методиці навчання іноземних мов інтерактивні технології розглядаються як творчі види діяльності, які дозволяють створити ситуацію мовленнєвої взаємодії та сприяють удосконаленню комунікативного досвіду школярів [2].

Інтерактивне навчання на уроках іноземної мови орієнтоване на: розвиток незалежного креативного мислення, самостійності думки, розвиток правильного мовлення, сприйняття іншомовного носія, засвоєння лексичного матеріалу; розвиток створення ситуації дискусії, зіткнення думок; відстоювання власної думки; розв'язання проблемних ситуацій в умовах інтерактивних технологій; вироблення критичного ставлення до себе, уміння бачити свої помилки та адекватно ставитися до них [3, с. 61].

Інтерактивне навчання сприяє взаєморозумінню учнів та викладачів. Завдяки правильному та адекватному усвідомленню не

лише позитивного, але й негативного у власній поведінці, діях, навчальних результатах, виникає критичне ставлення до себе, що є необхідною умовою для сприйняття вимог, які висуває сучасна освітня програма [5, с. 139 – 141].

Отже, інтерактивні технології сьогодні досить активно впроваджуються у викладацьку практику. Інтерактивне навчання можна визначити як навчання у взаємодії, у режимі бесіди, діалогу, дії. На таких уроках учень виступає не лише слухачем чи спостерігачем, але й бере активну участь у тому, що відбувається на занятті.

Саме тому виникає гостра потреба у методичних розробках організації інтерактивного навчання на уроках іноземної мови у закладах загальної середньої освіти, що зумовлює актуальність подальших наукових розвідок щодо даної проблеми.

Література

1. Азимов Э. Г. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам). / Э. Г. Азимов, А. Н. Щукин. – М.: ИКАР, 2009. – 448 с.
2. Глушок Л. М. Застосування інтерактивних методів при викладанні англійської мови у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії / Л. М. Глушок // Педагогічний дискурс. – 2010. – Серпень. – С. 56 – 59.
3. Годованець Н. І. Короткий огляд інтерактивних методів навчання іноземної мови / Н. І. Годованець, В. П. Леган // Науковий вісник ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». – 2017. – Вип. 1 (40). – С. 60 – 62.
4. Пометун О. І. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К., 2002. – 237 с.
5. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. пос. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.

**Скороход Д.С., магістрант,
Кобзар О.І., д. філол. н., професор**
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ВИВЧЕННЯ НЕОЛОГІЗМІВ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ДЛЯ РОЗШИРЕННЯ ВОКАБУЛЯРУ Й АДАПТАЦІЇ УЧНІВ ДО СУЧАНИХ РЕАЛІЙ

Будь-яка мова характеризується як динамічна та пластична система, що підтверджується активним розширенням її словникового запасу за рахунок нових лексичних утворень – неологізмів. Німецька мова, як інші мови світу, активно реагує на зміни в суспільному житті, викликані новими реаліями ХХІ століття, що виникають до життя нові поняття, предмети та явища, які потребують найменування. Звідси поява лексичних новоутворень – явище цілком закономірне. Під впливом зовнішніх чинників, суспільних процесів і загальних явищ людина постійно змінює мову, удосконалює її для більш зручного використання, що приводить до зростання мовного матеріалу та викликає еволюцію словникового складу мови.

Проблемами лексикології та неології німецької мови переймалися такі вчені як А. Білецький, С. Боманн, Л. Булаховський, С. Бураго, А. Вежбицька, П. Гальперін, Д. Герберг, Б. Гутман, В. Девкін, В. Дубічинський, І. Зимня, М. Кочерган, О. Реформаторський, О. Огуй, І. Пастух, Є. Рабинович, Є. Розен, І. Чернишова, А. Янков, R. Große, K. Heller, H. Henne, D. Herberg, L. Mackensen, Th. Schippmann, E. Wüster, та інші.

Актуальність дослідження. В наш час при навчанні учнів іноземної мови необхідно враховувати процес її постійного змінення та оновлення. Однією з найважливіших задач розвитку мовлення в шкільному курсі є упорядкування словникової роботи, виділення її основних напрямлень та обґрунтувань, правління процесами збагачення вокабуляру учнів [1, с.76].

Глобальні зміни сьогодення, такі як зміни політичної системи країни, мова якої вивчається учнями, економічна формація, нарешті, пандемія COVID-19 викликають бурхливий ріст неологізмів, пов'язаних з новими реаліями дійсності. Зазначені новоутворення закріплюються в офіційних документах, транслюються ЗМІ й обговорюються в соціальних мережах, переходячи до активної лексики німецької мову, якою вчителі німецької мови мають ефективно викладати учням. Тому питання допомоги учням у вивченні актуальної лексики є досить актуальним. Однак аналіз наукової літератури з даної теми дозволяє констатувати недостатній ступінь її розробленості, як і необхідність її перегляду з врахуванням новітніх методів та засобів навчання. Наша стаття є однією з розвідок у даному напрямку, її **метою** є розширення вокабуляру учнів та їх адаптація до сучасних реалій шляхом вивчення неологізмів.

Дослідниця Х. Буссман визначає неологізм як новоутворений вислів (слово чи словосполучення), що сприймається як новий значною частиною лінгвістичної спільноти, і позначає нові концепції у науці, політиці або культурі [2, с.590]. Тобто неологізм – слово, а також його окреме значення, вислів, які з'явилися в мові на даному етапі її розвитку і новизна яких усвідомлюється мовцями.

У германістиці розрізняють такі способи створення неологізмів:

- утворення нових висловів на основі вже наявних морфологічних засобів і конструктивних правил;
- розширення значень;
- запозичення з інших мов;
- композити з метафоричними складовими;
- утворення нових слів із наявних фонетичних засобів. [3, с. 23].

Вивчення неологізмів безперечно сприяє розширенню словникового запасу з іноземної мови, що робить її вживання точнішим і актуальнішим. Завдяки досконалому володінню іноземними мовами долаються комунікативні перепони між народами, досягається порозуміння націй, забезпечується загальнодоступність надбань світової науки і культури. Простір

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі» інтернет-комунікацій істотно розширює можливості вести діалог, дискусію, сприяє обміну ідеями. [4, с. 115]

Вивчення такої лексики в навчально-пізнавальному аспекті забезпечує системний підхід у засвоєнні лексичних понять, дозволяє знайомити учнів зі словом як одиницею лексичної системи, зі значенням слова. Реалізація педагогічної технології формування представлень про неологізми дозволяє вивчати граматику на лексичній основі, доводить існуючі взаємозв'язки між лексикою і іншими рівнями мови, а також створює необхідні умови для цілеспрямованого збагачення словникового запасу учнів [1, с. 89]. Таке вивчення відкриває перед учнями можливість піднятися на ще один рівень мовної системи.

Література

1. Белькова А. Е. Функционирование неологизмов в интернет-ресурсах: на материале сайта NoName: Монография / А. Е. Белькова. – Нижневартовск: Изд-во НВГУ, 2018. – 112 с.
2. Bußmann H. Lexikon der Sprachwissenschaft. 2., völlig neu bearb. Aufl. Stuttgart: Kröner, 1990. S. 904.
3. Elsen H. Neologismen: Formen und Funktionen neuer Wörter in verschiedenen Varietäten des Deutschen . 2. überarb., Auflage. Tübingen: Narr, 2011. S. 350.
4. Стежко Ю. Г. Новоутворення в німецькій лексиці: природа, функціонування та особливості перекладу / Ю. Г. Стежко. – Київ: Наукові записки, вип.12, част.І, 2012. – с. 115-125.

**Скороход Д.С., магістрант,
Кокнова Т. А., к. пед. н., доцент**
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ОСОБЛИВІСТЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ УЧНІВ У КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ

Основною проблемою при вивченні іноземної мови на будь-якому етапі навчання в загальноосвітніх навчальних закладах

вважається відсутність мотивації в учнів. Навіть у XXI столітті, коли іноземна мова є двигуном прогресу і підставою для значних соціальних змін, більшість школярів вважає, що англійська мова взагалі не стане в нагоді їм у майбутньому. Це свідчить про відсутність мотивів пізнавальної діяльності в галузі вивчення іноземної мови.

Вчені-психологи та педагоги В. Асєєв, Ю. Бабанський, І. Васильєв, Д. Ельконін, Ю. Кулюткін, А. Леонтьєв, А. Маркова, С. Рубінштейн, Л. Славіна, Г. Щукіна, П. Якобсон та ін. вважають, що формування мотивації навчання є найважливішим аспектом сучасної освіти.

Актуальність дослідження. Мотивація за визначенням психологів – це сукупність мотивів і факторів із притаманною для них спонукальною силою, здатністю викликати і регулювати активність організму, організовувати і спрямовувати поведінку людини на досягнення мети [1]. Мотивацією навчання прийнято вважати внутрішню спонукальну силу, яка забезпечує залучення особистості до пізнавальної діяльності, стимулює розумову активність [2, с. 3]. Наявність в учня позитивної мотивації є основою ефективності навчального процесу.

Одним з факторів мотивації є суб'єктні особливості того, хто навчається. До таких особливостей можна віднести вік учня, стать, інтелектуальний розвиток, здібності, рівень домагань, самооцінка, взаємодія з іншими учнями [3, с.1].

Аналіз наукової літератури з даної проблеми дозволяє констатувати недостатній ступінь розробленості предмета нашого дослідження, тому ми вважаємо питання допомоги учням в отриманні мотивації шляхом їх самостійної роботи з хрестоматією досить актуальним.

Тому **метою нашої статті** є визначення особливості організації самостійної роботи учнів задля підвищення їх мотивації у процесі вивчення іноземних мов.

Одним із важливих засобів систематичного й швидкого засвоєння матеріалу і активізації пізнавальної й розумової діяльності учнів є правильно організована самостійна робота як на уроках, так і в позаурочний час. Саме правильно організована самостійна робота сприяє розвитку творчих здібностей учнів,

розширює їхній світогляд, розвиває мислення, виробляє працьовитість. Учні, які навчилися самостійно працювати, набувають навичок роботи з книгою, одержують більше задоволення від своєї роботи, оскільки особисто долають перешкоди, шукають кращі способи швидкого виконання роботи, досягають результату без сторонньої допомоги. [4, с. 49].

В. Загвязинський описує самостійну роботу як «діяльність учнів по засвоєнню знань і вмій, яка протікає без безпосереднього керівництва викладача, хоча і спрямовується ним» [5, с. 155]. О. Алексюк, А. Аюрзанайн, П. Підкасистий, В. Козаков дають визначення самостійній роботі у вигляді будь-якої організованої викладачем активної діяльності студентів, спрямованої на виконання дидактичної мети в спеціально відведений для цього час [6, с. 6 – 7].

І. Зимня відзначає діяльнісний характер самостійної роботи, яка організована самим учнем «через його внутрішні пізнавальні мотиви, в найбільш зручний, раціональний з його точки зору, час і контрольована ним самим, у процесі і по результату, діяльність, на основі опосередкованого системного управління нею з боку вчителя (навчальної програми, дисплейної техніки)» [7, с. 252]

Залежно від рівня навченості учнівського колективу розрізняють такі види самостійних навчальних робіт:

- за дидактичною метою (підготовча, навчальна, тренувальна, практична, розвивальна, творча, контролююча, узагальнювальна);
- за рівнями проблемності (репродуктивна, репродуктивно-дослідницька, дослідницька);
- за характером комунікативної взаємодії (фронтальна, групова, парна, індивідуальна);
- за місцем виконання (домашня, класна);
- за методами наукового пізнання (теоретична, експериментальна).

Проте для того, щоб самостійна робота була ефективною, необхідно змінювати форми організації навчання (проекти, семінари, практичні заняття, екскурсії, ігри, домашня самостійна робота, поєднання різноманітних форм і технологій навчання та

ін.). Одним з ефективних інструментаріїв педагогічного впливу в самостійній роботі є хрестоматія.

За загальноприйнятим визначенням, **хрестоматія** – навчально-практичне видання, що містить систематично підібрані літературно-художні, історичні, наукові та інші твори або фрагменти з них, які є об'єктом вивчення навчальної дисципліни. Залежно від принципів укладання розрізняють три основні види хрестоматії:

1) історико-літературного характеру, в яких фрагменти творів зібрані за хронологічним принципом та супроводжуються характеристикою творчості автора та бібліографічними відомостями; у вступних статтях наводяться відомості про епоху, життєвий і творчий шлях письменників, короткий аналіз творів тощо;

2) створені на основі ідейно-художньої спільності певного періоду чи за регіональною ознакою, з невеликою критико-біографічною довідкою про кожного автора;

3) укладені за тематичним принципом.

За принципами укладання до хрестоматії примикають: збірки систематично дібраних документів і матеріалів, що мають довідковий характер; книги текстів для читання іноземними мовами (адаптовані або оригінальні); т. зв. книжки для читання з якої-небудь галузі знання, призначені передовсім для самоосвіти; альманахи та антології – збірки вибраних творів певної літератури або літературного напрямку чи жанру.

Уривки або цілісні художні твори іноземною мовою дають можливість отримати цілісне естетичне та емоційне враження, спонукати роботу думки й уяви, виховати культурного та вдумливого читача. [8, с.3].

Отже, хрестоматія повинна стати ефективним навчальним посібником з якісно підібраним матеріалом як допоміжний засіб самостійної роботи з вивчення англійської мови, що надасть змогу покращити словниковий запас учнів, ознайомити їх з видатними письменниками різних епох Англії, її культурою, та найголовніше – підвищити мотивацію до вивчення іноземної мови.

Література

1. Дзюбка Л. В. Діагностика навчальної мотивації: збірник методик / Л. В. Дзюбка, І. Л. Гриценюк. – К. : Шк. світ, 2011. – 128 с.
 2. Скуріхіна А. М., Петрунько О. В. Особливості мотивації і ставлення до навчання старшокласників та студентів / А. М. Скуріхіна, О. В. Петрунько. – К. : Наукові здобутки студентів Інституту людини №1 (5), 2016р. – 11 с.
 3. Меліхова І. О., Яковлева М. В. Вплив мотивації на навчання студентів в педагогічному ВНЗ / І. О. Меліхова, М. В. Яковлева. – О. : УДК: 378.013+372.15. – 6 с.
 4. Буряк В. К. Самостійна робота як вид навчальної діяльності школяра / В. К. Буряк // Рідна школа, 2001. – № 9. – с. 49 – 51.
 5. Загвязинский В. И. Теория обучения: Современная интерпретация [Текст]: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / В. И. Загвязинский. – М.: Академия, 2007. – 192 с.
 6. Алексюк А. Н., Аюрзанайн А. А., Підкасистый П. И., Козаков В. А. Организация работы студентов в условиях интенсификации обучения. – К.: ИСДО, 1993. – с. 6 – 7.
 7. Зимняя И. А. Педагогическая психология [Текст] / И. А. Зимняя. – М.: Логос, 2003. – 383 с.
 8. Дроздовський Д. Концепція літературної освіти: теоретичні перспективи і стратегічні загрози // Дивослово. – 2011. – №6. – С.2–5.
- ова і стаття / Л.О. Ставицька //Критика, 2003. №6. С.29-34.

Стрільцова В.Е., магістрантка

Кобзар О. І., к. пед. н.,

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИКЛАДАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ В СЕРЕДНІХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Тема дистанційного навчання як «індивідуалізованого процесу передання і засвоєння знань, умінь, навичок, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчання у спеціалізованому середовищі, яке створене на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій» [1] набуває наразі особливої актуальності. Це зумовлено тим, що в умовах епідемії COVID-19 існує різка необхідність переходу на дистанційні форми навчання, тоді як традиційна система середньої освіти передбачає використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках іноземної мови лише частково. Для забезпечення реалізації освітніх програм німецької мови з високою ефективністю важливим процесом у розвитку освіти України є підготовка методичної бази дистанційного та інноваційного навчання, які відповідали всім сучасним вимогам, що і є темою цього дослідження.

Ще починаючи з кінця ХХ століття закордонні навчальні заклади впроваджують різні види дистанційного навчання для дорослих шляхом радіо- і телепередач. Наприклад, в Канаді, для викладання англійської як другої мови за допомогою телефону в Манітобі, Онтаріо та Британській Колумбії було запроваджено спеціальну домашню навчальну програму. Студенти обробляли завдання в робочому зошиті за допомогою аудіокасет, а викладач у визначений час забезпечував студенту зворотний зв'язок по

телефону. Телефонна розмова також забезпечувала студенту усну практику, оскільки вчитель записував телефонну розмову і відправляв стрічку студенту для перегляду. Оцінка програми за 1988 р. показала, що і вчителі, і студенти були нею задоволені [4].

Звичайно, сьогочасні технології пропонують викладачам набагато більше можливостей для дистанційного викладання іноземних мов, і ця сфера й надалі безперервно розвивається. Існує безліч різноманітних спеціалізованих (і не спеціалізованих) платформ та ресурсів, за допомогою яких вчитель може успішно побудувати дистанційний урок: DigU (веб-додаток від Goethe-Institut), britishcouncil.org, moodle, wordwall.net, test-english.com, progressme.ru та інші. Формуються навіть цілі школи на Інтернет-платформах, наприклад російська компанія «Skyeng», де діти і дорослі мають можливість вивчати англійську мову на будь-якому рівні від початкового до вільного володіння.

Ключовими компонентами результативного дистанційного викладання німецької мови сучасні дослідники вважають: живу взаємодію викладача та учня протягом всього курсу; регулярне використання інформаційно-комунікативних технологій, таких як відео, аудіо, ігри, мультимедійні завдання, відео та аудіо зв'язок; наявність зворотнього зв'язку з викладачем під час виконання завдань; збільшення ролі самостійної роботи учня у позашкільний час [2,3].

Використання дистанційних форм викладання – це наступний крок у розвитку системи навчання в цілому. Дистанційне викладання німецької мови може бути навіть ефективнішим за звичайне навчання, тому слід докладати максимум зусиль на опанування усіх сучасних технологій.

Література

1. МОН України. Положення про дистанційне навчання № 703/23235
2. Fenrich, P. Instructional Strategies. "Education for a Digital World: Advice, Guidelines, and Effective Practice from Around the Globe" ISBN: 978-1-894975-29-2 pp. 309-320
3. Fenrich, P. Media Selection. "Education for a Digital World: Advice, Guidelines, and Effective Practice from Around the Globe". ISBN: 978-1-894975-29-2 pp. 321-339
4. Selman, M. Learning language at a distance. "TESL Talk, (15)" 3, pp. 73-87.

Тарасовська В.О., студентка

Биндас О. М., к. пед. н., доцент

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ФЕНОМЕН САМОСТІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ВЕБ-РЕСУРСІВ

Процес інформатизації суттєво вплинув на розвиток системи освіти в Україні, зростає роль електронних освітніх ресурсів у практиці підготовки студентів філологічних факультетів. Саме тому інтеграція освітніх веб-ресурсів у процес самостійного навчання студентів-філологів в умовах сучасності є одним із визначальних факторів входження України до єдиного європейського освітнього простору.

Поняття самостійного навчання багатогранне, тому воно не отримало єдиної правильної дефініції і різними авторами може бути трактоване по-різному, але ядро кожного трактування спільне – «різноманітні види індивідуальної та колективної діяльності

студентів в поза аудиторний час без безпосередньої участі викладача, але по його завданням». [2, с. 270]

В умовах сьогодення самостійне навчання студентів-філологів здійснюється здебільшого за допомогою використання комп'ютерних технологій, глобальних та локальних мереж інформації, електронних освітніх ресурсів, до яких належать освітні веб-ресурси – текстові, графічні, аудіо- та відеоресурси, що несуть у собі цілеспрямований процес навчання та пов'язані між собою гіпертекстовими зв'язками і розміщені у веб-просторі комп'ютерних мереж. [1] Оскільки зараз Всесвітня павутина набула статусу провідної системи міжособистісного зв'язку та комунікації, інтеграція форм роботи у мережі до процесу отримання вищої освіти стала важливим фактором розвитку феномену професійного навчання в Україні.

Форми організації самостійної роботи студентів-філологів в рамках онлайн-навчання дещо відрізняються від традиційної форми навчання, мають свою специфіку, що полягає у поглибленому використанні Інтернет-технологій.

Однією з найбільш використовуваних форм організації самостійної роботи є лекція (електронна, аудіолекція, відеолекція, модульна слайд-лекція). Експлуатація веб-ресурсів, які дають змогу студентам брати участь у відео- або аудіо-конференції, лабораторних онлайн-заняттях, таким як AdobeConnect, MyOwnConference, iSpringLearn, Zoom, допоможе компенсувати відсутність безпосереднього суб'єкт-суб'єктного зв'язку викладач-студент, необхідного для результативного досягнення цілей навчання студентом. У кінці опрацювання лекційного матеріалу учасники освітнього процесу використовують чати для миттєвого обміну текстовими повідомленнями або форуми для обговорення незрозумілих питань. Також платформа форуму може бути використана для організації онлайн-консультації для підготовки студентів до педагогічної практики, екзаменів, дипломних робіт тощо.

Практичну складову освітнього процесу у рамках навчання онлайн доцільно втілювати у використанні такої форми роботи студентів як вебінар (з англ. «web» та «seminar» – «віртуальний семінар») – організація онлайн-семінарів із використанням

технології відео-конференції. Таким чином слухачі сприймають матеріал від викладача, ведуть з ним діалог, уточнюють незрозуміле, обмінюються файлами мультимедіа.

При організації дистанційного навчання досить часто використовують метод проектів, які можуть бути розроблені студентами у текстовому форматі (написання реферату або есе на відповідну тему) або з використанням технологій (телеесе – запис доповіді на камеру для трансляції онлайн або подальшого відтворення відео файлу).

Організація навчальної діяльності в режимі онлайн неможлива без утвердження відповідних форм контролю. При дистанційному навчанні найбільше використовуються такі методи контролю, як тестування, анкетування, самоконтроль, метод рейтингових оцінок та проектно-комунікативні методи.

Розробка дистанційних курсів, організація форм контролю та ведення навчання вимагає доцільного вибору програмно-технічного забезпечення, знання існуючих платформ дистанційного навчання (Moodle, eLearning Server, Blackboard, Microsoft Teams, WebCT Vista, IBM Lotus LearningSpace, WebTutor, Sakai тощо), вибору найбільш придатної для конкретного курсу.

Використання таких форм навчання у рамках онлайн освіти може допомогти освітянам краще розуміти та засвоювати матеріал навіть за безпосередньої відсутності викладача. Комплексне поєднання принципів дистанційного навчання, форм роботи, платформи, на базі якої буде проводитися навчання та освітніх веб-ресурсів, дасть змогу студентам-філологам поглибитися у процес отримання освіти та досягти максимальних результатів за умови відповідального ставлення до освітньої діяльності загалом.

Можливість інтерактивного застосування глобального інформаційного простору в контексті самостійної роботи під час дистанційного навчання суттєво вдосконалив процес отримання освіти. Адже інформаційні технології впливають на всі компоненти освіти та дозволяють вирішувати актуальні завдання майбутніх вчителів з метою забезпечення їх інтелектуального та творчого розвитку. Саме тому в освітніх веб-ресурсів в рамках самостійного навчання є можливість стати домінуючим засобом і способом самоосвіти.

Література

1. Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю., Козяр М. М. Інформаційно-комунікаційні технології в професійній освіті : монографія / за ред. Р. С. Гуревича. Львів : Сполом, 2012. С. 149.
2. Методика обучения иностранным языкам: традиции и современность / под ред. А. А. Миролюбова. Обнинск: Титул, 2010. 464 с.

Хорольська Д.С., студентка
Биндас О. М., к. пед. н., доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», Старобільськ

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ

Дивлячись на те, що зараз 21 століття, знання іноземних мов в сучасному світі є дуже актуальними. Зростає роль, яку відіграють іноземні мови, в здійсненні впливу на свідомість і діяльність широких верств населення. Протягом останніх декількох років, у зв'язку зі збільшенням тривалості життя людини, у громадян похилого віку підвищився інтерес до вивчення іноземних мов, переважно англійської.

У процесі навчання людей похилого віку можна порівняти з дітьми. Такі ж неухважні та неслухняні [3, с. 68].

У людей похилого віку рухливий інтелект погіршується разом зі здатністю творчо адаптуватися до нових явищ і нових обставин, швидкістю сприйняття, комбінуванню, обробкою звукових і зорових сигналів, багатозаочністю, здатністю до запам'ятовування слів, наприклад.

Інтелект поліпшується разом з використанням накопичених знань, здатністю підібрати потрібне рішення,

застосуванням стратегій і технік для вирішення завдань (в нашому випадку, граматиці), розпізнаванням взаємозв'язків, логічним мисленням, здатністю до винесення суджень, вербальними здібностями, емоційним контролем.

Процеси обробки інформації та запам'ятовування вимагають більше часу у старшому віці. З віком погіршуються зір і слух. Складніше виокремлювати необхідну інформацію в потоці мовлення іноземною мовою, особливо, якщо присутні фонові шуми, і виконувати завдання на аудіювання буде важче. Цьому аспекту слід приділити окрему увагу, якщо мова йде про здачу іспитів, так як аудіювання є необхідною складовою частиною будь-якого міжнародного іспиту. Можливі деякі труднощі і з вимовою. З віком посилюється страх зробити помилки, з'являється бажання «не ризикувати» і «не експериментувати». Помилки – важлива частина навчального процесу, вони показують, як іде процес засвоєння матеріалу, і дають нам можливість підійти до Вашого навчання ретельніше, тобто приділити увагу «проблемним» місцям та уникнути їх у майбутньому. Тому потрібно не боятися робити помилки, навіть в міжнародних іспитах певна кількість помилок є допустимою. З віком важче пристосуватися до «нових» методів проведення уроку. Звичний переклад і докладні пояснення граматичних правил поступилися місцем безпосередньому використанню нових лексичних та граматичних структур в мові і «табличних» узагальнень пройденого. Форма вправ може здатися незвичною.

Specificities, possibilities and institutional background of foreign language education of seniors. Literature as well as educational practice often ignore the need to differentiate between the (foreign language) education of youth on one hand and the (foreign language) education of adults and seniors on the other hand. There is no doubt that there are significant differences between them, especially with regard to

Збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»
motivation, methodology itself, and partly also the content of foreign language education [1, p. 241].

While for children and youth motivation to study foreign languages comes, as a rule, from the outside (e.g. a grade as a motivational factor), in case of adults and seniors one may rather speak about inner motivation. A senior learns a foreign language not to be dependent on others communicating in a foreign language, family members, friends or acquaintances, to prove to others, usually the younger ones, that he/she is also able to progress..., or just to be able to meet his/her peers in language courses [2, p.112]. As far as methodological aspect is concerned, a very important role is played by a chosen methodological approach which should fully respect the individual, especially age specificities of participants in education. Based on the Berlin study, Mitterlechner (2012, p. 9) claims that in work with seniors it has to be taken into account that:

- “learning takes longer for older people,
- they are more sensitive to external disturbances,
- they put emphasis on the meaning of education,
- educational content must be relevant for learners, i.e. it has to be meaningful and it must bring benefit,
- success in learning depends on motivation,
- continuation with what was previously learned (connection to the knowledge acquired earlier) has a favourable effect,
- learning is dependent on social factors,
- unused learning capacities are available in older age as well” [1, p.113].

Таким чином, можна зробити висновок, що хоча з віком погіршується оперативна пам'ять, сповільнюється реакція, складніше концентруватися і вирішувати одночасно кілька завдань, багато інших чинників допомагають успішно вчитися: вербальні здібності, логічне мислення, вміння стратегічно правильно вирішувати поставлені завдання. Неправильно відмовлятися від вивчення нової іноземної мови тільки тому, що вік «невідповідний», бо такого «невідповідного» для вивчення іноземної мови віку немає.

Література

1. Journal of Language and Cultural Education, 2016, 4(1).
2. Гутьеррес Л. Англійська для дорослих. English is not easy, пер. з англ. Г. Литвиненко. — Х. : Віват, 2019. – 336 с.
3. Кононыгина Т. М. Герагогика: пособие для тех, кто занимается образованием пожилых людей. Орел: Агентство печати «Красная строка», 2006. – 168 с.

Черняд'єва В.В., магістрантка
Кокнова Т.А., к. педагогічних наук., доцент
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», м. Старобільськ

ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.

Комп'ютери стрімко увійшли в сферу освіти в останнє десятиліття і принесли значну користь вчителям і учням. Однак некритичне використання комп'ютерів може бути настільки ж невідповідним для студентів, як і відмова мати з ними будь-яку справу.

Актуальність теми дослідження зумовлена застосуванням в різних сферах життя, в тому числі і в освітньому процесі різних навчальних програм на основі інформаційно-комунікаційних технологій.

Метою дослідження є аналіз особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій при навчанні іноземної мови, а також дослідження переваг і недоліків застосування комп'ютерних програм при вивченні англійської мови.

Комп'ютерно-інформаційна модель освіти є своєрідним перехідним етапом від системи традиційних методів навчання іноземним мовам до сучасної системи відкритої освіти інформаційного суспільства [1, с.53].

В даний час виділяються наступні групи програм: тренувальні програми для індивідуальної роботи вдома або в комп'ютерних класах; текстові програми для індивідуальної,

парної і групової роботи; ігрові програми, побудовані на проблемних ситуаціях, які сприяють мотивації учнів [2, с.224].

Використання комп'ютерних технологій є важливою частиною вивчення мов у всьому світі і на всіх рівнях. Технологічне використання явно «ситуативно», залежить від контексту і ґрунтується на уявленні про те, що працює в одному контексті, не може бути повністю відтворено в іншому [3, с. 25].

У таблиці 1 на основі проведених досліджень представлені недоліки і переваги використання комп'ютерних технологій в освітньому процесі.

Таблиця 1 - Недоліки і переваги використання комп'ютерних технологій в освітньому процесі.

Переваги	Недоліки
<ul style="list-style-type: none">• Нові технології допомагають практикувати розмовну мову у класі. Учні можуть зв'язатися з іншими по всьому світу за допомогою таких інструментів, як відео конференція, що може дати учневі привід поставити запитання, а потім спробувати зрозуміти відповідь.• Ще одна область, яку дуже ефективно підтримують технології - це проектна робота. Вчителі та учні можуть вийти в Інтернет, щоб прочитати або послухати матеріал з різних областей, що цікавлять їх, а потім	<ul style="list-style-type: none">• Вчителі уникають використання нових технологій, тому що вони стикаються з учнями, які більш компетентні в області цифрових технологій, ніж вони.• Викладачі повинні витратити чимало часу на освоєння нових технологій.• Складність створення навчальних матеріалів. Створення аудіо, відео, графіки та інших елементів мультимедіа засобів набагато складніше, ніж написання традиційного тексту.• Не всі навчальні заклади мають у своєму

<p>написати або розповісти про те, що вони дізналися іншим.</p> <ul style="list-style-type: none">• Можливість забезпечення переходу на прогресивні методики навчання (зберігання витрат часу на читання лекцій), тобто студенти готуються самостійно, а при спілкуванні з викладачем обговорюють тільки незрозумілі і складні для сприйняття матеріали.	<p>розпорядженні необхідні апаратні та програмні ресурси, що може обмежити застосування новітніх засобів мультімедіа.</p> <ul style="list-style-type: none">• Недостатньо швидкий канал зв'язку означає низьку якість звуку, зображення, відео та іншої мультимедіа інформації, що може негативно позначитися на якості навчального процесу.
--	--

Таким чином, інформаційні технології можуть зіграти важливу роль у вивченні і викладанні іноземних мов. Однак розвиток цього потенціалу знаходиться на початковій стадії. Тому треба враховувати всі недоліки і переваги використання комп'ютерних технологій при вивченні іноземних мов.

Література:

1. Сайдалієва, Г. А. Використання комп'ютерних технологій у вивченні іноземних мов / Молодий вчений. - 2017. – 53 с.
2. КБО Англо-російський термінологічний довідник з методики викладання іноземних мов. - СПб .: Вид-во «Російсько-Балтійський інформаційний центр" БЛІЦ "», «Cambridge University Press», 2001 р - 224 с.
3. Курбанов, С. К. New assistant systems for learning language / Молодий вчений. — 2016. -25 с.

Наукове видання

Збірник матеріалів

*VII Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції
«Романо-германські мови в сучасному міжкультурному просторі»,
присвяченої 100-річчю ДЗ «Луганський національний університет імені
Тараса Шевченка»*

Редакційна колегія:

Савченко С.В., д-р пед. наук, професор, ректор (голова);
Шехавцова С.О., д-р пед. наук, професор, декан факультету іноземних мов;
Биндас О.М., канд.пед.наук, доцент, зав. каф. романо-германської філології
(відпов. редактор);
Кокнова Т.А., канд.пед.наук, доцент;
Шаповалова Л.В., канд. пед. наук, доцент;
Савельєва Н.О., канд. філ. наук, доцент;
Кононова А.В., ст. лаборант (відпов. секретар).

За заг. ред. д-ра пед. наук, професора, декана факультету іноземних мов
С.О. Шехавцової

Коректор – О.М. Биндас

Комп'ютерне макетування – А.В. Кононова

Відповідальна за випуск:

Биндас О.М., канд.пед.наук, доцент.

Здано до склад. 23.11.2020 р. Підп. до друку 25.11.2020 р.

Формат 60x84 1/16. Папір офсет. Гарнітура Times New Roman. Друк
ризографічний. Ум. друк. арк. 8,3. Наклад 35 прим. Зам. № 62.

Видавець і виготовлювач

Видавництво Державного закладу

«Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

пл. Гоголя, 1, м. Старобільськ, 92703. Тел./факс: (06461) 2-16-02.

e-mail: mail@luguniv.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3459 від 09.04.2009 р.